

Krisberedskapsmyndigheten och Europeiska unionen

En analys av hur KBM skulle
kunna delta i EU-arbetet

Thomas Jönsson, Helén Jarlsvik

FOI är en huvudsakligen uppdragsfinansierad myndighet under Försvarsdepartementet. Kärnverksamheten är forskning, metod- och teknikutveckling till nytta för försvar och säkerhet. Organisationen har cirka 1350 anställda varav ungefär 950 är forskare. Detta gör organisationen till Sveriges största forskningsinstitut. FOI ger kunderna tillgång till ledande expertis inom ett stort antal tillämpningsområden såsom säkerhetspolitiska studier och analyser inom försvar och säkerhet, bedömningen av olika typer av hot, system för ledning och hantering av kriser, skydd mot hantering av farliga ämnen, IT-säkerhet och nya sensorers möjligheter.

FOI
Totalförsvarets forskningsinstitut
Försvarsanalys
164 90 Stockholm

Tel: 08-5550 3000
Fax: 08-5550 3100

www.foi.se

Krisberedskapsmyndigheten och Europeiska unionen

En analys av hur KBM skulle kunna delta i EU-arbetet

Utgivare FOI - Totalförsvarets Forskningsinstitut Försvarsanalys 164 90 Stockholm	Rapportnummer, ISRN FOI-R--1654--SE	Klassificering Användarrapport
	Forskningsområde 1. Analys av säkerhet och sårbarhet	
	Månad, år Juni 2005	Projektnummer E1919
	Delområde 13 Stöd till säkerhet och beredskap	
	Delområde 2	
Författare/redaktör Thomas Jönsson Helén Jarlsvik	Projektledare Helén Jarlsvik	
	Godkänd av Maria Hedvall	
	Uppdragsgivare/kundbeteckning Krisberedskapsmyndigheten	
	Tekniskt och/eller vetenskapligt ansvarig	
Rapportens titel Krisberedskapsmyndigheten och Europeiska unionen: En analys av hur KBM skulle kunna delta i EU-arbetet		
Sammanfattning (högst 200 ord) EU har efter de senaste årens terroristattentat på allvar börjat arbeta med krisberedskapsfrågor. Krisberedskapsmyndigheten (KBM), den centrala aktören i det svenska krisberedskapssystemet, har emellertid en begränsad roll i EU-arbetet idag. Syftet med denna rapport är att analysera hur KBM:s deltagande i EU-arbetet skulle kunna utvecklas. Analysen inleds med att politikområden inom EU-samarbetet som är relevanta för KBM väljs ut. Detta görs genom att KBM:s nationella verksamhet läggs som ett "raster" på EU:s politikområden. Därefter kartläggs de utvalda politikområdenas processer mer i detalj. Det gäller både aktiviteter i Bryssel och relaterade aktiviteter i Sverige som instruktionsskrivning. Slutligen bedöms i vilken mån KBM bör delta i dessa processer. Bedömningen utgår från att KBM:s deltagande ska utgöra ett mervärde för KBM själva, regeringen eller för EU. Rapporten kommer fram till att det finns ett antal områden där ett deltagande från KBM:s sida är befogat. Det gäller sektorsövergripande processer för krisberedskap men även vissa sektorsspecifika aktiviteter där KBM har ett särskilt nationellt ansvar. Det är också viktigt för KBM att känna till viss EU-verksamhet, som annars främst berör samverkansmyndigheterna, för att kunna utgöra ett stöd till dessa.		
Nyckelord EU, KBM, krishantering, krisberedskap, säkerhet, myndighet		
Övriga bibliografiska uppgifter	Språk Svenska	
ISSN 1650-1942	Antal sidor: 96 s.	
Distribution enligt missiv	Pris: Enligt prislista	

Issuing organization FOI – Swedish Defence Research Agency Defence Analysis SE-164 90 Stockholm	Report number, ISRN FOI-R--1654--SE	Report type User report
	Programme Areas 1. Security, safety and vulnerability analyses	
	Month year June 2005	Project no. E1919
	Subcategories 13 Support to Security, Safety and Preparedness	
	Subcategories 2	
Author/s (editor/s) Thomas Jönsson Helén Jarlsvik	Project manager Helén Jarlsvik	
	Approved by Maria Hedvall	
	Sponsoring agency Swedish Emergency Management Agency	
	Scientifically and technically responsible	
Report title (In translation) The Swedish Emergency Management Agency and the European Union: An analysis of how SEMA could participate in EU-related work		
Abstract (not more than 200 words) <p>Following the terrorist attacks in recent years, the EU has accelerated its activities in the field of prevention and management of major emergencies. The Swedish Emergency Management Agency (SEMA), the main coordinating actor in the Swedish emergency preparedness system, still has a limited role with regard to the EU. This report aims to analyze how this role could be developed.</p> <p>As a first step, policy areas in the EU relevant to SEMA are selected by comparing the agency's national functions with EU-activities. The decision-making process of the selected policy areas are then studied in more detail, covering activities both nationally and at the EU-level. Finally, the appropriate extent of SEMA-involvement in those activities is determined. The basic criteria to determine this is the added-value that the agency's involvement would bring to SEMA itself, the Swedish government or to the EU.</p> <p>The report concludes that there are several areas where the participation of SEMA is justified. Those areas are mainly cross-sector initiatives for enhanced prevention and management of major emergencies, but also some specific areas where SEMA has a corresponding national responsibility. It is furthermore important for SEMA to follow some EU-activities that mainly concern other Swedish agencies involved in emergency preparedness, to fulfil its supporting role.</p>		
Keywords EU, SEMA, crisis management, civil emergency planning, security, governmental agency		
Further bibliographic information	Language Swedish	
ISSN 1650-1942	Pages 96 p.	
	Price acc. to pricelist	

FÖRORD

Terrorattacken mot Madrid och översvämningskatastrofen i Sydostasien är några händelser som har bidragit till att sätta krisberedskapsfrågor högt på EU:s agenda.

EU:s krisberedskapsarbete är fortfarande relativt sektoriellt orienterat. Transport-säkerhet, räddningstjänst, livsmedelssäkerhet och smittskydd behandlas vanligtvis i separata processer. Ett embryo till sektorsövergripande systemtänkande håller emellertid på att ta form. Samordningsformer ses över, övergripande handlingsprogram tas fram och för första gången har krishantering lanserats som ett samlat begrepp för att beskriva arbetet med unionens inre säkerhet.

Det är mot bakgrund av denna utveckling som FOI fick i uppdrag av Krisberedskapsmyndigheten (KBM) att analysera hur myndigheten skulle kunna delta i EU:s framväxande krisberedskapsarbete. Sveriges krisberedskapsarbete kan inte isoleras från det arbete som EU bedriver och det är därför naturligt att överväga vilken roll en central nationell krisberedskapsaktör som KBM skulle kunna spela för att driva på utvecklingen inom EU och för att hämta hem frukterna av EU:s politik. Denna rapport *Krisberedskapsmyndigheten och Europeiska unionen: En analys av hur KBM skulle kunna delta i EU-arbetet* är resultatet av detta uppdrag.

Rapporten har granskats av Malena Britz vid Institutionen för säkerhet och strategi, Försvarshögskolan. Vi vill tacka henne och alla andra, såväl praktiker som forskare, som har givit värdefulla synpunkter.

Rapporten är en av flera rapporter som har skrivits vid FOI under de senaste åren inom kompetensområdet Euroatlantisk säkerhet. Kompetensområdet sysselsätter ett femtontal forskare som för närvarande arbetar på uppdrag av departement och myndigheter i Sverige. Kunskapsuppbyggande studier varvas med mer policynära analyser och direktstöd. Forskargruppen inom kompetensområdet Euroatlantisk säkerhet behandlar olika typer av frågeställningar; civil och militär krishantering, inre och yttre säkerhet, EU och Nato. Central är också kopplingen mellan den internationella och den nationella nivån.

Helén Jarlsvik,
Projektledare

Thomas Jönsson,
Huvudförfattare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	5
1 SAMMANFATTNING	9
1.1 BAKGRUND OCH SYFTE	9
1.2 METOD	9
1.3 SLUTSATSER	10
2 INLEDNING	11
2.1 BAKGRUND OCH SYFTE	11
2.2 METOD, AVGRÄNSNINGAR OCH DISPOSITION	12
2.2.1 <i>Identifiering av EU-politik</i>	12
2.2.2 <i>Beskrivning av EU-processer</i>	13
2.2.3 <i>Analys av KBM:s deltagande i EU-processer</i>	14
2.3 KÄLLOR	16
3 RESULTAT AV IDENTIFIERING AV EU-POLITIK	17
3.1 EU-POLITIK AV RELEVANS FÖR KBM SOM HELHET	17
3.1.1 <i>Bakgrund till EU:s politikområden</i>	17
3.1.2 <i>Koncept</i>	19
3.1.3 <i>Ledning</i>	19
3.1.4 <i>Samverkan</i>	20
3.1.5 <i>Återkoppling till KBM:s verksamhet</i>	21
3.2 EU-POLITIK AV RELEVANS FÖR PLANERINGS- OCH SAMORDNINGSENHETEN	21
3.2.1 <i>Bakgrund till EU:s politikområden</i>	22
3.2.2 <i>Teknisk infrastruktur</i>	23
3.2.3 <i>Transporter</i>	25
3.2.4 <i>Spridning av farliga ämnen</i>	27
3.2.5 <i>Ekonomisk säkerhet</i>	29
3.2.6 <i>Skydd, undsättning och vård</i>	30
3.2.7 <i>Återkoppling till Planerings- och samordningsenhetens verksamhet</i>	31
3.3 EU-POLITIK AV RELEVANS FÖR KRISHANTERINGSENHETEN	31
3.3.1 <i>Bakgrund till EU:s politikområden</i>	32
3.3.2 <i>Risk och sårbarhetsanalyser</i>	33
3.3.3 <i>Kriskommunikation</i>	34
3.3.4 <i>Övningar</i>	34
3.3.5 <i>Informationshantering</i>	35
3.3.6 <i>Frivilligorganisationernas verksamhet</i>	35
3.3.7 <i>Återkoppling till Krishanteringsenhetens verksamhet</i>	35
3.4 EU-POLITIK AV RELEVANS FÖR FORSKNINGSENHETEN	36
3.4.1 <i>Bakgrund till EU:s politikområden</i>	36
3.4.2 <i>Indirekta åtgärder inom sjätte ramprogrammet</i>	37
3.4.3 <i>Säkerhetsforskning</i>	38
3.4.4 <i>Koordination av nationell forskning</i>	39
3.4.5 <i>Återkoppling till Forskningsenhetens verksamhet</i>	39
3.5 EU-POLITIK AV RELEVANS FÖR INFORMATIONSSÄKERHETS- OCH ANALYSENHETEN	40
3.5.1 <i>Bakgrund till EU:s politikområden</i>	40
3.5.2 <i>Handlingsplanen eEurope och aktiviteter i dess spår</i>	41
3.5.3 <i>Signalskydd och hantering av skyddsvärd information</i>	43
3.5.4 <i>Omvärldsanalys av antagonistiska hot</i>	44
3.5.5 <i>Risk- och sårbarhetsanalyser samt erfarenhetsåterföring</i>	45
3.5.6 <i>Återkoppling till Informationssäkerhets- och analysenhetens verksamhet</i>	46
3.6 EU-POLITIK AV RELEVANS FÖR TEKNISKA ENHETEN	46
3.6.1 <i>Bakgrund till EU:s politikområden</i>	46

4	BESKRIVNING AV EU-PROCESSER	47
4.1	ALLMÄN PROCESSBESKRIVNING	47
4.1.1	<i>Initiativfas</i>	47
4.1.2	<i>Beslutsfas</i>	49
4.1.3	<i>Genomförandefas</i>	50
4.2	RÄDDNINGSTJÄNST	52
4.2.1	<i>Initiativfas</i>	52
4.2.2	<i>Beslutsfas</i>	53
4.2.3	<i>Genomförandefas</i>	54
4.3	FORSKNING	57
4.3.1	<i>Initiativfas</i>	57
4.3.2	<i>Beslutsfas</i>	59
4.3.3	<i>Genomförandefas</i>	60
4.4	SOLIDARITETSPROGRAMMET	62
4.4.1	<i>Initiativfas</i>	62
4.4.2	<i>Beslutsfas</i>	64
4.4.3	<i>Genomförandefas</i>	64
4.5	TERRORISMHANDLINGSPROGRAMMET	65
4.5.1	<i>Initiativfas</i>	65
4.5.2	<i>Beslutsfas</i>	65
4.5.3	<i>Genomförandefas</i>	67
4.6	IT-POLITIK	67
4.6.1	<i>Initiativfas</i>	67
4.6.2	<i>Beslutsfas</i>	68
4.6.3	<i>Genomförandefas</i>	69
4.7	UNDERRÄTTELSEARBETE	70
4.7.1	<i>Initiativfas</i>	70
4.7.2	<i>Beslutsfas</i>	71
4.7.3	<i>Genomförandefas</i>	71
5	ANALYS AV KBM:S DELTAGANDE I EU-PROCESSER.....	73
5.1	DELTAGANDE I FORMULERINGEN AV POLITIKEN	73
5.1.1	<i>Räddningstjänst</i>	73
5.1.2	<i>Forskning</i>	74
5.1.3	<i>Solidaritetsprogrammet</i>	74
5.2	DELTAGANDE I GENOMFÖRANDET AV POLITIKEN.....	75
5.2.1	<i>Räddningstjänst</i>	75
5.2.2	<i>Forskning</i>	76
5.2.3	<i>Solidaritetsprogrammet</i>	77
5.3	INHÄMTNING AV RESULTATET AV POLITIKEN.....	78
5.3.1	<i>Forskning</i>	78
5.3.2	<i>Underrättelsearbete</i>	78
5.3.3	<i>Solidaritetsprogrammet och terrorismhandlingsprogrammet</i>	78
5.3.4	<i>IT-politik</i>	79
5.3.5	<i>Övriga politikområden</i>	79
	REFERENSER	81
	<i>EU-dokument</i>	81
	<i>Internetmaterial</i>	87
	<i>Offentligt tryck</i>	92
	<i>Analyser, rapporter och strategier från forskningsinstitut och myndigheter</i>	92
	<i>Intervjuer</i>	93
	FÖRKORTNINGAR.....	95

1 SAMMANFATTNING

1.1 Bakgrund och syfte

Till skillnad från flera andra myndigheter har Krisberedskapsmyndigheten (KBM) idag en relativt begränsad roll i EU:s krisberedskapsarbete. Som ett led i ambitionen att utvecklingen nationellt och inom EU ska gå i takt är det relevant att överväga hur den centrala nationella aktören i krisberedskapsarbetet, KBM, ska förhålla sig till det arbete som pågår inom EU. Syftet med den här rapporten är därför att analysera hur KBM:s deltagande i EU-arbetet skulle kunna utvecklas.

1.2 Metod

I rapportens första analyssteg identifieras de politikområden inom EU som kan vara av relevans för KBM:s arbete. Den viktigaste avgränsningen i det första analyssteget är KBM och myndighetens nationella verksamhet, vilken har tjänat som ett "raster" som har lagts på EU:s politikområden. Identifieringen har genomförts i en iterativ process där KBM:s svenska verksamhetsområden först har studerats, varpå relevanta delar ur EU-materialet sedan har valts ut. Kartläggningen av EU-verksamheten har i sin tur gett anledning att åter studera KBM:s verksamhet. På så sätt har de gemensamma beröringspunkterna utkristalliserat sig.

I rapportens andra analyssteg kartläggs processerna i några av de politikområden som identifieras i det första analyssteget. En process kan delas upp i en initiativfas, en beslutsfas och en genomförandefas. I varje fas finns ett antal strukturer där politiken formas och genomförs. Initiativfasen omfattar alla de strukturer som samverkar för att formulera ett lagförslag eller ny politik. Beslutsfasen omfattar de strukturer, både nationellt och på EU-nivån, som behandlar och slutligen godkänner (eller förkastar) lagförslaget eller den nya politiken. Genomförandefasen, slutligen, omfattar de strukturer som antingen preciserar de övergripande beslut som fattas i beslutsfasen eller genomför den politik som blir resultatet av densamma.

I rapportens tredje analyssteg analyseras i vilken mån KBM kan och bör delta i de EU-processer som beskrivs i det andra analyssteget, hur KBM:s deltagande i EU-arbetet skulle kunna utvecklas. Analysen baseras på två kriterier. Det första kriteriet är att KBM:s deltagande bör skapa ett mervärde och därigenom vara relevant, för KBM:s nationella verksamhet, för regeringens EU-arbete eller för EU. Det andra kriteriet är att det inte får finnas andra nationella aktörer i sammanhanget som är mer relevanta. I dessa fall är det den relativa graden av relevans, vilken aktör som är mest relevant, och inte den absoluta som räknas.

1.3 Slutsatser

En av rapportens slutsatser är att när det gäller deltagande i formuleringen av EU:s politik skulle KBM kunna ha en roll inom de delar av EU:s räddningstjänstpolitik där KBM har ett nationellt ansvar, samtidigt som Räddningsverket (SRV) har ett fortsatt övergripande samordningsansvar. Detta gäller exempelvis kriskommunikationsfrågor. KBM skulle också kunna delta i formuleringen av den forskningspolitik som specifikt rör säkerhetsfrågor samt i formuleringen av det s.k. solidaritetsprogrammet.

En annan av rapportens slutsatser är att när det gäller deltagande i genomförandet av EU:s politik skulle KBM kunna ha en roll inom de delar av EU:s räddningstjänstpolitik där KBM har ett nationellt ansvar. Återigen gäller detta kriskommunikationsfrågor, men även övningar i viss utsträckning. KBM har också en given roll som deltagare i genomförande av EU:s forskningspolitik, bl.a. som kravställare i de konsortier som genomför forskningen och som nationell finansiär. Anställda på KBM skulle också kunna delta som utvärderare av projektförslag. Genomförandet av solidaritetsprogrammet berör ett flertal nationella aktörer och KBM skulle kunna aktivt delta i genomförandet av det sektorsövergripande europeiska program för skydd av samhällsviktig infrastruktur som lanseras i solidaritetsprogrammet.

En tredje slutsats i rapporten är att när det gäller inhämtning av resultatet av EU:s politik skulle KBM kunna vara betjänt av de forskningsresultat, de strategiska underrättelseprodukter och de kartläggningar och rekommendationer inom informationssäkerhetsområdet som EU-samarbetet genererar. KBM skulle också ha skäl att följa de övergripande utvecklingstendenser vad avser EU:s krisberedskapsarbete som blir resultatet av solidaritetsprogrammet och terrorismhandlingsprogrammet för att kunna analysera hur detta påverkar det svenska systemet. Likaså kan det finnas skäl att övergripande följa vilken lagstiftning och vilka finansieringsmöjligheter som finns inom de samverkansansvariga myndigheternas verksamhetsområden inom EU för att kunna utgöra en bra partner i det svenska planeringsarbetet.

2 INLEDNING

2.1 Bakgrund och syfte

I Sverige har arbetet med att skydda medborgarna mot svåra kriser ändrat fokus från att förbereda samhället inför ett väpnat angrepp till att förbereda samhället på svåra påfrestningar i fredstid som exempelvis terroristattacker och stora naturkatastrofer. Nya principer och arbetsformer har tagits fram som är anpassade till krisberedskap i fred, mer baserade på samverkan och som ligger så nära samhällets normala funktionssätt som möjligt.

Centralt placerad i det nya krisberedskapssystemet är Krisberedskapsmyndigheten (KBM), instiftad den första juli 2002. KBM ska vara navet i samhällets krisberedskapsarbete.¹ I den rollen ingår bl.a. att skapa vägar för olika aktörer att samverka, att utveckla och förmedla kunskap på området och att förvalta de resurser som staten specifikt satsar på att skapa ett robustare samhälle.

När det svenska krisberedskapsarbetet mer och mer inriktas mot kriser i fred, kommer det i beröring med verksamhet som redan pågår inom EU sedan lång tid tillbaka, främst i syfte att befrämja den gemensamma inre marknaden. Parallellt utvecklas ett samarbete inom EU som har ett mer explicit säkerhetsfokus än tidigare, vilket kommer i beröring med alltfler aktiviteter som pågår nationellt i det svenska krishanteringssystemet. Särskilt markant är utvecklingen efter terroristattacker i USA och Madrid.

Idag deltar flertalet svenska sektorsmyndigheter i EU-arbetet. KBM, som är en central aktör i det nationella krisberedskapsarbetet, har emellertid givits en relativt begränsad roll. Enligt KBM:s nuvarande instruktion ska myndigheten i princip endast bevaka utvecklingen inom EU och eventuellt samordna det svenska deltagandet i övningar. Det är viktigt att det nationella arbetet och arbetet inom EU inte bara bedrivs i parallella spår, både för att krisberedskapsarbetet ska fungera så effektivt som möjligt, och för att systemen ska utvecklas på ett harmoniskt sätt. Mot bakgrund av detta är det relevant att överväga hur KBM ska förhålla sig till det arbete som pågår inom EU.²

Syftet med den här rapporten är därför att analysera hur KBM:s deltagande i EU-arbetet skulle kunna utvecklas. Rapporten är i första hand ämnad att utgöra ett stöd för myndighetens egna överväganden i frågan. I rapporten görs emellertid en genomgång av ett antal EU-processer som kan utgöra ett intressant empiriskt material även för en bredare läsekrets. För att tillfullo kunna tillgodogöra sig innehållet krävs en grundläggande kunskap om EU och dess strukturer.

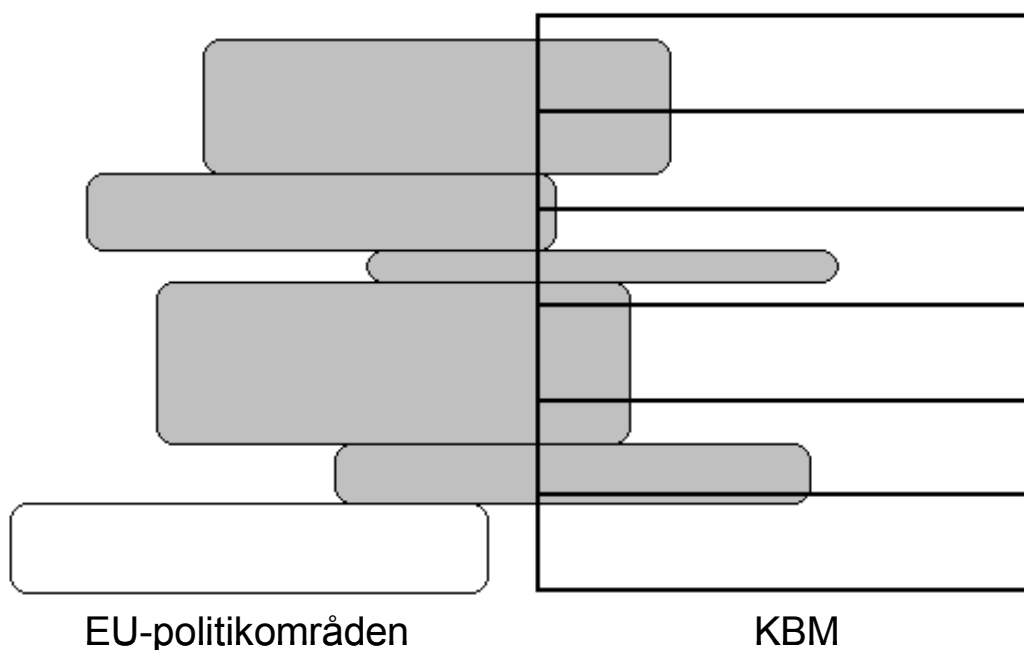
¹ ”Regeringen bedömer att förändringen kommer att medverka till att krishanteringsförmågan förbättras och att Krisberedskapsmyndigheten ges förutsättningar att bli den starka aktör i krishanteringssystemet som regeringen avsett.” Ur *Proposition 2001/02:158 Samhällets säkerhet och beredskap*.

² *Förordning 2002:518 med instruktion för krisberedskapsmyndigheten*.

2.2 Metod, avgränsningar och disposition

2.2.1 Identifiering av EU-politik

I rapportens första analyssteg identifieras de politikområden inom EU som kan ha relevans för KBM:s arbete. Den viktigaste avgränsningen i det första analyssteget är KBM och myndighetens nationella verksamhet, vilken har tjänat som ett "raster" som har lagts på EU:s politikområden. Identifieringen har genomförts i en iterativ process där KBM:s nationella verksamhetsområden först har studerats, varpå relevanta delar ur EU-materialet sedan har valts ut. Kartläggningen av EU:s politikområden har i sin tur gett anledning att åter studera KBM:s verksamhet. På så sätt har de gemensamma beröringspunkterna utkristalliserat sig.

Figur 1: KBM:s verksamhet (till höger i bilden) läggs som ett raster på EU:s olika politikområden (till vänster i bilden) varvid ett antal av EU:s politikområden befinns vara relevanta att studera närmare (de gråmarkerade).

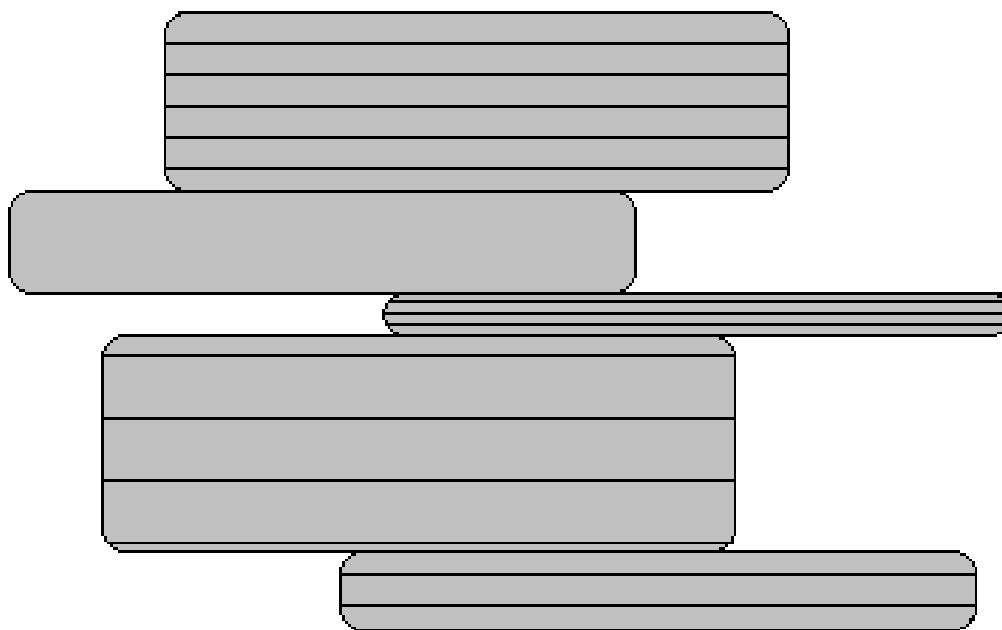
Ovanstående analys inriktar sig främst på innehållet i verksamheten, och tar mindre hänsyn till formella ansvarsområden. Teoretiskt hade en alternativ metod kunnat vara att söka matcha KBM:s formella ansvarsområden, forskning inom krisberedskap, fördelning av medel för krisberedskap etc. med motsvarande områden inom EU. Eftersom EU:s politik inte är organiserad på samma sätt som det svenska krishanteringssystemet hade en sådan metod emellertid varit alltför grov. Metoden hade, för det första, medfört att alltför lite EU-verksamhet hade identifierats. Detta hade exempelvis varit fallet med den EU-politik som berör planeringsfrågor. EU har ingen explicit planeringsprocess för fördelning av medel till krisberedskapsåtgärder, men det finns ändå ett antal intressanta processer som det kan vara relevant för KBM att följa.

Metoden hade, för det andra, medfört att alltför mycket EU-verksamhet hade identifierats. Detta hade exempelvis varit fallet med den verksamhet som berör forskningsfrågor. EU:s forskningspolitik omfattar många fler frågor än sådana som det är relevant för KBM att följa. En metod som fokuserar på formella ansvarsområden tar heller inte hänsyn till att KBM:s arbete till sin natur är utpräglat sektorsövergripande, med målet att påverka andra sektorer i deras verksamhet. Detta gör att KBM berörs indirekt av många fler politikområden är vad som går att utläsa från myndighetens formella ansvarsområden. Angreppssätt innebär samtidigt en utmaning, särskilt då KBM är en sådan ung myndighet vars verksamhet fortfarande är under utveckling.

Resultatet av den första delens analys där EU-politik av relevans för KBM identifieras är själva urvalet av den EU-verksamhet som beskrivs i kapitel 3 (Resultat av identifiering av EU-politik). Eftersom rapporten är skriven utifrån en bestämd läsekrets, anställda på KBM, har strävan varit att göra dispositionen så logisk som möjligt för den läsekretsen. Presentationen av resultatet av det första analyssteget är därför disponerat med utgångspunkt i KBM:s organisation. Som handläggare på en specifik enhet på KBM finns ändå anledning att läsa hela kapitel 3 eftersom en del verksamhet är svårklassificerad. För varje delkapitel, som representerar en enhet på KBM, ges först en allmän bakgrund till de politikområden i EU-samarbetet som är av relevans för enheten. Detta följs av ett antal avsnitt som mer specifikt går igenom delområden inom ramen för de övergripande politikområdena.

2.2.2 Beskrivning av EU-processer

Urvalet av vilka politikområden som är relevanta för KBM görs i det första analyssteget. En sådan analys är emellertid inte tillräcklig för att kunna analysera hur KBM:s deltagande i EU-arbetet skulle kunna utvecklas. I rapportens andra analyssteg kartläggs därför politikområdenas processer i detalj. En process kan delas upp i en initiativfas, en beslutsfas och en genomförandefas. I varje fas finns ett antal strukturer där politiken formas och/eller genomförs. Initiativfasen omfattar alla de strukturer som samverkar för att formulera ett lagförslag eller ny politik. Beslutsfasen omfattar de strukturer, både nationellt och på EU-nivån, som behandlar och slutligen godkänner (eller förkastar) lagförslaget eller den nya politiken. Genomförandefasen, slutligen, omfattar de strukturer som antingen preciserar de övergripande beslut som fattas i beslutsfasen eller genomför den politik som blir resultatet av densamma.

Figur 2: De politikområden som väljs ut i analyssteg 1, förutom sådana som befinns vara av ringa relevans, kartläggs i detalj (markerade med streck i bilden - ju tätare streck desto mer relevant område).

Alla de politikområden som presenteras i det första analyssteget följs inte upp i det andra analysstegets processbeskrivning. De som följs upp markeras med kursiv stil i den allmänna bakgrundsbeskrivning som ges först i varje delkapitel i det första analyssteget. Processerna beskrivs heller inte i lika stor detalj för alla politikområden. Detaljeringsgraden beror främst på resultatet av den samlade analysen i det första och tredje (se nedan) analyssteget där de politikområden som anses mest relevanta för KBM också beskrivits mest detaljerat. Vissa politikområden beskrivs även mer detaljerat då en starkare roll för KBM kan förutses utifrån nuvarande utveckling.

Dispositionen i kapitel 4 (Beskrivning av EU-processer), där det andra analyssteget presenteras, har ett EU-perspektiv där varje EU-politikområde utgör ett delkapitel. Som en inledning finns en allmän processbeskrivning av de olika sorters strukturer som spelar en roll i beslutsprocessen. Det finns politikområden som har identifierats i den första delen där KBM:s roll blir relativt liten. De har inte beskrivits i egna delkapitel utan täcks in av den allmänna processbeskrivningen.

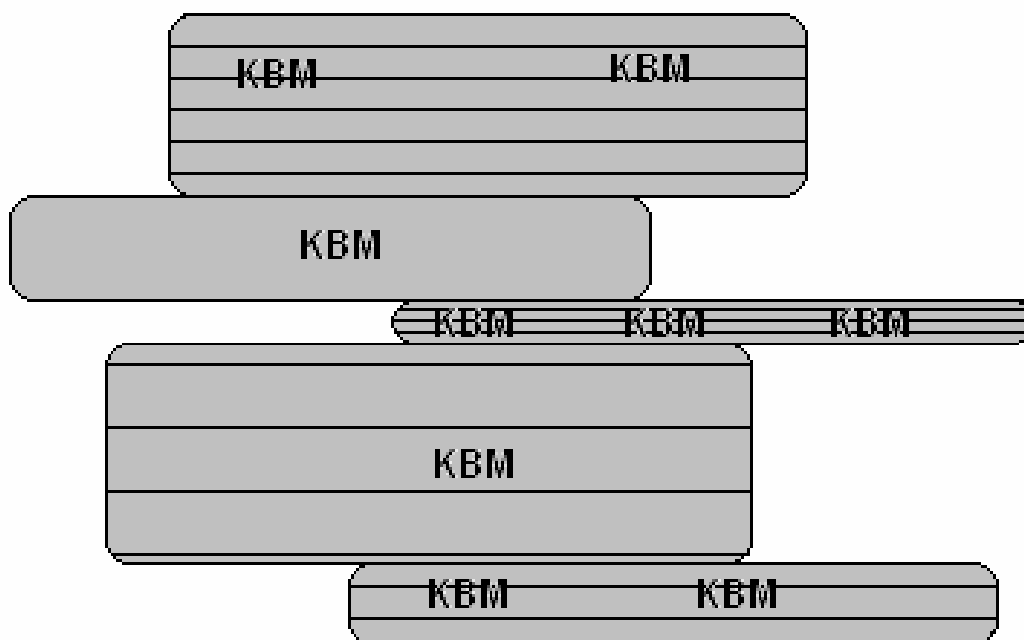
2.2.3 Analys av KBM:s deltagande i EU-processer

I rapportens tredje analyssteg analyseras i vilken mån KBM kan och bör delta i de processer som beskrivs i det andra analyssteget, hur KBM:s deltagande i EU-arbetet skulle kunna utvecklas. Analysen baseras på två kriterier.

Det första kriteriet är att KBM:s deltagande bör skapa ett mervärde och därigenom vara relevant för KBM:s nationella verksamhet, för regeringens EU-arbete eller för EU som organisation. Nivåerna är inte ömsesidigt uteslutande.

Vad gäller mervärdet för *KBM:s nationella verksamhet* kan detta skapas på två sätt. Kunskap om EU:s krisberedskapspolitik, bl.a. finansieringsmöjligheter och lagstiftning, kan dels medföra att KBM blir ett bättre stöd till andra aktörer i det svenska krisberedskapssystemet, dels att KBM kan utveckla den egna verksamheten där myndigheten har ett primärt eget ansvar. När KBM ska stödja regeringen eller EU skapas ett mervärde om KBM har särskild kunskap som är viktig för att ett politikområde ska utvecklas åt rätt håll. *För regeringens räkning* kan det vara en bedömning av hur en föreslagen åtgärd skulle påverka det svenska krisberedskapssystemet. *För EU:s räkning* kan det vara hur en integrerad riskanalys kan göras på basis av flera sektoriella.

Figur 3: I det tredje och sista analyssteget bedöms KBM:s potentiella roll i vart och ett av de studerade politikområdena.

När det första kriteriet har använts är det emellertid viktigt att gå vidare och undersöka huruvida det finns andra nationella aktörer som är relevanta i sammanhanget. Det andra kriteriet riktar in sig på ”den *relativa* graden av relevans”. I vissa strukturer, möten exempelvis, finns det bara plats för ett begränsat deltagarantal. Om den svenska representanten ska tala å Sveriges (regeringens) vägnar är det viktigt att det finns en ansvarig för att budskapet ska vara konsekvent. I dessa fall är det den relativa graden av relevans, vilken aktör som är mest relevant, och inte den absoluta som räknas.

Särskilt hänsyn har här tagits till Räddningsverkets (SRV:s) roll då SRV:s verksamhet i vissa fall liknar KBM:s.

Ett tredje kriterium skulle kunna vara rimlighet ur ett resursperspektiv. Deltagande kan vara behäftat med kostnader, både i tid och pengar. Detta kriterium har dock inte använts eftersom det i första hand rör KBM:s interna prioriteringar.

Dispositionen i kapitel 5 (Analys av KBM:s deltagande i EU-processer), där det tredje analyssteget presenteras, följer målet med deltagandet. Ett första delkapitel behandlar deltagande som syftar till att påverka innehållet i, och formerna för, politiken. Följande delkapitel ägnar sig åt deltagande som syftar till att genomföra politiken. Slutligen behandlas deltagande med syfte att hämta in och använda resultatet av, eller information om, den genomförda politiken.

2.3 Källor

De källor som har använts i rapporten finns vanligtvis tillgängligt offentligt. Merparten utgörs av primärmaterial från EU:s institutioner och från KBM, särskilt lagtexter och arbetsprogram. Olika rapporter och utvärderingar om och för EU:s verksamheter har också använts och även beskrivningar av politikområden på kommissionens hemsida. Inom EU finns ett stort antal dokument av olika karaktär. De kan komma från rådet, kommissionen eller parlamentet, och de kan komma i olika stadier av en beslutsprocess eller som ett resultat av en verksamhet. Eftersom alla stadier i beslutsprocessen beskrivs så används ett flertal olika typer av dokument, allt från initiativfasens arbetspapper till genomförandefasens arbetsprogram. Till en mindre del har svensk rapportering från möten (arbetsgrupper och kommittéer) och intervjuer använts.

3 RESULTAT AV IDENTIFIERING AV EU-POLITIK

I detta kapitel presenteras resultatet av den analys som har genomförts för att identifiera EU-politik av relevans för KBM, strukturerat efter KBM:s enheter. På KBM finns åtta enheter: Planerings- och samordningsenheten; Informationssäkerhets- och analysenheten; Krishanteringsevenheten; Forskningsenheten; Tekniska enheten; RAKEL enheten; Administrativa enheten och Informationsenheten. Endast de fem första enheterna behandlas.³ Varje delkapitel inleds med en kortfattad redogörelse för den aktuella enhetens verksamhet som ligger till grund för analysen. Sedan följer ett avsnitt som ger en bakgrund till de övergripande politikområden inom EU som bedöms vara av relevans. Detta följs av ett antal avsnitt som mer specifikt går igenom delområden inom ramen för de övergripande politikområdena. Sist i varje delkapitel görs en återkoppling av politikområdets relevans för KBM:s verksamhet.

3.1 EU-politik av relevans för KBM som helhet

KBM utgör navet i Sveriges civila krishanteringssystem och samordnar arbetet med att utveckla samhällets krisberedskap. Till myndighetens uppgifter hör bl.a. att genomföra övergripande analyser av svensk krisberedskap och bistå Regeringskansliet (RK) med förslag på hur det svenska krishanteringssystemet som helhet kan utvecklas, att föra policyutvecklingen framåt. Inför nästa beslut om hur det svenska krishanteringssystemet ska utformas har exempelvis KBM tagit fram förslag på hur samhällets säkerhet ska kunna förbättras.⁴ Den verksamhet som beskrivs nedan har inte befunnits vara särskilt knuten till någon enhet på KBM utan relevant för myndigheten i sin helhet.

3.1.1 Bakgrund till EU:s politikområden⁵

Det finns inget enskilt politikområde i EU-samarbetet som är av större relevans än något annat för KBM:s roll i policyutvecklingen av det svenska krishanteringssystemet. Däremot finns det skäl att uppmärksamma sektorsövergripande processer inom EU som bidrar till att ett mer samlat europeiskt krisberedskapssystem utvecklas, processer som påverkar helheten. Krisberedskapsfrågor har funnits på EU:s agenda under relativt lång tid, även om arbetet inte alltid har motiverats av ett explicit säkerhetstänkande utan snarare varit framsprunget av ekonomiska drivkrafter. Tidigare bedrevs krisberedskapsarbetet relativt fragmenterat i enskilda sektorer med få sektors-

---

³ Den administrativa enheten och informationsenheten ska i första hand serva de andra enheternas verksamhet och har inte någon egen EU-verksamhet. RAKEL-enheten har tillkommit enkom för utbyggnaden av RAKEL-systemet och har avgränsats bort i denna rapport.

⁴ De s.k. RUBEN-uppdragen som KBM har arbetat med inför nästa års krisberedskapsproposition återges på KBM:s hemsida, *Regeringens uppdrag till krisberedskapsmyndigheten inför krisberedskapspropositionen 2005*

http://www.krisberedskapsmyndigheten.se/templates/EntryPage__3695.aspx (1 december 2004).

⁵ Detta kapitel bygger i stor utsträckning på Jarlsvik, H. (2004), *Ett europeiskt krisberedskapssystem och dess nationella implikationer*, FOI Memo 1081.

övergripande inslag.⁶ Idag håller ett mer samlat krisberedskapssystem på att växa fram inom EU. Drivkraften har framförallt varit terrordåden i USA och Madrid.

En viktig process i vilken det samlade krisberedskapssystemet skapas är således det övergripande anti-terrorismarbete som bedrivs inom EU. Denna process involverar i princip alla politikområden som ingår i EU-samarbetet, även om processen har sin tyngdpunkt i det rättsliga och inrikes samarbetet (RIF). Stort intresse ägnas åt polisiärt samarbete i syfte att identifiera och bekämpa terrornätverk, underrättelsesarbete, förebyggande åtgärder som exempelvis diplomati inom ramen för den gemensamma utrikes och säkerhetspolitiken (GUSP) samt åtgärder för att frysa terrorgruppers ekonomiska tillgångar. Krisberedskapsfrågor utgör således endast en liten del i ett större sammanhang. Ett viktigt dokument, vid sidan av EU:s nya konstitutionella fördrag (som inte har ratificerats ännu), som inriktar det övergripande anti-terrorismarbetet i EU är en deklaration ("Declaration on combating terrorism")⁷ som antogs av Europeiska rådet några dagar efter terrorattacken i Madrid. Några av de åtgärder som nämns i deklarationen konkretiseras i ett *terrorismhandlingsprogram* ("EU Plan of Action on Combating Terrorism").⁸ Numera är det kring terrorismhandlingsprogrammet som EU:s övergripande anti-terrorismarbete i praktiken hålls samman.

Vid sidan av den övergripande anti-terrorismprocessen, där krisberedskapsfrågor endast utgör ett av flera områden, finns det en samlad process framsprungen i terrorismarbetet, för just krisberedskapsfrågor. Detta sektorsöverskridande arbete drivs framförallt framåt genom det s.k. *solidaritetsprogrammet* ("EU solidarity programme on the consequences of terrorist threats and attacks")⁹ som arbetades fram hösten 2004. Solidaritetsprogrammet är en fortsättning på och utvidgning av det s.k. CBRN-programmet¹⁰ som antogs ungefär ett år efter terrorattackerna mot USA och som då enbart fokuserade på CBRN-terrorism och inte all sorts terrorism vilket det nya programmet gör. De åtgärder som omfattas av programmet är strukturerade under sex strategiska målsättningar. Åtgärder som bidrar till att förbättra medlemsstaternas förmåga till konsekvenshantering utgör en viktig del i programmet, som dock även omfattar åtgärder som bidrar till att reducera sårbarheter så att konsekvenserna av terrorattacker ska bli så lindriga som möjligt.

---

⁶ Se Jarlsvik, H. och K. Castenfors (2004), *Säkerhet och beredskap i Europeiska unionen*, KBM:s Temaserie 2004:3 för en sektorsvis genomgång av EU:s krisberedskapsarbete.

⁷ *Declaration on Combating Terrorism*, Bryssel 25 mars 2004.

⁸ *EU Plan of Action on Combating Terrorism*, 14330/1/04 REV 1, Bryssel 29 november 2004.

Handlingsprogrammet togs fram redan efter terrorattackerna mot USA, men har uppdaterats i ljuset av terrorattacken i Madrid och den deklaration som då antogs.

⁹ *EU solidarity programme on the consequences of terrorist threats and attacks (revised/widened CBRN-programme)*, 15480/04, Bryssel 1 december 2004.

¹⁰ *Adoption of the programme to improve cooperation in the European Union for preventing and limiting the consequences of chemical, biological, radiological or nuclear terrorist threats*, 14627/02, Bryssel 21 november 2002.

3.1.2 Koncept

Alla sektorer använder fortfarande olika begrepp för att beskriva de risker och hot som krisberedskapsarbetet inordnas under inom den egna sektorn. "Accidents", "disasters", "emergencies", hazards, och "crises" är några av de begrepp som används i exempelvis räddningstjänst-, transport- och livsmedelssamarbetet. Samtidigt som denna begreppsmässiga spännvidd finns kvar kan emellertid en viss terminologisk konsolidering skönjas. För första gången har exempelvis krishantering lanserats som ett samlat begrepp för att beskriva arbetet med unionens inre säkerhet.¹¹ Tidigare användes krishantering främst för att beskriva arbetet med unionens yttre säkerhet, dvs. fredsfrämjande insatser som genomförs inom ramen för EU:s säkerhets- och försvarspolitik (ESFP).

Ett annat exempel på att ett mer sektorövergripande konceptuellt tänkande håller på att växa fram är den s.k. solidaritetsklausulen. Klausulen introduceras i EU:s nya konstitutionella fördrag och har därmed formellt inte trätt i kraft ännu, även om EU:s stats- och regeringschefer redan har sagt sig vara villiga att agera i dess anda. Klausulen innebär i korthet att medlemsstaterna lovar att komma till varandras hjälp, med alla till buds stående medel, vid en terrorattack, en naturkatastrof eller en annan katastrof som förorsakas av människor. Dess sektorsövergripande karaktär förstärks av att klausulen står i ett eget avsnitt i det nya konstitutionella fördraget utan att sammankopplas med ett specifikt politikområde.¹²

3.1.3 Ledning

Det finns idag få strukturer inom EU som kan leda unionens sammantagna agerande när en kris realiserar sig innanför EU:s gränser.¹³ En sådan framtida struktur är en ny ständig operativ kommitté för inre säkerhet.¹⁴ Kommittén, som introduceras i EU:s nya konstitutionella fördrag men som inte har etablerats ännu, är tänkt att befrämja operativ samordning av åtgärder som vidtas av behöriga myndigheter i medlemsstaterna vid en krissituation. Den nya kommittén kommer att ha sin bas i RIF-arbetet och ska i första hand ses som ett instrument för att göra EU:s polis- och tullsamarbete mer operativt. Det finns emellertid även kopplingar till krisberedskapsfrågor, i form av

---

¹¹ Det är framförallt när räddningstjänstfrågor, hälsosäkerhetsfrågor, infrastrukturfrågor etc. diskuteras inom ramen för EU:s inrikes- och rättsliga samarbete som denna terminologiska konsolidering kan märkas. Se exempelvis *The Hague Programme: Strengthening Freedom, Security and Justice in the European Union*, annex till Europeiska rådets slutsatser, 14292/04, Bryssel 4-5 november 2004.

¹² *Fördrag om upprättandet av en konstitution för Europa*, CIG 87/2/04, Bryssel 29 oktober 2004.

¹³ Detta är egentligen ganska naturligt eftersom EU:s arbete vägleds av den s.k. subsidiaritetsprincipen som innebär att en fråga enbart skall lyftas till EU-nivån om det finns ett verkligt värde i att göra detta. Operativ ledning hanteras vanligtvis på andra samhällsnivåer än den europeiska.

¹⁴ *Fördrag om upprättandet av en konstitution för Europa*, artikel III-261, CIG 87/2/04, Bryssel 29 oktober 2004.

konsekvenshanteringsinsatser, eftersom räddningstjänst har nämnts som ett potentiellt civilt område som kommittén skulle kunna hantera.¹⁵

Intressant är också pågående diskussioner om att skapa mer effektiva krishanteringsarrangemang för kriser med gränsöverskridande effekter inom rådet och kommissionen.¹⁶ I vilken utsträckning detta kommer att innebära institutionella förändringar återstår att se. Redan nu har emellertid idén väckts om att skapa en central krisenhet i kommissionen. Kommissionens krisenhet är tänkt att samla representanter från alla berörda generaldirektorat (DG) när en kris inträffar och ha en samordnande roll. Enheten ska bl.a. utvärdera och fatta beslut om vilka åtgärder som är lämpliga att vidta.¹⁷

I ett operativt skede fyller även de informations- och resursförmedlingssystem som har utvecklats inom ramen för bl.a. räddningstjänst-, smittskydds-, livsmedels- och strålskyddssamarbetet, en viktig funktion (se även kapitel 3.2 och kapitel 3.3). Systemen förmedlar egentligen enbart information och resurser medlemsstaterna emellan och underlättar därför endast operativa åtgärder. De ”leder” således inte några operativa insatser. Nyligen har kommissionen föreslagit att alla sektoriellt inriktade informationssystem ska länkas samman till ett sektorsöverskridande system som ska gå under benämningen ARGUS.¹⁸

3.1.4 Samverkan

Både kommissionen och rådet är idag sektoriellt organiserade. I takt med att EU:s krisberedskapsarbete har blivit av mer sektorsövergripande karaktär har kommissionen emellertid sett sig tvungen att skapa fler generaldirektoratsöverskridande samrådsgrupper (”inter service groups”). För att underlätta samordning i rådsarbetet har också en ny samverkansstruktur i form av en anti-terrorismsamordnare inrättats.¹⁹ Holländaren Gijs de Vries har till uppgift att överblicka allt terrorismrelaterat arbete i rådet och regelbundet informera om och följa upp de framsteg som görs. Krisberedskapsfrågor utgör endast en begränsad del av de frågor som anti-terrorismsamordnaren har på sitt bord. En annan formation som mer specifikt fokuserar på krisberedskapsfrågor är rådsarbetsgruppen för räddningstjänstfrågor (PROCIV). PROCIV har fram till nyligen främst diskuterat räddningstjänstfrågor, men har successivt, genom praxis,

---

¹⁵ *Draft Final Report of the Working Group X "Freedom, Security and Justice"*, Bryssel 19 november 2002 och *Documentation on Civil Protection in the European Convention (2nd revision)*, General Secretariat of the Council DG1, Bryssel 9 maj 2003.

¹⁶ *The Hague Programme: Strengthening Freedom, Security and Justice in the European Union*, annex till Europeiska rådets slutsatser, 14292/04, Bryssel 4-5 november 2004.

¹⁷ *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Preparedness and consequence management in the fight against terrorism (COM/2004/701 final)*, Bryssel 20 oktober 2004.

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ *Summary Transcript of Joint Press Briefing: Javier Solana, EU High Representative for the CFSP, Gijs de Vries, Counter-terrorism co-ordinator*, Bryssel, 30 mars 2004 och *Report to the European Council on the implementation of the Declaration on combating terrorism*, 10009/3/04, Bryssel 11 juni 2004.

kommit att få ett mer sektorsövergripande mandat. Diskussioner förs nu också om att se över gruppens formella mandat.²⁰

De konkreta instrument som används i rådsarbetet av dessa samordningsfunktioner, för att föra samordningen framåt är de olika sektorsövergripande dokument som nämndes ovan. Terrorismdeklarationen och handlingsprogrammet bidrar till att inrikta och följa upp EU:s totala terrorismrelaterade arbete, där krisberedskapsfrågor endast utgör en del av många, och solidaritetsprogrammet bidrar till att inrikta och följa upp det arbete som mer specifikt fokuserar på krisberedskapsfrågor. Ett annat viktigt sektorsövergripande dokument som inte har tagits fram ännu, men som nämns i solidaritetsprogrammet är ett europeiskt program för skydd av samhällsviktig infrastruktur.²¹

3.1.5 Återkoppling till KBM:s verksamhet

Samtliga de åtgärder som beskrivs ovan, ensning av begrepp, utveckling av ledningsstrukturer och former för samverkan etc. syftar till att bygga upp och utveckla ett system för hantering av svåra kriser. Som nämnts i inledningen till detta kapitel har KBM som uppgift att i Sverige bistå RK med förslag på hur det svenska systemet kan utvecklas. Då det svenska systemet måste kopplas samman med och kunna utnyttja respektive bidra till ett europeiskt system är den verksamhet som beskrivits ovan av relevans för KBM.

3.2 EU-politik av relevans för Planerings- och samordningsenheten²²

Staten satsar varje år närmare två miljarder kronor på att förbättra krisberedskapen inom ramen för försvarsbudgetens civila del, anslag 7.5.²³ En av Planerings- och samordningsenhetens viktigaste uppgifter är att samordna fördelningen av dessa medel.²⁴ För detta ändamål finns en årlig planeringsprocess fastlagd. Den övergripande inriktningen för krisberedskapsarbetet ges i försvarsbeslut och krisberedskapsbeslut, vilket Planerings- och samordningsenheten konkretiserar i en planeringsinriktning. Planeringsinriktningen anger vilka områden, både funktionella och geografiska, som bör prioriteras i arbetet med att förstärka krisberedskapen. På basis av planeringsinriktningen överväger varje myndighet vilka åtgärder den behöver vidta och äskar pengar för dessa. Planerings- och samordningsenheten sammanställer myndigheternas

²⁰ *Mandate of the Working Party on Civil Protection*, 15752/04, 7 december 2004.

²¹ Ett förslag på vad det europeiska programmet skulle kunna innehålla presenteras i *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Critical Infrastructure Protection in the fight against terrorism* (COM/2004/702 final), Bryssel 20 oktober 2004.

²² I det här kapitlet är beskrivningar av de specifika delområden som presenteras organiserade enligt samverkansområdena. Då samverkansområdena teoretiskt täcker in en väldigt stor del av den statliga verksamheten i Sverige är analysen nedan begränsad till de områden som pekas ut som särskilt prioriterade i planeringsinriktningen för 2006. Vidare är vissa av samverkansområdena delvis överlappande, vilket har föranlett en viss renodling av prioriteringarna för den här rapportens syften.

²³ *Proposition 2004/05:1 Förslag till statsbudget 2005, Utgiftsområde 6, Politikområde Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar*

²⁴ *Förordning 2002:518 med instruktion för krisberedskapsmyndigheten*.

förslag och föreslår för regeringen hur de medel som finns bör prioriteras.²⁵ Planerings- och samordningsenheten följer också upp hur arbetet genomförts.²⁶ Ytterligare en uppgift för enheten är privat-offentlig samverkan.²⁷

De myndigheter som i krisberedskapsförordningen är utpekade som särskilt viktiga, s.k. samverkansmyndigheter, är indelade sex samverkansområden (SO).²⁸ Dessa samverkansområden utgör strukturen för genomgången nedan.²⁹ Inom varje samverkansområde möts myndigheterna regelbundet och dryftar bl.a. planeringsprocessen. En viktig roll för KBM är att delta på dessa möten för att diskutera prioriteringar för krisberedskapsarbetet med myndigheterna.

3.2.1 Bakgrund till EU:s politikområden

Flera politikområden i EU-samarbetet är av relevans för Planerings- och samordningsenhetens arbete. Den allra största delen av EU:s verksamhet, särskilt vad gäller den inre politiken, resulterar antingen i att lagar stiftas eller att pengar fördelas. Båda aspekterna är av relevans för den nationella planeringsprocessen.

Den huvudsakliga anledningen till varför just EU ska fördela stora summor pengar varje år är genomförandet av den inre marknaden, som även inkluderar ambitionen att hela EU ska kunna delta på marknaden. Just den senare ambitionen har lett till att stora summor betalas ut till de delar av EU som anses ha särskilt svårt i konkurrensen. I regel syftar pengarna till strukturella förbättringar i infrastruktur och utbildningsnivå. Det främsta instrumentet för detta är de s.k. strukturfonderna som fördelar ungefär en tredjedel av unionens budget.³⁰ För att förbättra den infrastruktur som anses viktig för handeln över nationsgränserna fördelas medel från strukturfonderna genom programmet ”Trans-European Networks”. En särställning åtnjuter regleringen av den inre marknaden för jordbruksprodukter, dit drygt 40% av budgeten går.³¹ Till den inre marknaden räknas även *forskning*. Målet är att skapa en europeisk forskningsmarknad som kan stå sig i konkurrensen med USA och Japan. För att nå dit uppmuntrar kommissionen skapandet av ”kritiska massor” av forskningskompetens inom olika

---

²⁵ *Samhällets krisberedskap 2006 – inriktning för myndigheternas planering*, Juli 2004, Publikation från KBM.

²⁶ *Årlig uppföljning – Samhällets krisberedskap 2003*, april 2004, Publikation från KBM.

²⁷ Enstaka fall av privat-offentlig samverkan i krisberedskapssyfte förekommer inom EU i vissa sektorer och inom det nya området skydd av samhällsviktig infrastruktur vilket dock inte behandlas vidare i denna rapport.

²⁸ Teknisk infrastruktur, Transporter, Spridning av farliga ämnen, Ekonomisk säkerhet, Områdesvis samordning, samverkan och information, Skydd, utsättning och vård.

²⁹ Ett samverkansområde, Områdesvis samordning, samverkan och information, täcks istället in av föregående kapitel ”EU-politik av relevans för KBM som helhet”.

³⁰ *Understanding regional policy*, http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm (20 december 2004) och *Strukturpolitik och regioner i Europa Konkurrenskraft, hållbar utveckling och sammanhållning i Europa från Lissabon till Göteborg*, Publikation från kommissionen, Bryssel 2003.

³¹ *Europeiska gemenskapernas allmänna budget Budgetåret 2004 – Sammanfattning i siffror*, April 2004, Publikation från kommissionen. Finns tillgänglig på http://www.europa.eu.int/comm/budget/furtherinfo/index_en.htm#framework (20 december 2004).

områden, vilket endast kan åstadkommas genom gränsöverskridande samarbete.³² Mindre summor pengar fördelas även inom andra politikområden som exempelvis *räddningstjänst, hälsa och IT-politik*.

En annan viktig förutsättning för att realisera den inre marknaden är harmonisering av lagar, även de som gäller säkerhet, för att på så sätt underlätta cirkulation av varor. Olika lagar i olika länder kan annars bli de facto handelshinder även sedan tullar tagits bort. Ett sätt att genomföra detta är att anta EU-lagstiftning som ersätter eller styr den nationella lagstiftningen, vilket också har skett inom ett flertal områden. Ett flertal lagar kan påverka det nationella krisberedskapsarbetet. EU-lagstiftningen syftar i regel, men inte alltid, till att förhindra att olyckor eller kriser uppstår, snarare än att hantera konsekvenserna om de väl inträffar. En generell skillnad mellan EU:s lagstiftning och den svenska är att EU inte söker göra en skillnad på olyckor och svåra påfrestningar.

3.2.2 Teknisk infrastruktur

*”Verksamheten ska bedrivas så att riskerna för störningar i den tekniska infrastrukturen i samhället minimeras och samhällets grundläggande behov kan tillgodoses vid svåra påfrestningar på samhället i fred eller vid ett väpnat angrepp.”*³³

Finansiellt stöd

Inom ramen för ”Trans-European Networks - Energy” (TEN-E) stödjer unionen åtgärder för att koppla samman nationella nät vad gäller el och naturgas, och även åtgärder för att se till att energin kan distribueras nationellt. Tre mål anges i den senaste lagstiftningen för TEN-E: att reducera energipriset, att stödja fattigare delar av unionen och att säkra energitillgången ”security of supply” (försörjningssäkerhet).³⁴ Sedan 1995 har sammanlagt ett nittiototal projekt fastställts såsom varande av gemensamt intresse och därmed föremål för stöd, inklusive den s.k. ”polenkabeln” och flera andra länkar mellan Sverige och dess grannländer.³⁵ Endast stora projekt som redan delfinieras i den europeiska lagstiftningen får stöd. Inget stöd förefaller utgå för att särskilt förbereda samhället för svåra påfrestningar eller att skydda el-infrastruktur mot specifika hot, men vissa projekt motiveras mer exklusivt utifrån försörjningssäkerhetsaspekten.

”Trans-European Telecommunications Networks ” (eTEN) har som mål att skapa en europeisk IT-marknad. eTEN stödjer både uppbyggandet av en infrastruktur för handel

---

³² *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Towards a European Research Area* (COM/2000/6) Bryssel 18 January 2000.

³³ Samverkansområdenas inriktningar finns angivna i *Proposition 2003/04:1 Förslag till statsbudget 2005, Utgiftsområde 6, Politikområde Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar*.

³⁴ *Europaparlamentets och rådets beslut nr 1229/2003/EG av den 26 juni 2003 om en serie riktlinjer för transeuropeiska energinät och om upphävande av beslut nr 1254/96*.

³⁵ *Kommissionens beslut nr 2000/761/EG av den 16 november 2000 om fastställande av specifikationer för projekt av gemensamt intresse som genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 1254/96/EG preciserats inom sektorn för de transeuropeiska energinäten*.

och utvecklingen av de varor som ska handlas, i detta fall IT-baserade tjänster. En del går ut på att stödja projekt för att öka tilliten till, och säkerheten i, IT-systemen. Kommissionen lägger särskild fokus på att offentliga aktörer ska delta i näringslivs-samarbeten. Bistånd medges till vissa faser i ett projekts livscykel, i princip från det att det finns en fungerande prototyp tills det finns en produkt som är kommersiellt gångbar. En typ av projekt som särskilt uppmanas är att kopiera ett system som används i den offentliga sektorn i ett annat land och anpassa det för andras behov. Vid sidan av detta utbetalas bistånd till workshops där frågor relaterade till eTEN diskuteras.³⁶

Inom ramen för forskningspolitiken finansieras även aktiviteter av relevans för teknisk infrastruktur (se även kapitel 3.4).

Lagstiftning

Inom elförsörjningsområdet finns ingen europeisk lagstiftning som explicit syftar till att skydda elsystem mot olyckor eller göra dem robusta så att leveranser kan upprätthållas under en svår påfrestning. Den lagstiftning som finns om ”security of supply” fokuserar på kapacitet, att varje land måste klara av en situation då en eller flera elleverantörer faller bort eller efterfrågan blir hög. Vidare åläggs medlemsstaterna att definiera tekniska säkerhetskrav både för elleverantörer, nät och konsumenter och att publicera dessa. Dessa säkerhetsbestämmelser ska meddelas kommissionen. Lagstiftningen tillåter medlemsstaterna att ställa särskilda krav på operatörer, exempelvis vad gäller säkerhet.

Infrastruktur för telekommunikationer, media och IT behandlas ofta tillsammans av kommissionen. Inom detta område finns en stor mängd lagstiftning, bl.a. en nyligen antagen ramlagstiftning.³⁷ Nationella myndigheter har rätten att ställa upp ”villkor för användning vid stora katastrofer för att trygga kommunikationen mellan larmtjänster och myndigheter och trygga sändningar till allmänheten”.³⁸ Vidare åläggs medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa det allmänna telefonnätets integritet i de fasta anslutningspunkterna och, i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av ”force majeure”, tillgängligheten till det allmänna telefonnätet och allmänt tillgängliga telefonitjänster i de fasta anslutningspunkterna. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster i fasta anslutningspunkter vidtar alla rimliga åtgärder för

---

³⁶ *eTEN arbetsprogram 2004 - Transeuropeiska e-tjänster för alla*
http://www.europa.eu.int/information_society/activities/eten/library/index_en.htm#about (20 december 2004).

³⁷ Ramlagstiftningen består av ett övergripande direktiv *Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv)* och ett antal specifika. Samtliga finns tillgängliga på http://europa.eu.int/information_society/topics/telecoms/regulatory/new_rf/index_en.htm#reg (20 december 2004).

³⁸ *Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv)*.

att säkerställa oavbruten tillgång till larmtjänster.³⁹ Leverantörer ska också vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa säkerheten i sina tjänster anpassad till den risk som föreligger. I den mån medlemsstaterna ställer tekniska krav på leverantörer ska kommissionen informeras om detta.

Vattenförsörjningslagstiftningen inom området behandlar framförallt krav på medlemsstaterna att skydda vattenkvaliteten mot olika former av miljöförstöring.⁴⁰ Inga krav tycks finnas på att garantera medborgarna tillgång till dricksvatten, vare sig genom att skydda existerande system eller att ha reservalternativ.

3.2.3 Transporter

*”Verksamheten ska bedrivas så att transportsystemen är så utformade att riskerna för störningar minimeras och att de samhällsviktiga transporter som krävs för att samhällets grundläggande behov ska kunna tillgodoses vid svåra påfrestningar på samhället i fred eller vid ett väpnat angrepp.”*⁴¹

Finansiellt stöd

Infrastruktur avsedd för transport av varor och persontransporter, av vikt för transporter över nationsgränserna, omfattas av ”Trans-European Networks - Transport” (TEN-T).⁴² I Sverige gäller det E4, E18, Inlandsvägen, E20 m.fl. Projekten delas upp i stora ”priority projects” och ett antal mindre projekt. Vad gäller de senare, mindre projekten, återfinns ”improving network safety and reliability” som ett syfte. Framförallt stöds förberedande arbeten, studier inför projekt, räntekostnader för upptagna lån och i vissa fall riskkapital. Sammanlagt ska EU-stöd för ett projekt inte överstiga 10% av den totala investeringskostnaden. I särskilda fall kan direktstöd också betalas ut. Sedan 2003 pågår en översyn av stöden där bl.a. ökad vikt föreslås läggas vid att finansiera åtgärder som kan öka infrastrukturens säkerhet, både vad avser olyckor ”safety” och antagonistiska hot ”security”.

Förutom TEN-T finansierar kommissionen vissa andra åtgärder vad gäller trafik-säkerhet. Bl.a. finansieras framtagandet av verktyg för att utvärdera tunnelsäkerhet och utförandet av sådana utvärderingar.⁴³

---

³⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster).

⁴⁰ Rådets direktiv nr 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten och Generaldirektoratet för Miljös hemsida om dricksvatten *Drinking Water Directive* http://www.europa.eu.int/comm/environment/water/water-drink/index_en.html (20 december 2004).

⁴¹ Samverkansområdenas inriktningar finns angivna i *Proposition 2003/04:1 Förslag till statsbudget 2005, Utgiftsområde 6, Politikområde Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar*.

⁴² Europaparlamentets och rådets beslut nr 1692/96/EG av den 23 juli 1996 om gemenskapens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet

⁴³ Kommissionens meddelande europeiskt åtgärdsprogram för trafiksäkerhet - Att halvera antalet dödsoffer i trafiken i Europeiska unionen till år 2010: ett gemensamt ansvar, (KOM/2003/311), Bryssel den 2 juni 2003.

Lagstiftning

Det finns relativt omfattande lagstiftning inom transportsäkerhetsområdet som syftar till att öka säkerheten i trafiken och undvika olyckor på individnivå, i många fall är det bredare internationella avtal som inkorporerats och preciserats i EU-lagstiftningen. Däremot saknas det lagstiftning som ställer krav på att transportfunktioner ska fungera i händelse av en svår påfrestning.

Vad gäller flygtransportsäkerhet ("safety") finns en förordning som dels slår fast hur ett flygplan ska vara konstruerat, underhållas m.m. och dels etablerar procedurer för flygsäkerhetsfrågor.⁴⁴ För "security" finns en förordning som slår fast att varje medlemsstat måste utse en ansvarig myndighet som sedan ska arbeta tillsammans med unionen för att genomföra de detaljerade föreskrifter som finns i samma förordning. Föreskrifterna reglerar olika åtgärder som måste vidtas vad gäller flygplatser, bagagehantering, flygplan m.m. för att förebygga brott.⁴⁵

Inom sjötransportsäkerhetsområdet finns lagstiftning om hur fartyg ska vara konstruerade, om hur besättningen ska vara utbildad och om kontroller i hamnar.⁴⁶ På "security" området har det nyligen antagits ett direktiv⁴⁷ som inkorporerar SOLAS-konventionens och ISPS-kodens⁴⁸ regler i EU:s lagstiftning.

För landstransportsäkerhet finns en stor mängd lagstiftning.⁴⁹ Den syftar främst till att öka den individuella säkerheten för trafikanter. Exempelvis finns lagstiftning om tester av lastbilar och registrering av olyckor. Utöver detta finns två områden där svåra påfrestningar skulle kunna inträffa som behandlas. Det ena gäller transporter av farligt gods där EU:s lagstiftning inkorporerat flera internationella avtal,⁵⁰ och det andra gäller tunnelsäkerhet där harmonisering av olika länders lagstiftning eftersträvas.⁵¹

---

⁴⁴ Europaparlamentets och rådets förordning nr 1592/2002/EG av den 15 juli 2002 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet.

⁴⁵ Europaparlamentets och rådets förordning nr 2320/2002/EG av den 16 december 2002 om införande av gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten.

⁴⁶ På *Maritime Transport* http://www.europa.eu.int/comm/transport/maritime/legislation/index_en.htm finns en sammanställning över lagtexterna (20 december 2004).

⁴⁷ Europaparlamentets och rådets förordning nr 725/2004/EG av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar.

⁴⁸ Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS Convention) och International Ship and Port Facility Security Code (ISPS Code).

⁴⁹ *ABC of road transport Aquis*

http://www.europa.eu.int/comm/transport/road/legislation/abc/index_en.htm (20 December 2004).

⁵⁰ En översikt över lagstiftningen finns på *Dangerous goods*

http://www.europa.eu.int/comm/transport/road/roadsafety/danggoods/carriage/index_en.htm för vägtransport och *Transport of dangerous goods*

http://www.europa.eu.int/comm/transport/rail/legislation/dangerous_en.htm för järnvägstransporter (3 januari 2005).

⁵¹ En översikt över lagstiftningen finns på *Road infrastructure*

http://www.europa.eu.int/comm/transport/road/roadsafety/roadinfra/tunnels/index_en.htm (3 januari 2005).

3.2.4 Spridning av farliga ämnen

”Verksamheten ska bedrivas så att riskerna för och konsekvenserna av spridning av farliga ämnen och allvarlig smitta begränsas och att samhällets grundläggande behov av förebyggande verksamhet och förmåga att hantera inträffade händelser vid svåra påfrestningar på samhället i fred eller vid ett väpnat angrepp tillgodoses.”⁵²

Finansiellt stöd

Ett särskilt handlingsprogram genomförs för närvarande av kommissionen för ”public health”. Det omfattar alla aspekter av hälsa, med en särskild del som behandlar snabbt uppkomna hälsohot. Nuvarande program sträcker sig mellan 2003-2008 och finansierar upp till 60% av kostnaden för ett projekt. En mindre del av projekten inriktar sig på avsiktlig spridning av kemiska och biologiska substanser. Projekt som framförallt kan få stöd inriktas mot samarbete för att laboratorier ska bli bättre på att diagnosticera biologiska ämnen, undersöka möjligheterna att inrätta ett bevakningssystem för syndrom orsakade av kemiska ämnen och som uppmärksammas av nationella giftcentraler, detektion av kemikalier som kan användas i en attack, sanering av ventilation och vattenförsörjningssystem efter en attack.⁵³

Lagstiftning

Lagstiftningen som berör radiologiska olyckor är relativt omfattande. Genom ett direktiv⁵⁴ från 1986 inrättades ”European Community Urgent Radiological Information Exchange System” (ECURIE), ett system för utbyte av information om strålning. Medlemsstaterna är skyldiga att informera varandra och kommissionen om förhöjda värden av radioaktivitet uppmäts eller om en olycka inträffar. Informationen ska behandla händelsen, mätvärden och vilka åtgärder som vidtas, inklusive information till allmänheten. Ytterligare ett direktiv ålägger medlemsstaterna att utan dröjsmål informera sin egen allmänhet i händelse av radioaktivt utsläpp eller en olycka. I det ska ingå särskild information till dem som är involverade i räddningsarbetet rörande de risker de löper.⁵⁵ I ett direktiv från 1996 regleras förberedelser för och hantering av en radiologisk nödsituation. I direktivet finns krav på särskilda planer för radiologiska nödsituationer och minimistandarder för hanteringen av en nödsituation.⁵⁶

---

⁵² Samverkansområdenas inriktningar finns angivna i *Proposition 2003/04:1 Förslag till statsbudget 2005, Utgiftsområde 6, Politikområde Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.*

⁵³ *Commission decision 2004/192/EC of 25 February 2004 adopting the work plan for 2004 for the implementation of the programme of Community action in the field of public health (2003 to 2008), including the annual work programme for grants.*

⁵⁴ *Council Decision 87/600/Euratom of 14 December 1987 on Community arrangements for the early exchange of information in the event of a radiological emergency.*

⁵⁵ *Council Directive 89/618/Euratom of 27 November 1989 on informing the general public about health protection measures to be applied and steps to be taken in the event of a radiological emergency.*

⁵⁶ *Council Directive 96/29/Euratom of 13 May 1996 laying down basic safety standards for the protection of the health of workers and the general public against the dangers arising from ionizing radiation.*

För hantering av risker inom kemområdet finns ett särskilt direktiv kallat Seveso II,⁵⁷ döpt efter en olycka 1976 i en fabrik som tillverkade insekts- och ogräsmedel. Seveso II ställer en rad krav på alla som tillverkar eller lagrar farliga ämnen. Planer för nödsituationer, både för dem som ansvarar för hanteringen och för kommuner, måste finnas. Särskild information till allmänheten i händelse av en olycka måste ges. En eventuell olycka måste också rapporteras till "Major Accidents Hazardous Bureau" (MAHB) (se även kapitel 3.5).

För kampen mot epidemier finns lagstiftning som ålägger medlemsstaterna ett informationsansvar gentemot varandra och kommissionen. Med den grundläggande lagtexten, ett beslut från 1998, inrättades ett nätverk för utbytande av information om smittsamma sjukdomar.⁵⁸ Medlemsstaterna är skyldiga att informera varandra i händelse av ett epidemiskt utbrott och vilka motmedel som vidtagits. De sjukdomar som omfattas av informationsskyldigheten är föremål för ett särskilt beslut.⁵⁹ I och med inrättandet av en Europeisk smittskyddsmyndighet omfattar informationsskyldigheten även denna myndighet. Varje medlemsstat är också skyldig att informera myndigheten om tillgängliga experter "som kan hjälpa till med gemenskapens åtgärder mot hälsorisker, såsom fältundersökningar vid anhopningar eller utbrott av sjukdomar."⁶⁰ Enligt ett direktiv från 1964 som dock fortfarande är i kraft har medlemsstaterna rätt att i vissa fall hindra en medborgare i en annan medlemsstat inresa om denna bär på viss smitta.⁶¹

Efter terrorattacker den 11 september 2001 antogs ett särskilt hälsoskyddsprogram för terroristattacker, "Program on cooperation on preparedness and response to biological and chemical agents attack [Health Security]" (BICHAT).⁶² Enligt programmet ska bl.a. en mekanism för informationsutbyte, samråd och samordning för att hantera hälsofrågor i samband med attacker inrättas, "Rapid Alert System

---

⁵⁷ Directive 2003/105/EC of the European parliament and of the council of 16 December 2003 amending Council Directive 96/82/EC on the control of major-accident hazards involving dangerous substances.

⁵⁸ Europaparlamentets och rådets beslut nr 2119/98/EG av den 24 september 1998 om att bilda ett nätverk för epidemiologisk övervakning och kontroll av smittsamma sjukdomar i gemenskapen.

⁵⁹ Kommissionens beslut nr 2000/96/EG av den 22 december 1999 om de smittsamma sjukdomar som successivt skall omfattas av gemenskapsnätverket enligt Europaparlamentets och rådets beslut nr 2119/98/EG.

⁶⁰ Europaparlamentets och rådets förordning nr 851/2004/EG av den 21 april 2004 om inrättande av ett europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar.

⁶¹ Rådets direktiv 64/221/EEG av den 25 februari 1964 om samordningen av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning och som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

⁶² Program on cooperation on preparedness and response to biological and chemical agents attack [Health Security] Bryssel 17 december 2001. Finns tillgängligt på *Bio terrorism* http://www.europa.eu.int/comm/health/ph_threats/Bioterrorisme/bioterrorisme_en.htm (4 januari 2005).

BICHAT” (RAS-BICHAT). Informationssystemet ska komplettera det redan befintliga epidemiologiska systemet som beskrivs ovan.⁶³

I och med att jordbrukspolitik under en lång tid varit en viktig verksamhet för unionen finns en rik flora lagstiftning inom området epizootier. Varje sjukdom har sin egen lagstiftning som anger vilka åtgärder som ska vidtas i händelse av ett utbrott. Vidare finns även här sedan lång tid tillbaka en skyldighet att informera kommissionen och övriga medlemsstater senast 24 timmar efter att ett utbrott av en djursjukdom bekräftats. Det sker genom ett särskilt system ”Animal Disease Notification System” (ADNS).⁶⁴

Nyligen antogs en särskild förordning för livsmedelssäkerhet som slår fast vilka grundläggande principer den nationella lagstiftningen måste anpassas efter. Som livsmedel räknas även vatten. Ett särskilt kapitel behandlar livsmedelskriser. Ett informationssystem för livsmedelsrelaterade hälsohot, ”Rapid Alert System for Food and Feed” (RASFF), regleras där medlemsstaterna är skyldiga att lämna information till kommissionen och övriga medlemsstater i händelse av en livsmedelskris. Informationen ska också innehålla eventuella åtgärder som vidtagits. En plan för krishantering i händelse av en livsmedelskris antogs av kommissionen 2004. I och med dess antagande instiftades även en livsmedelsmyndighet.⁶⁵

Den EU-lagstiftning som rör tullens arbete har hittills uteslutande varit inriktad på ekonomiska frågor. Sedan terrorattackerna 11 september 2001 har dock ett avtal tecknats med USA om containersäkerhet.⁶⁶ Kommissionen har också föreslagit lagstiftning på området som även öppnar för ekonomiskt stöd för upphandling av teknik.⁶⁷

3.2.5 Ekonomisk säkerhet

”Verksamheten ska bedrivas så att riskerna för störningar minimeras och att samhällets grundläggande behov av ekonomisk säkerhet kan tillgodoses också vid

---

⁶³ Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om samarbete inom Europeiska unionen om beredskap och kapacitet att hantera biologiska och kemiska attacker (hälsoskydd) (KOM/2003/320), Bryssel 2 Juni 2003.

⁶⁴ En beskrivning av ADNS och dess legala bas finns på *What is ADNS?* http://europa.eu.int/comm/food/animal/diseases/adns/adns_en.htm#leg (3 januari 2005).

⁶⁵ *Regulation 178/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety.*

⁶⁶ *Agreement between the European Community and the United States of America on intensifying and broadening the Agreement between the European Community and the United States of America on customs cooperation and mutual assistance in customs matters to include cooperation on Container Security and Related Matters.*

⁶⁷ *Communication from the Commission to the Council, European Parliament The European Economic and Social Committee on the role of customs in the integrated management of external borders* (COM/2003/452 final), Bryssel 24 juli 2003.

störningar inom andra vitala samhällsområden vid svåra påfrestningar på samhället i fred eller vid ett väpnat angrepp.”⁶⁸

Finansiellt stöd

Det finns ekonomiskt stöd att få inom energiområdet för att bl.a. hitta alternativ till fossila bränslen och att reducera konsumtionen av energi. Därutöver kan utveckling av teknik för robusta IT-system finansieras över ramprogrammen i EU:s forskningspolitik (se även kapitel 3.4).

Lagstiftning

Inom EU finns lagstiftning som inkorporerat, och förstärkt, internationella överenskommelser som överenskommit inom ”International Energy Agency” (IEA). Lagstiftningen anger dels minimikrav för oljelager, minst 90 dagars konsumtion, dels vilka konsultationer som krävs medlemsstaterna emellan i händelse av en oljekris.

Det finns ett antal lagar som rör transfereringssystemen, som dock främst handlar om konsumentskydd, harmonisering av olika nationella system och penningtvätt. Ingen lagstiftning ställer krav på att säkerställa transfereringar i händelse av en svår påfrestning.

3.2.6 Skydd, undsättning och vård

”Verksamheten ska bedrivas så att skydds-, räddnings-, och sjukvårdsinsatser snabbt kan genomföras lokalt, regionalt och nationellt för att minska konsekvenserna för liv, egendom och miljö vid svåra påfrestningar på samhället i fred eller vid ett väpnat angrepp. Förberedelser ska vidtas för att ta emot ett större antal skydds- och vårdbehövande från katastrof- eller krigsområden i andra länder.”⁶⁹

Finansiellt stöd

Inom handlingsprogrammet och gemenskapsmekanismen för räddningstjänst genomförs olika projekt för att stärka medlemsstaternas räddningstjänstmyndigheter och deras förmåga att samarbeta (se kapitel 3.3). Projekt har även genomförts inom området sjöräddningstjänst.⁷⁰

Inom EU finns ett mindre samarbete inom området katastrofmedicin, som administreras inom ramen för handlingsprogrammet för räddningstjänst. Ett ”major project”, ett slags ramprogram, har genomförts under nederländsk ledning, delfinansierat av kommissionen, med syftet att skapa kontakter mellan medlemsstaterna, definiera ett utbildningsprogram och ta fram riktlinjer för psykosocialt stöd.

⁶⁸ Samverkansområdenas inriktningar finns angivna i *Proposition 2003/04:1 Förslag till statsbudget 2005, Utgiftsområde 6, Politikområde Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.*

⁶⁹ Samverkansområdenas inriktningar finns angivna i *Proposition 2003/04:1 Förslag till statsbudget 2005, Utgiftsområde 6, Politikområde Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.*

⁷⁰ *European maritime disaster project*

<http://europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cpactiv/cpact10g.htm> (11 januari 2005).

Inom ramen för strukturfonderna har visst stöd betalats ut till att stärka nationella räddningstjänstförvaltningar. Exempelvis genom programmet ”Eurobaltic” i östersjöregionen och programmet ”Environment” i Grekland (se även kapitel 3.3).

Lagstiftning

Det samarbete som finns inom räddningstjänstområdet får inte vara harmoniserande enligt den lagstiftning som styr politikområdet (se även 3.3).

Ingen särskild lagstiftning förefaller finnas som ställer krav på medlemsstaterna vad avser resurser för katastrofmedicin. Se dock krav som ställs vid utsläpp av radiologiska ämnen som nämnts ovan. Detsamma gäller polisområdet där den lagstiftning som finns handlar om polissamarbete över nationsgränserna i brottsbekämpande syfte.

Inte heller finns det särskild lagstiftning som reglerar tillhandahållandet av flyg- eller sjöräddning i händelse av en svår påfrestning.

3.2.7 Återkoppling till Planerings- och samordningsenhetens verksamhet

Som tydliggjorts ovan genereras det inom EU ett stort antal lagar som ställer krav på medlemsstaterna och möjligheter att få hjälp med finansiering av olika projekt och åtgärder, även inom områden som berör det svenska krisberedskapssystemet. Dessa krav och möjligheter är relevanta för de prioriteringar som görs i det svenska krisberedskapsarbetet, där Planerings- och samordningsenheten har en nyckelroll.

3.3 EU-politik av relevans för Krishanteringsenheten ⁷¹

Den viktigaste uppgiften för Krishanteringsenheten är att förbereda andra samhällsaktörer att klara sina uppgifter när en kris måste hanteras. Detta omfattar en rad olika aktiviteter. Krishanteringsenheten utvecklar exempelvis metoder för och sprider kunskap om kriskommunikation.⁷² Enheten arrangerar övningar och stödjer andra aktörer i deras övningsverksamhet genom att bl.a. tillhandahålla utbildningar och en scenariobank. Den utvecklar också metoder för risk- och sårbarhetsanalyser och för ut denna kunskap i krishanteringssystemet. Ytterligare en angelägen uppgift är att samordna frivilligorganisationernas verksamhet och föreberedelser så att de kan stötta samhället vid en kris. Vid sidan av det stödjande arbete som Krishanteringsenheten bedriver i syfte att förbereda andra aktörer för att kunna att hantera kriser har enheten en begränsad operativ roll. Detta rör framförallt informationshantering vid kriser, då enheten ska kunna stödja regeringen med sektorsövergripande lägesbedömningar.

⁷¹ Intervju med representant från Krishanteringsenheten på KBM.

⁷² I den här rapporten görs en skillnad mellan ”kriskommunikation” som är information riktad till allmänheten och ”informationshantering” som syftar på information som utbyts mellan myndigheter.

3.3.1 Bakgrund till EU:s politikområden

Med undantag från vissa aktiviteter i EU:s *forskningspolitik* och regionalpolitik bedrivs det arbete i EU som bedöms vara av störst relevans för Krishanteringsenheten inom politikområdet *räddningstjänst* – som med EU:s terminologi går under benämningen ”civil protection”.⁷³ EU:s verksamhet inom området startade i liten skala i mitten av åttiotalet. Det kom att behandlas som en del av miljöpolitiken, eftersom räddningstjänstsamarbetet då främst fokuserade på naturkatastrofer. Idag bedrivs verksamheten på basis av två rättsinstrument, handlingsprogrammet för räddningstjänst och gemenskapsmekanismen för räddningstjänst.⁷⁴

År 1995 föreslog kommissionen att ett handlingsprogram för räddningstjänst skulle instiftas. Det dröjde dock ända till 1997 innan ett beslut kunde antas då vissa medlemsstater var tveksamma till att ge kommissionen utökat inflytande inom området.⁷⁵ Programmet går ut på att ekonomiskt stödja ett antal projekt inom räddningstjänstområdet som utförs av intresserade medlemsstater.⁷⁶ Projekten kan resultera i konferenser, utbyte av experter, utbildningar och övningar. Förutom ekonomiskt stöd följer kommissionen upp arbetet och publicerar resultaten. År 1999 togs beslut om att förlänga programmet fram till 2004.⁷⁷

Som ett komplement till handlingsprogrammet föreslog kommissionen i september 2000 att en gemenskapsmekanism skulle inrättas för att underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna i händelse av en svår olycka. Efter viss fördröjning i rådet antogs gemenskapsmekanismen i oktober 2001.⁷⁸ Kommissionen hade identifierat ett antal brister i det dittillsvarande systemet som kunde åtgärdas genom gemenskapsmekanismen. Medlemsstaterna var omedvetna om de möjligheter som fanns inom unionen för ömsesidigt bistånd, de olika ländernas insatspersonal var inte samövade och kommunikationen brast i krissituationer. Gemenskapsmekanismen kom därför att innehålla

---

⁷³ I den svenska översättningen av det nya fördraget kommer ”civil protection” att översättas till ”skydd och beredskap”.

⁷⁴ Diskussioner pågår nu med syfte att integrera de två instrumenten till ett.

⁷⁵ *Rådets beslut nr 1998/22/EG av den 19 december 1997 om att inrätta ett program för gemenskapsåtgärder till förmån för räddningstjänsten*. Se även det ursprungliga förslaget: *Förslag till rådets beslut om inrättandet av ett program för gemenskapsåtgärder för främjande av civilskyddet* (KOM/1995/155), Bryssel 4 maj 1995.

⁷⁶ Projekten skulle inriktas mot att: förebygga risker för och skador på personer, egendom och därigenom miljön vid naturkatastrofer eller tekniska katastrofer; höja beredskapsnivån hos dem som arbetar inom räddningstjänsten i medlemsstaterna, så att deras förmåga att ingripa i en nödsituation ökar; bidra till att förbättra teknik och metoder för ingripande; informera, utbilda och göra medborgarna mer medvetna så att de effektivare kan skydda sig själva.

⁷⁷ *Rådets beslut nr 1999/847/EG av den 9 december 1999 om att inrätta ett program för gemenskapsåtgärder till förmån för räddningstjänsten*. Inriktningen från det tidigare programmet behölls och två nya mål lades till: bidra till att orsakerna till katastrofer upptäcks och studeras; förbättra medel och metoder för prognoser, tekniker och metoder för ingripande och inledande återställningsarbete efter en nödsituation.

⁷⁸ *Förslag till rådets beslut om inrättande av en samordningsmekanism inom gemenskapen för räddningstjänstinsatser vid olyckshändelser* (KOM/593/2000), Bryssel 27 september 2000 och *Rådets beslut nr 2001/792/EG, Euratom av den 23 oktober 2001 om inrättande av en gemenskapsmekanism för att underlätta ett förstärkt samarbete vid biståndsinsatser inom räddningstjänsten*.

en förteckning över nationella resurser som kan ställas till andra länders förfogande, särskilda bedömnings- och koordineringsteam, en struktur inom kommissionen för att kunna utföra de uppgifter som kommissionen åläggs vad gäller informationsförmedling och koordinering, "Monitoring and Information Centre" (MIC), ett säkert kommunikationssystem, "Common Emergency Communications and Information System" (CECIS) samt kunskapsuppbyggnad i form av ett utbildningssystem, erfarenhetsarbete och samträning av de olika ländernas insatspersonal. Det senare innebar också att övningar och vissa utbildningar fördes över från handlingsprogrammet till gemenskapsmekanismen som därmed blev mer inriktad på de specifika operativa behoven.⁷⁹

För närvarande diskuteras ett förslag till förordning där handlingsprogrammet och gemenskapsmekanismen har integrerats.⁸⁰

3.3.2 Risk och sårbarhetsanalyser

Inom handlingsprogrammet för räddningstjänst har ett antal projekt inom risk- och sårbarhetsområdet genomförts. Exempelvis har ett "major project", ett slags ramprogram, på temat "Prevention of Natural and Technological Disasters" genomförts.⁸¹ Som en del av detta genomfördes två projekt som framförallt syftade till att utreda och utbyta information om hur riskbedömningar användes som ett verktyg av räddningstjänsten i olika länder. Ett annat enskilt projekt syftade till att ta fram mjukvara för "riskkartor" som inkluderar både kända riskfaktorer och skyddsvärda objekt.

Det mesta av arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser inom EU genomförs annars inom ramen för forskningssamarbetet, i vissa fall i nära samverkan med räddningstjänstenheten på DG Miljö i kommissionen. Ett projekt som drivs av "Joint Research Centre" (JRC), EU:s eget forskningsinstitut som fungerar som en myndighet under kommissionen, är "Risk Comparability and Integrated Risk Assessment" (COMPASS).⁸² Bakgrunden till projektet är att kommissionen, och särskilt DG Miljö, har ambitionen att använda sig av riskbedömningar som beslutsunderlag. Forskarna har dock funnit att bristen på samsyn vad gäller riskbegreppet, hur en riskanalys ska genomföras m.m. gör detta svårt redan inom en sektor. Ytterligare svårigheter tillkommer om ambitionen är en integrerad bild av risken på ett visst territorium. Målet med projektet är att ta fram en metod för integrerad riskanalys och riskhantering. Detta ska i sin tur utgöra en input till kommissionen i dess ambition att föreslå en harmoniserad EU-gemensam approach. "Floods and other weather-driven natural

---

⁷⁹ Intervju med tjänstemän vid Sekretariatet för EU och internationella frågor på Räddningsverket.

⁸⁰ *Proposal for a Council regulation establishing a Rapid Response and Preparedness Instrument for major emergencies*, 8436/05, 26 april 2005.

⁸¹ *Prevention of Natural and Technological Disasters A major project in the context of the Civil Protection Action Programme*

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cpactiv/cpmaj01.htm> (21 december 2004).

⁸² På *JRC Project knowledge system* <http://projects.jrc.cec.eu.int/> (11 januari 2005) finns en förteckning över de projekt som JRC genomför. Beskrivning av COMPASS finns på *FP6 - WP2004 - Action n°4335* http://projects.jrc.cec.eu.int/show.gx?Object.object_id=PROJECTS00000000000173F1 (21 december 2004).

hazards – prediction and mitigation”⁸³ är ett annat projekt inom JRC som kom till efter de svåra översvämningarna i Centraleuropa under 2002. Målen är att utveckla ett varningssystem för översvämningar, utvärdera översvämningsplaner, studera landplanering m.m.

Viss finansiering för metodutveckling av riskhantering förekommer också från strukturfonderna (se även 3.2). Inom ramen för projektet ”Eurobaltic” som knyter samman staterna i östersjöregionen utvecklas bl.a. metoder för hur riskplanering kan integreras redan i den territoriella planeringen.⁸⁴

3.3.3 Kriskommunikation

Genom handlingsprogrammet för räddningstjänst finansierar kommissionen åtgärder inom kriskommunikationsområdet. Ett projekt genomfördes fram till 2004 som syftade till att ta fram en studieplan för en kurs i kriskommunikation.⁸⁵ Kursen skulle rikta sig till pressansvariga i myndigheter med ansvar för krishantering. Som en fortsättning ingick ett projekt i 2004 års utlysning som syftade till att vidareutveckla och genomföra studieplanen genom att organisera en utbildning i kriskommunikation.⁸⁶ Ett annat projekt i 2004 års utlysning syftar till att utarbeta verktyg och riktlinjer för lokala system för beslutsstöd.

Inom ramen för de resursregister som upprättas i gemenskapsmekanismen för räddningstjänst finns det även utrymme för kriskommunikationsresurser som dessutom ska kunna skickas iväg efter en förfrågan via MIC i händelse av en svår olycka inom eller utanför EU.

3.3.4 Övningar

Inom ramen för gemenskapsmekanismen för räddningstjänst genomförs fullskaleövningar i syfte att öka interoperabiliteten mellan medlemsstaternas personal. Kommissionen bidrar med upp till 75% av kostnaderna, bl.a. för personalkostnader i samband med övningsförberedelser, kostnader för resor för deltagande personal och deras utrustning, såväl som kost och logi, kostnader för resor, kost och logi för en observatör från varje deltagare i gemenskapsmekanismen, produktion, distribution och översättning av all nödvändig dokumentation, kostnader för byggnader och övningsområde, utbildningsmaterial, organiserandet av en workshop för uppföljning, inklusive tolkning. Det totala bidraget är dock högst 500.000 euro. Övningen kan vara både

---

⁸³ Ibid.

⁸⁴ *Eurobaltic programme for civil protection* <http://www.eurobaltic.srv.se/indexempelvishtm> (21 december 2004).

⁸⁵ *Subsidies allocated in the context of the Community Action Programme 2000/2004 in the field of Civil Protection* http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cp07c_en.htm (21 December 2004).

⁸⁶ *Funding opportunities* http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm (21 December 2004).

”table top” och/eller fältövning. Möjliga scenarier är CBRN-attacker och tekniska olyckor eller naturolyckor/katastrofer.⁸⁷

3.3.5 Informationshantering

Redan idag finns ett system för informationsöverföring inom ramen för gemenskapsmekanismen för räddningstjänst. MIC bevakar kontinuerligt omvärlden, tar emot information om inträffade händelser från medlemsstater och informerar övriga medlemsstater om en allvarigare händelse inträffar, i eller utanför EU. MIC uppdaterar sedan kontinuerligt medlemsstaterna om utvecklingen, och förmedlar även begäran om hjälp. Det sker idag på öppna sambandsmedel.⁸⁸

Ett skyddat IT-baserat system för säker informationsöverföring, CECIS, utvecklas som en del i gemenskapsmekanismen. Systemet är i princip färdigbyggt och kommer att testas under 2005. Det ska förmedla information om kriser mellan kommissionen och medlemsstaterna.⁸⁹ Förutom CECIS finns också ett antal andra sektorsspecifika informationssystem inom bl.a. smittskydds-, livsmedels- och det radiologiska samarbetet inom EU som ska användas vid kriser (se även kapitel 3.2). Planer finns på att länka samman alla sektoriella informationssystem till det sektorsövergripande systemet ARGUS (se även kapitel 3.1).

System för informationsöverföring utvecklas även inom IT-forskningen (se kapitel 3.4).

3.3.6 Frivilligorganisationernas verksamhet

Inom handlingsprogrammet har ett ”major project” genomförts som syftar till att lyfta fram frivilligorganisationernas roll vid kriser inom EU. Projektet organiserades av brittiska röda korset. Där deltog också representanter för Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Forsvarsdepartementet, KBM och Civilförsvarfsförbundet. Som uppföljning efterlystes ett nytt projekt i 2004 års utlysning av handlingsprogrammet.⁹⁰ Det syftar till att mer konkret identifiera och söka lösningar på de problem som kan uppstå när frivilligorganisationer deltar i krishantering. Ett annat mål är att stärka nätverk mellan olika europeiska organisationer.

3.3.7 Återkoppling till Krishanteringsenhetens verksamhet

Den EU-verksamhet som beskrivits ovan utgör delar i två större politikområden, forskningspolitiken och räddningstjänstpolitiken. KBM har varken ett övergripande ansvar för forskning eller för räddningstjänst. De särskilda aktiviteter, bl.a. kris-

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ *Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén - Utbyggnad av räddningstjänstens kapacitet i Europeiska unionen* (KOM/2004/200) Bryssel 25 mars 2004.

⁸⁹ Fler detaljer om projektet finns på *PROCIV-NET: Civil Protection and Environmental Emergencies European Network(s)* <http://europa.eu.int/ida/en/document/2114/568> (21 december 2004).

⁹⁰ *Funding opportunities* http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm (21 December 2004).

kommunikation och risk- och sårbarhetsanalyser, som beskrivits ovan speglar emellertid områden som Krishanteringseenheten arbetar med och är därmed av relevans för enheten.

3.4 EU-politik av relevans för Forskningsenheten⁹¹

Forskningsenheten förvaltar de medel som KBM har till sitt förfogande för att stödja forskning som stärker det svenska krishanteringssystemet genom att ”ge kunskap som kontinuerligt bidrar till att minska sårbarheten i samhället och förbättra samhällets krishanteringsförmåga”.⁹² KBM har identifierat tre avnämare för denna forskning: staten som behöver stöd för politiska prioriteringar och för att värdera hot, KBM som bl.a. behöver metoder för risk och sårbarhetsanalys och övriga aktörer som behöver ökad kunskap för att kunna utföra sina respektive uppgifter.⁹³

3.4.1 Bakgrund till EU:s politikområden

Alltsedan organisationens barndom har EEG (sedermera EG och EU) engagerat sig i forskningsfrågor. Dagens instrument för *forskningspolitiken*, ramprogrammen, härstammar från 1983. Forskningspolitikens ”raison d’être” var från början enbart att stärka unionen ekonomiskt. Genom att skapa incitament för integrering över nationsgränser är det lättare att uppnå den kritiska massa som krävs inom den mest avancerade forskningen.⁹⁴ Det fanns också en fördelning aspekt. Forskningsmässigt svaga medlemsstater skulle få särskild hjälp. Genom Maastrichtfördraget som instiftade EU vidgades syftet med forskningspolitiken till att även omfatta ”all the research activities deemed necessary by virtue of other Chapters of the treaty”. Forskningsenheten fick en policystödande roll.⁹⁵

I princip alla forskningspengar inom EU kanaliseras genom de s.k. ramprogrammen. Undantaget är den säkerhetsforskning som genomförs i det s.k. ”Preparatory Action for Security Research” (PASR) som beskrivs nedan. Säkerhetsforskningen avses dock införlivas i ramprogrammen efter 2007. Vart fjärde år bestäms den huvudsakliga politiska inriktningen för hur unionens forskningsmedel ska fördelas. Varje program är

---

⁹¹ Mycket EU-finansierad forskning syftar till att öka säkerheten inom olika samhällsområden. Nedan begränsas urvalet till forskningsområden som berör KBM:s kärnområden, mao en något snävare avgränsning än vad KBM självt gör när man fördelar medel. Exempelvis exkluderas forskning för säkrare flygtrafik, säkerhetspolitisk krishantering, brottsbekämpning etc.

⁹² *Kunskapsstrategi för samhällets krisberedskap*, Strategi framtagen av KBM på Försvarsdepartementets uppdrag, november 2003.

⁹³ *Strategi för forskning för samhällets krisberedskap*, Strategi framtagen av KBM på Försvarsdepartementets uppdrag, februari 2003 och *Forskning för samhällets krisberedskap – inriktning för 2004/2005*, Publikation från KBM.

⁹⁴ *Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och Sociala Kommittén och Regionkommittén - Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet* (KOM/2000/6) Bryssel 18 januari 2000.

⁹⁵ *Research and the European Union*, POST Report summary, Parliamentary office of science and technology, oktober 1996 (Sammanfattning av en rapport skriven för det brittiska parlamentet). Finns tillgänglig på *Parliamentary office of Science and technology* http://www.parliament.uk/parliamentary_offices/post/pubs.cfm (4 januari 2004).

fem år långt så en viss överlappning sker mellan programmen. För närvarande pågår det sjätte ramprogrammet som sträcker sig från 2002-2006. Inom ramprogrammen specificeras särskilda ”prioriterade tematiska områden” dit forskningen ska koncentreras. Nuvarande sju teman är: Informationssamhällets teknik; Nanoteknik, Multifunktionella material och nya produktionsprocesser; Flyg- och rymdteknik; Livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet; Hållbar utveckling, globala förändringar och ekosystem; Medborgare och styrelseformer i ett öppet europeiskt kunskapssamhälle; Genforskning och bioteknik för förbättrad hälsa. Till detta finns ytterligare horisontella tema, bland annat forskning för policystöd och JRC:s verksamhet.⁹⁶

EU:s forskningspolitik kan delas in i direkta och indirekta åtgärder. De indirekta åtgärderna består i att EU finansierar forskning som någon annan utför, de direkta åtgärderna består i att EU självt, genom JRC utför forskningen. De två viktigaste uppgifterna för JRC är att etablera EU-gemensamma referenssystem och att stödja policyutveckling inom EU. JRC har ett brett forskningsprogram och ett stort antal aktiviteter kan sägas vara till indirekt nytta för krisberedskapen (den forskning som genomförs av JRC redogörs för i kapitel 3.3 och kapitel 3.5).

3.4.2 Indirekta åtgärder inom sjätte ramprogrammet⁹⁷

Forskning för policystöd är en av de horisontella prioriteringarna inom det sjätte ramprogrammet. Inom aktivitetsområdet ”The impact of environmental issues on health” förutses utlysningar av forskningsmedel för att utveckla metoder för riskbedömningar och förebyggande av naturkatastrofer. Vidare finns ”Issues related to civil protection (including biosecurity and protection against risks arising from terrorist threats) and crisis management”. Här kommer bl.a forskning att bedrivas för att utveckla preventiva riskkommunikations- och krishanteringsstrategier; analysera konsekvenserna av spridning av CBR-material i infrastrukturen m.m.

Genom en utlysning inom ramen för ”Global Monitoring for Environment and Security” (GMES) finns det beröringspunkter till krisberedskapsfrågor inom det tematiska området ”aeronautics and space”. En utlysning söker fördela medel för forskning om hur GMES kan användas inom riskhantering. De risker som åsyftas är bl.a. svåra naturkatastrofer (vulkanutbrott, jordbävningar och jordskred) och risker som beror på mänsklig verksamhet, inklusive konflikter. Den andra utlysningen ser bredare på hur GMES kan användas säkerhetsfrämjande, genom hotanalyser, uppskattning av skador, övervakning av territorier m.m.

---

⁹⁶ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1513/2002/EG av den 27 juni 2002 om sjätte ramprogrammet för Europeiska gemenskapens verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration med syfte att främja inrättandet av det europeiska området för forskningsverksamhet samt innovation (2002-2006).

⁹⁷ Detaljer om den planerade forskningen finns i arbetsprogrammet *Commission decision 2002/2789 of 9 december 2002 concerning the adoption of a work programme in the framework of the specific programme for research, technological development and demonstration on: “Integrating and strengthening the European Research Area”* Finns tillgänglig på: *Sixth framework programme – find a document* <http://www.cordis.lu/fp6/find-doc.htm> (22 december 2004).

Inom "Global change and ECO-systems" söker kommissionen finansiera forskning om naturkatastrofer. Målet är framförallt att ta fram metoder för riskhantering och riskbedömningar för olika typer av naturkatastrofer som vulkanutbrott, översvämningar, jordskred m.m.

Även inom IT-forskningen, "Information society technologies", söker kommissionen förbättra möjligheterna till riskhantering. Målet med utlysningarna inom "Improving risk management" är att stödja utvecklandet av generiska riskhanteringsstrukturer som ska kunna användas under hela riskcykeln (innan, under och efter en händelse). Det finns exempelvis förslag om att utveckla öppna mjukvaruplattformar för informationsutbyte och beslutsstöd. Forskning efterlyses även vad gäller skydd av IT-baserad kritisk infrastruktur. Det gäller både forskning som syftar till att klarlägga hot och sårbarheter och forskning som syftar till att åtgärda dessa.

3.4.3 Säkerhetsforskning⁹⁸

Den förberedande åtgärden, PASR, för ett säkerhetsforskningsprogram som nu pågår har sitt ursprung i andra halvan av nittiotalet då kommissionen sökte en roll i försvarsforskningen genom att peka på "dual use" möjligheter mellan civil och försvarsrelaterad forskning. Medlemsstaterna var då inte trakterade av idén. I ljuset av framstegen inom ESFP och diskussionerna om en försvarsmaterielbyrå togs idén upp igen 2003 där kommissionen pekade på rollen dess instrument kunde spela inom försvarsmaterielområdet.⁹⁹ Mot bakgrund av de nya ambitionerna inom forskningspolitiken att öppna upp de nationella forskningsprogrammen föreslogs ett säkerhetsforskningsprogram, som denna gång fick grönt ljus av rådet. Ett antal forskningsaktiviteter som torde vara av relevans för krisberedskapsarbetet förutses.¹⁰⁰

Under rubriken "Optimising security and protection of networked systems" finansieras forskning som syftar till att säkra IT-system. Forskningen kan beröra identifiering av hot och sårbarheter, exempelvis i form av beroendeförhållanden, såväl som metoder att bemöta dessa. Fokus ligger på att skydda samhället mot IT-hot.

Ett annat tema är "Protecting against terrorism (including bio-terrorism and incidents with biological, chemical and other substances)". Breda forskningsinsatser förutses som både inkluderar teknik för att identifiera CBRN-attacker och modeller för att förutse smittspridning. En bredare analys av behovet av "biosafety level" finansieras också.

Mindre insatser planeras dessutom inom "Scenario building exercises for assessing threats and perceived risk to strategic sites and assets".

---

⁹⁸ *Security research* http://www.europa.eu.int/comm/research/security/index_en.html (22 december 2004).

⁹⁹ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Social and Economic Committee and the Committee of the Regions European defence - industrial and market issues Towards an EU Defence Equipment Policy* (COM/2003/113) 11 mars 2003.

¹⁰⁰ *Security research – calls for proposals* <http://www.cordis.lu/security/calls.htm> (20 december 2004).

3.4.4 Koordination av nationell forskning

En överväldigande del av forskningspolitiken syftar till att delfinansiera forskare inom specifika områden. En liten del ägnar sig dock åt nationella forskningsfinansiärer, för att underlätta samarbetet mellan de myndigheter i medlemsstaterna som finansierar forskning.

”European Research Area – net” (ERA-net)¹⁰¹ är det viktigaste verktyget och syftar till att skapa nätverk mellan nationella forskningsfinansiärer. Inga tematiska begränsningar finns. Det stöd som utbetalas ska inte gå till forskning utan kommissionen finansierar istället de merkostnader som uppstår för de olika myndigheterna, resor m.m. Själva samarbetet förutses innehålla ett antal utvecklingssteg, bl.a. att utbyta information om aktuell forskning som finansieras, att identifiera och analysera gemensamma strategiska frågor, att utveckla gemensamma aktiviteter (exempelvis utbyte av personal), att genomföra gemensamma forskningsaktiviteter genom att sätta upp ett gemensamt forskningsprogram och att genomföra gemensamma upphandlingar. Förhoppningen är att detta ska skapa långvariga strukturerade partnerskap mellan forskningsfinansiärer.

ERAWATCH¹⁰² utvecklas gemensamt mellan JRC och DG Forskning i kommissionen. Målet är att skapa en webbaserad inventering av nationell forskning för att öka möjligheterna att kunna hitta andra forskningsfinansiärer som jobbar inom samma område. Detta ska kompletteras med en analysfunktion som ska producera forskningspolitiska rapporter.

3.4.5 Återkoppling till Forskningsenhetens verksamhet

Forskningsenheten på KBM är en forskningsaktör i så måtto att enheten dels finansierar forskning och dels söker sprida resultatet av genomförd forskning. Detta stämmer väl överens med inriktningen på EU:s forskningspolitik. De forskningsområden som KBM fokuserar på har till viss del sin motsvarighet på EU-nivå redan idag, och kommer sannolikt att ha det ännu mer i framtiden.

---

¹⁰¹ *Coordination of National Research Activities*, Arbetspapper från kommissionen, 2004. Finns tillgänglig på *Coordination of Research Activities – ERA-net scheme* <http://www.cordis.lu/coordination/era-net.htm> (22 december 2004).

¹⁰² *ERAWATCH (Prototyping Phase) Home* <http://erawatch.jrc.es/public/welcome.htm> (22 december 2004).

3.5 EU-politik av relevans för informations-säkerhets- och analysenheten¹⁰³

Informationssäkerhets- och analysenheten håller samman arbetet med informations-säkerhet i Sverige. I detta ansvar ingår bl.a. att överblicka samhällets informations-säkerhetsarbete och årligen lämna en lägesrapport till regeringen samt att genomföra IT-säkerhetsanalyser och ge råd och rekommendationer för säkring av samhällsviktiga IT-system. Därutöver stödjer och samordnar enheten civila myndigheters signalskyddsverksamhet. I enhetens informationssäkerhetsarbete utgör omvärldsbevakning och analys en viktig komponent. Enheten bedriver emellertid även övergripande omvärldsbevakning och analys av hot, risker och sårbarheter som inte är IT-relaterade. Analyser ska både kunna genomföras på kort sikt när en konkret kris har inträffat och på lång sikt som underlag för beslut om inriktning och planering i det svenska krishanteringssystemet.

3.5.1 Bakgrund till EU:s politikområden

Informationssäkerhetsfrågor¹⁰⁴ sattes på EU:s agenda i mitten av 1980-talet i syfte att skapa goda förutsättningar för den inre marknaden och stärka Europas ekonomiska konkurrenskraft gentemot resten av världen. Numera har informationssäkerhetsfrågor också givits en tydligare koppling till medlemsstaternas nationella säkerhet och arbetet mot terrorismen. Frågorna hanteras i flera olika politikområden och någon samlad process av relevans för Informationssäkerhets- och analysenheten, i egenskap av att ha ett sammanhållande ansvar för informationssäkerhetsfrågor i Sverige, är svår att identifiera. Av störst relevans är sannolikt de aktiviteter som har följt i spåren av handlingsplanen eEurope – Ett informationssamhälle för alla. Flertalet av de informationssäkerhetsaktiviteter som omfattas av handlingsplanen har sin bas i EU:s allmänna *IT-politik*. eEurope har emellertid i viss mån också beröringspunkter med RIF-området. Därutöver hanteras informationssäkerhetsfrågor i EU:s infrastrukturpolitik (se kapitel 3.2) och i EU:s *forskningspolitik* (se kapitel 3.4).

Informationssäkerhets- och analysenhetens särskilda ansvar för att stödja och samordna civila myndigheters signalskyddsverksamhet kan kopplas till vissa aktiviteter i EU:s allmänna *IT-politik* samt till aktiviteter i ESFP och RIF. Det specifika arbetet i RIF drivs idag framåt inom ramen för det övergripande *terrorism-handlingsprogrammet*.

---

¹⁰³ *Vi förbättrar samhällets informationssäkerhet*

<http://www.krisberedskapsmyndigheten.se/templates/EntryPage.aspx?id=1219&mode> (10 december 2004) och *Vi bygger upp och förmedlar kunskap*

<http://www.krisberedskapsmyndigheten.se/templates/EntryPage.aspx?id=1190&mode> (10 december 2004).

¹⁰⁴ En mer substantiell kartläggning av EU:s informationssäkerhetsarbete görs i Eriksson, P. (2004) *Kartläggning av EU:s informationssäkerhetsarbete i första respektive andra pelaren*, FOI Memo 1017.

EU:s omvärldsanalysarbete¹⁰⁵ fokuserar på olika typer av risker och hot, allt från antagonistiska hot i form av terrorism och väpnade konflikter till icke-antagonistiska risker och hot i form av naturkatastrofer och tekniska olyckor. Analyser av antagonistiska hot genomförs idag inom ramen för EU:s *underrättelsearbete*, i GUSP och ESFP när det gäller hot som realiseras utanför EU:s gränser och i RIF när det gäller hot som realiseras innanför EU:s gränser. Som ett led i ansträngningarna att skapa bättre samordning mellan olika politikområden efter terrordåden i Madrid den 11 mars 2004 håller nu emellertid dessa två omvärldsanalysspår på att integreras. Analyser av icke-antagonistiska hot genomförs också inom ramen för flera olika politikområden. Ett viktigt område är de risk- och sårbarhetsanalyser som genomförs vid JRC inom ramen för EU:s *forskningspolitik*. Ett annat viktigt område är de erfarenhetsinsamlade analyser ("lessons learned") som är tänkta att genomföras efter inträffade olyckor och katastrofer inom ramen för EU:s *räddningstjänstarbete*.

3.5.2 Handlingsplanen eEurope och aktiviteter i dess spår

Handlingsplanen eEurope, som fram till idag har funnits i två versioner eEurope 2002 respektive 2005, syftar övergripande till att få alla berörda aktörer i Europa "online" och aktivt delaktiga i den digitala eran. Även om handlingsplanen i sig greppar över ett mycket bredare område än just informationssäkerhetsaspekter så har dessa utgjort en viktig del i handlingsplanen. Säkerhetsfrågorna är en förutsättning för att det övergripande syftet med planen ska förverkligas.

Den senaste versionen av handlingsplanen, eEurope 2005, omfattar två olika kategorier av åtgärder som ömsesidigt stärker varandra; dels åtgärder som stimulerar utvecklingen av tjänster, tillämpningar och innehåll, dels åtgärder som rör den underliggande bredbandsinfrastrukturen och säkerheten. I den senare kategorin ingår åtgärder som syftar till att skapa en mer utvecklad säkerhetskultur, åtgärder som syftar till att skapa säkrare kommunikationssystem i den offentliga förvaltningen för utbyte av säkerhetsklassad information (se även avsnitt 3.5.3) samt åtgärder som syftar till att skapa ett samlat kompetenscentrum kring nätverks- och informationssäkerhetsfrågor i Europa. Idag har tankarna om att inrätta ett sådant centrum konkretiserats. Myndigheten "European Network and Information Security Agency" (ENISA) inrättades i mars 2004.¹⁰⁶

¹⁰⁵ Obearbetad information om omvärlden hanteras i ett flertal olika politikområden, men beskrivs inte nedan eftersom presentationen där fokuserar på analys av omvärlden.

¹⁰⁶ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: eEurope 2005: An information society for all* (COM/2002/263 final), Bryssel 28 maj 2002, *Council Resolution of 18 February 2003 on the implementation of the eEurope 2005 Action Plan* (2003/C48/02), EU 2003 samt *Commission welcomes agreement of Council and Parliament to set up the European Network and Information Security Agency*, Pressmeddelande (IP/03/1577), EU 2003.

För att bl.a. övervaka och stödja medlemsstaternas ansträngningar att genomföra handlingsplanen eEurope 2005 har ett särskilt finansiellt stödprogram, Modinis, inrättats med en budget på 21 miljoner euro.¹⁰⁷

I spåren av eEurope, och i dess anda, har två viktiga initiativ tagits som mer specifikt berör informationssäkerhetsfrågor. Ett initiativ har sin bas i EU:s IT-politik. I en central kommunikation som kommissionen introducerade år 2001 presenterades ett flertal förslag för att förbättra informationssäkerheten i Europa, bl.a. medvetandehöjande åtgärder, förbättrad funktion för ”Computer Emergency Response Teams” (CERT) och samordning inom Europa, stöd till forskning, stöd till marknadsorienterad standardisering och certifiering, lagstiftning mot IT-relaterad brottslighet, säkerhet i myndigheters system samt internationellt samarbete. Flertalet åtgärdsförslag har välkomnats av rådet i olika resolutioner.¹⁰⁸

Ett annat initiativ, som har sin bas i RIF, syftar till att harmonisera och förbättra medlemsstaternas arbete mot IT-relaterad brottslighet. I en central kommunikation som kommissionen introducerade år 2001 presenterades ett flertal förslag till åtgärder för att åstadkomma detta, bl.a. tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning avseende barnpornografi och brott mot systemintegritet (s.k. hacking) och inrättande av ett EU-forum för rättsvårdande organ och tjänsteleverantörer samt satsningar på utbildning av personal vid rättsvårdande organ. Kommissionens kommunikation har följts av ett principbeslut i rådet om att anta ett rambeslut om angrepp mot informationssystem. Ett beslut som för övrigt inte enbart ska ses i ljuset av IT-relaterad kriminalitet. EU:s terrorismarbetet har varit en annan viktig drivkraft. Rambeslutet går i korthet ut på att tillnärma medlemsstaternas strafflagstiftning när det gäller angrepp mot informationssystem samt att säkra största möjliga grad av polisiärt och rättsligt samarbete när det gäller att bekämpa brott i samband med angrepp mot informationssystem.¹⁰⁹

---

¹⁰⁷ Europaparlamentets och Rådets beslut nr 2256/2003/EG av den 17 november 2003 om antagandet av ett flerårigt program för övervakning av handlingsplanen eEurope, spridning av goda rutiner och förbättrad när- och informationssäkerhet (Modinis).

¹⁰⁸ Se bl.a. *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Network and Information Security: Proposals for A European Policy Approach* (COM/2001/298/final), Bryssel 6 juni 2001 och *Council Resolution of 28 January 2002 on a common approach and specific actions in the area of network and information security* (2002/C43/02), Bryssel 28 januari 2002.

¹⁰⁹ *Ett säkrare informationssamhälle – ökad säkerhet i informationsstrukturen och bekämpning av datorrelaterad brottslighet* (KOM/2000/890), Bryssel 26 januari 2001 och *EU Plan of Action on Combating Terrorism – Update*, 16090/04, Bryssel 14 december 2004.

3.5.3 Signalskydd och hantering av skyddsvärd information¹¹⁰

Kryptering, val av sambandsmedel och andra åtgärder som syftar till att skydda information som antingen omfattas av sekretess eller som kan anses vara skyddsvärd på annat sätt diskuteras i flera olika politikområden.

I handlingsplanen eEurope, som har sin bas i EU:s IT-politik, utgör exempelvis åtgärder som syftar till att skapa säkrare kommunikationssystem i den offentliga förvaltningen för utbyte av säkerhetsklassad information en viktig komponent. För att åstadkomma detta arbetar kommissionen och medlemsstaterna med att skapa ett säkert europeiskt kommunikationsnätverk genom vilket säkerhetsklassad information ska kunna delges. Arbetet bedrivs inom ramen för programmet ”Interchange of Data between Administrations” (IDA). Ambitionen är att en ny kommunikationsplattform ”Secured Trans-European Services for Telematics between Administration” (s-TESTA) ska etableras i syfte att befrämja säker informationsöverföring inom kommissionen och mellan kommissionen och medlemsstaterna och deras myndigheter. I varje medlemsstat ska sedan säkra, lokala nätverk som kopplas till s-TESTA utvecklas.¹¹¹

I ESFP har EU:s samarbete med Nato aktualiserat frågan att se över rådets kommunikationssystem för distribution av dokument. För att EU skulle få tillgång till delar av Natos planeringskapacitet för krishanteringsinsatser och vissa andra resurser (den s.k. Berlin plus-överenskommelsen) krävdes ett avtal om informations säkerhet. Detta innebar bl.a. att arrangemang för att kunna utbyta information med Nato skulle skapas. Rådet har idag flera olika kommunikationssystem för distribution av dokument (Cortesy, ESDP-net etc.). Behovet att byta ut dessa system har funnits länge, men frågan skyndades på med anledning av EU:s samarbete med Nato. Ett principbeslut har nu tagits om att de befintliga systemen ska ersättas.¹¹²

Betydelsen av att kunna utbyta känslig information har också aktualiserats inom ramen för EU:s inrikes- och rättsliga samarbete med anledning av unionens övergripande arbete mot terrorismen. I terrorismhandlingsprogrammet, som håller samman EU:s anti-terrorismarbete, framhålls vikten av att förbättra informationsutbyte om terrorhot både mellan myndigheter i enskilda medlemsstater och mellan medlemsstater. Ett flertal initiativ som syftar till att möjliggöra informationsutbyte har redan tagits. Som ett komplement till dessa har kommissionen nyligen också fått i uppdrag av Europeiska rådet att ta fram förslag på hur utbyte av information om terrorgrupper ska

---

¹¹⁰ Här uppmärksammas endast åtgärder inom EU som berör den offentliga förvaltningens behov av att kunna utbyta information på ett säkert sätt, framförallt relationen mellan medlemsstaternas nationella förvaltningar och relationen mellan medlemsstaternas nationella förvaltningar och EU:s institutioner. EU arbetar även intensivt med skydd av personuppgifter (individer) och skydd av transaktioner i finansiella system (företag).

¹¹¹ *Security*, http://europa.eu.int/informations_society/eeurope/2005/all_about/security/print (10 januari 2004) och Eriksson, P. (2004) *Kartläggning av EU:s informationssäkerhetsarbete i första respektive andra pelaren*, FOI Memo 1017.

¹¹² Eriksson, P. (2004) *Kartläggning av EU:s informationssäkerhetsarbete i första respektive andra pelaren*, FOI Memo 1017.

kunna ske utan att säkerheten äventyras. Informationens integritet och konfidentialitet måste bl.a. kunna garanteras.¹¹³

3.5.4 Omvärldsanalys av antagonistiska hot

I centrum för det omvärldsanalyserarbete som avser antagonistiska hot utanför EU:s gränser står "Situation Centre" (SITCEN). SITCEN är ett omvärldsanalyscentrum i EU:s rådssekretariat som huvudsakligen bemannas med nationella experter från medlemsstaterna och som är verksamt dygnet runt. SITCEN:s omvärldsanalyser används som beslutsunderlag i GUSP och ESFP. Analyserna har fram till nyligen haft väpnade konflikter och andra politiska oroshärdar i EU:s omvärld i fokus.¹¹⁴

Omvärldsanalys av antagonistiska hot som realiserar innanför EU:s gränser genomförs vid EU:s polismyndighet Europol. En av Europols huvuduppgifter är att samla in, analysera och sprida information om allvarliga brottstrender i Europa. Ett område med krisberedskapsrelevans är terrorism, inklusive smuggling av radioaktiva ämnen och kärnmaterial. Efter terrorattackerna mot USA och Madrid har terrorism blivit särskilt prioriterat. En ny antiterroristgrupp, förstärkt med nationella terroristexperter, har bildats i syfte att befärma informationsutbyte. Gruppen gör emellertid även vissa gemensamma hotbildsanalyser. Europols analyser används vanligtvis inte som beslutsunderlag för EU:s politik. Avnämarna är istället EU:s medlemsstater.¹¹⁵

För att skapa synergier mellan befintliga omvärldsanalyscentrum inom EU vad avser terrorismbevakning och skapa ett bättre underlag för EU:s policyskapande aktörer har Europeiska rådet uppmanat Javier Solana, rådets generalsekreterare och hög representant för GUSP (SG/HR) att inrätta en integrerad underrättelsefunktion i EU:s rådssekretariat. Tanken är bl.a. att förenkla den flora av omvärldsbedömningar som förekommer idag. I det nya systemet kommer SITCEN att få ett bredare mandat än tidigare och inte enbart analysera väpnade konflikter och andra politiska oroshärdar utan också övergripande utvecklingstendenser vad avser terrorism. Ambitionen är att SITCEN ska etablera ett samarbete med bl.a. Europol och "Counter Terrorism Group" (CTG), ett från EU fristående internationellt samarbetsorgan som arbetar med terrorismfrågor.¹¹⁶

---

¹¹³ *EU Plan of Action on Combating Terrorism*, 14330/1/04 REV 1, Bryssel 29 november 2004. Se även *The Hague Programme: Strengthening Freedom, Security and Justice in the European Union*, annex 1 till Brussels European Council 4/5 November 2004 Presidency Conclusions, 14292/04, Bryssel 5 november 2004.

¹¹⁴ Muller-Wille, B. (2004), *For our eyes only? Shaping an intelligence community within the EU*, Occasional Papers no 50.

¹¹⁵ Myrdal, S. (2002), "Konturerna av en ny säkerhetspolitisk dagordning för EU" i Myrdal, S. (red.), *EU som civil krishanterare*, Stockholm: Författarna och Utrikespolitiska Institutet, s. 77f, *Att leva i ett område med frihet, säkerhet och rättvisa: Rättsliga och inrikes frågor i Europeiska unionen*, Europeiska gemenskaperna 2001 och Muller-Wille, B. (2004), *For our eyes only? Shaping an intelligence community within the EU*, Occasional Papers no 50.

¹¹⁶ *Declaration on Combating Terrorism*, Bryssel 25 mars 2004 och *Brussel European Council 16/17 December 2004 Presidency Conclusions*, 16238/04, Bryssel 17 december 2004.

3.5.5 Risk- och sårbarhetsanalyser samt erfarenhetsåterföring

Risk- och sårbarhetsanalyser, både sådana som är av relevans för Informations-säkerhets- och analysenhetens allmänna omvärldsanalyser och det som specifikt är kopplat till olika typer av IT-hot, bedrivs vid JRC, inom ramen för EU:s forskningspolitik. JRC har ett brett forskningsprogram och de projekt som i första hand bedöms ha krisberedskapsrelevans återfinns inom ramen för två forskningsområden; ”technological and natural risks” samt ”support to cybersecurity”.¹¹⁷

MAHB är en stödfunktion till Seveso II direktivet som behandlar säkerhet för industrier som handhar farliga ämnen.¹¹⁸ MAHB arbetar med omvärldsanalys för att stödja utvecklingen och implementeringen av EU:s lagstiftning inom industrisäkerhetsområdet. Byrån samlar in information om, och analyserar, olyckor som inträffar och publicerar detta på en särskild databas (MARS), vilken kompletterats med en databas för ”risk mapping” (SPIRS). Den har även byggt upp en internetdatabas där publicerat material från medlemsstaterna och EU samlas som rör industrisäkerhet för att på detta sätt stödja en gemensam syn inom området.

”Natural and Environmental Disaster Information Exchange System” (NEDIES) startades i full skala 1999 under det femte ramprogrammet och stödjer framförallt kommissionens räddningstjänstenhet i DG Miljö. NEDIES studerar hela kedjan från förebyggande till återuppbyggnad vad gäller risker som inte täcks in av det smalare MAHB. Målet är att förse kommissionen och medlemsstaterna med information om olyckor och hur de hanterats, genomföra erfarenhetsarbete och utgöra en plattform för europeisk dialog inom detta område. För att åstadkomma detta genomför JRC seminarier och workshops, och skriver erfarenhetsrapporter och riktlinjer. Centret bedriver också fördjupad forskning om kriskommunikation och harmonisering av riskanalyser i samarbete med COMPASS. (Se även kapitel 3.3).

”Reference systems for cybersecurity” är ett brett projekt om IT-säkerhet¹¹⁹. En del av projektet berör beroendeförhållanden i informationsinfrastrukturen och riskerna med detta. JRC stöder DG Informationssamhället i kommissionen med hot och sårbarhetsanalyser på området samt kommer med förslag på policyutveckling. Projektet arbetar också med metoder för riskanalyser för IT-nätverk. Risk- och sårbarhetsanalyser inom IT-området genomförs för övrigt även vid ENISA, den europeiska nät och informationssäkerhetsmyndigheten.

Vid sidan av den erfarenhetsåterföring som bedrivs inom ramen för EU:s forskningspolitik genomförs även analyser inom ramen för EU:s räddningstjänstsamarbete av hur inträffade händelser har hanterats. I EU:s gemenskapsmekanism för räddningstjänst utgör erfarenhetsanalyser en viktig del. Inom ramen för gemenskapsmekanismen har kommissionen bl.a. skapat ett ”programme of lessons learned” som syftar till att

¹¹⁷ Mer information om de specifika projekten finns på *JRC Project knowledge system* <http://projects.jrc.cec.eu.int/> (11 januari 2005).

¹¹⁸ I Sverige är det SRV som är ansvarig myndighet för Sevesodirektivet.

¹¹⁹ *The JRC and research in cybersecurity* <http://cybersecurity.jrc.it/> (7 januari 2005).

befrämja utvärderingar av insatser där resurser har kanaliserats genom gemenskapsmekanismen. Ett konkret exempel på hur EU arbetar med analyser av hur inträffade kriser har hanterats är en workshop som genomfördes i Italien i november 2003 för att dra lärdomar från hanteringen av ”Prestigeolyckan” då ett stort oljetankfartyg sjönk utanför Spaniens kust.¹²⁰

3.5.6 Återkoppling till Informationssäkerhets- och analysenhetens verksamhet

Det finns inga övergripande politikområden vare sig för strategisk omvärldsanalys eller informationssäkerhet inom EU. Verksamhet pågår dock som är relevant för dessa båda områden som Informationssäkerhets och analysenheten arbetar med inom forskningspolitiken, underrättelsesamarbetet, IT-politiken och till en mindre del i ett antal andra politikområden.

3.6 EU-politik av relevans för Tekniska enheten¹²¹

Tekniska enheten utför en del av KBM:s stödjande uppgifter gentemot krishanteringssystemet. Likaså har den en intern roll att stödja med teknisk expertis. Enheten utvecklar och utbildar exempelvis berörda aktörer i de IT-system som KBM tillhandahåller (exempelvis ett nytt webbaserat krisinformationssystem). Den är verksam inom signalskydds- och telekommunikationsområdet och äger och förvaltar länsstyrelsernas ledningsplatser samt tillhandahåller stöd till kommuner, bl.a. när det gäller deras ledningsförmåga.

3.6.1 Bakgrund till EU:s politikområden

Tekniska enheten arbetar med att erbjuda tekniskt stöd inom områden där andra enheter på KBM har huvudansvaret. Relevanta EU-processer behandlas därför under respektive kapitel som behandlar dessa enheter. Tre områden kan särskilt lyftas fram. Ett är utvecklandet av informationssystem mellan medlemsstaterna där information om olika händelser ska cirkulera. Ett annat är den tekniska forskningen om säkra IT-system som finansieras av EU:s forskningspolitik. Det sista är det arbete som bedrivs för att skydda informationsöverföring mellan offentliga organ.

---

¹²⁰ Rådets beslut nr 2001/792/EG, Euratom av den 23 oktober 2001 om inrättande av en gemenskapsmekanism för att underlätta ett förstärkt samarbete vid biståndsinsatser inom räddningstjänsten och European workshop: Prestige lessons learnt, http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/marine/prestige_catania/presentation (15 December 2004).

¹²¹ Intervju med representant från Tekniska enheten på KBM.

4 BESKRIVNING AV EU-PROCESSER

I detta kapitel görs en processbeskrivning av några av de EU-politikområden som uppmärksammades i föregående kapitel. I det första delkapitlet görs också en allmän processgenomgång som är tillämplig på de politikområden som inte följs upp i detalj. Fokus läggs vid de strukturer där EU:s politik formas och genomförs. För enkelhets skull har strukturerna klassificerats efter i vilken del i beslutsprocessen som de är oftast förekommande. Samma strukturer kan dock förekomma i flera delar av beslutsprocessen.¹²²

4.1 Allmän processbeskrivning¹²³

4.1.1 Initiativfas

Initiativfasen kan teoretiskt sett vara oändligt lång eftersom den består av alla de aktiviteter som kan bidra till att ett förslag till lagstiftning eller ny politik formuleras. Här har endast sådana aktiviteter som är explicit kopplade till en process eller i övrigt mycket nära i tids- och substanshänseende behandlats. Dessa aktiviteter är mycket skiftande beroende på vilket politikområde det rör sig om. Generellt har frågor i första pelaren (vilken majoriteten av de politikområden som uppmärksammas i rapporten tillhör) en bredare initiativfas än den andra (GUSP) respektive tredje (RIF) pelaren. I första pelaren har kommissionen ensam initiativrätt, men i den andra och tredje pelaren delar kommissionen initiativrätt med rådet som har en betydligt starkare roll i dessa pelare.

Öppna ad hoc möten

Olika former av mer eller mindre stora möten är ett populärt sätt för kommissionen och även ordförandeskapet i rådet att få underlag till lagstiftningsarbetet och öka dess legitimitet. Två typer av personer/organisationer är intressanta som deltagare, sådana som åtnjuter legitimitet för att de är experter på ett viss område, och sådana som åtnjuter legitimitet för att de representerar en åsiktsriktning.¹²⁴ Konferenser och andra öppna ad hoc möten kan vara en del i en kontinuerlig diskussion eller kopplad till en specifik beslutsprocess. Annonsering och inbjudan kan ske på flera olika sätt. Ofta finns information på det sektorsansvariga generaldirektoratets hemsidas nyhetstjänst. Nationella delegater i arbetsgrupper och kommittéer som är knutna till sektorsområdet får ofta information och inbjudan. I många fall kopplas en konferens ihop med en

---

¹²² En diskussion pågår inom EU om hur politiken utformas, s.k. "governance". Mer information finns på *Governance* http://www.europa.eu.int/comm/governance/index_en.htm (22 december 2004).

¹²³ De strukturer som beskrivs i "Allmän processbeskrivning" är en sammanfattning av alla de strukturer som har identifierats i kartläggningen av områden som kan vara relevanta för KBM. Dessa strukturer finns naturligtvis även i varierande grad i andra politikområden. Det kan dock inom andra politikområden finnas andra strukturer för påverkan av politiken som inte nämns här.

¹²⁴ *Meddelande från Kommissionen om principer och riktlinjer för insamling och användning av sakkunnigutlåtanden inom Kommissionen - "Bättre kunskapsbas för bättre politiska beslut"* (KOM/2002/0713), Bryssel 11 december 2002.

öppen konsultationsprocess (se nedan) som uppföljning. Konferenser, workshops m.m. resulterar i princip alltid i någon form av slutrapport där de viktigaste slutsatserna och rekommendationerna sammanfattas. Det är framförallt denna som sedan tjänar som inspiration till och påverkar det fortsatta arbetet.

Öppna samråd på Internet

Samråd på Internet har blivit allt mer populärt och utvecklats. I regel går det till så att kommissionen har producerat ett arbetspapper eller en kommunikation som basis för konsultationen. Intresserade inbjuds sedan att skicka in sina kommentarer och idéer via e-post eller utifrån vissa specifika formulär. Konsultationerna publiceras på respektive DG:s hemsida men finns även samlade på en särskild hemsida.¹²⁵ Efter att samrådstiden har gått ut publiceras oftast alla bidrag och/eller en analys av resultaten. Gensvaret är i de flesta fall stort. I den senaste konsultationen om forskningspolitiken som pågick i två och en halv månad inkom över 1700 svar.¹²⁶

Fora för medlemsstaterna utanför rådet

Inom vissa sektorer finns det särskilda fora där representanter för medlemsstaterna möts och diskuterar EU-frågor utan att det för den skull är en del av rådsstrukturerna. Det kan exempelvis vara myndighetschefer. Dessa möten har ingen lagstiftande makt och överenskommer i regel inga dokument. Då och då skapas också särskilda fora på ad hoc basis där medlemsstaterna konsulteras innan ett lagförslag läggs. I vissa fall inbjuds medlemsstaterna att först skicka in skriftliga kommentarer för att sedan diskutera innehållet på ett möte. I många fall används dock de vanliga rådsstrukturerna eller genomförandekommittéerna (se nedan) för detta ändamål.

Expertgrupper

Kommissionen använder ofta olika expertgrupper där deltagarna dock inte representerar medlemsstaterna eller någon organisation. De kan vara på olika nivåer och ha olika hög profil. Tre principer ska styra kommissionens användning av expertråd. Kommissionen ska sträva efter hög kvalitet och oberoende hos sina experter. Det betyder dock inte att experterna inte får komma från nationella myndigheter, utan snarare att sådana beroenden ska redovisas och tas hänsyn till, exempelvis genom att balansera med andra experter. Kommissionen ska i möjligaste mån sträva efter öppenhet om hur experterna väljs och vilka råd de ger. Slutligen ska effektivitet eftersträvas, att expertråd står i rimlig proportion till behoven i beslutsprocessen.¹²⁷ Urvalet av experter går till på olika sätt, ibland uppmanas medlemsstater eller organisationer att nominera experter och ibland genomförs en öppen förfrågan på Internet via det ansvariga generaldirektoratets hemsida.

¹²⁵ *Your voice in Europe* <http://europa.eu.int/yourvoice/> (6 januari 2005).

¹²⁶ *Guidelines for future European Union policy to support research* http://europa.eu.int/comm/research/consultations/list_en.html (23 december 2004).

¹²⁷ *Meddelande från Kommissionen om principer och riktlinjer för insamling och användning av sakkunnigutlåtanden inom Kommissionen - "Bättre kunskapsbas för bättre politiska beslut"* (KOM/2002/713), Bryssel 11 december 2002.

4.1.2 Beslutsfas

I den andra och tredje pelaren har rådet ensam beslutsrätt, medan denna rätt delas med parlamentet i flera politikområden i den första pelaren där parlamentet har s.k. medbestämmanderätt. Rådet är forat där medlemsstaternas åsikter tas till vara. Den absoluta majoriteten av allt förhandlande i rådet sker i de arbetsgrupper och kommittéer som förbereder ministerrådets arbete (där medlemsstaternas fackministrar träffas).¹²⁸ Både kommissionen och parlamentet har sidor på Internet där beslutsprocessen kan följas efter det att kommissionen har lämnat förslag till ny lagstiftning eller politik.¹²⁹

Beredning i medlemsstaternas huvudstäder

När en fråga, exempelvis ett lagförslag, ska diskuteras i en arbetsgrupp under ministerrådet sätts en process för instruktionsskrivning igång på ansvarigt departement i medlemsstaternas huvudstäder. Varje arbetsgrupp har en "ägare" eller ett ansvarigt departement (ibland är det två som delar på ansvaret) som samordnar instruktionen till arbetsgruppen/kommittén och ansvarar för tjänstemannen som företräder Sverige. Till de lägre, mer specialiserade, arbetsgrupperna som förhandlar frågor inom en smal sektor samordnas och skrivs instruktionerna av samma enhet på fackdepartementen. Det gäller dock inte för de högre kommittéerna som direkt förbereder ministrarnas arbete och samordnar över sektorsgränser. Då gäller att instruktionen författas av samma personer som i de lägre arbetsgrupperna, men att samordningen sker någon annanstans. Enligt en ny ordning ska detta ske hos Statsrådsberedningen framöver. Det är dock alltid en instruktions författare som är ansvarig för att se till att den blir beredd med andra relevanta departement och, i förekommande fall, att synpunkter inhämtas från myndigheter. Det finns inga formella regler för när ett departement ska inhämta synpunkter från sina myndigheter. Däremot ska myndigheterna kunna ge regeringen stöd vid Sveriges deltagande i verksamheten i EU.¹³⁰

Möten i rådet

Även om det är ministrarna som formellt stiftar lagar och utformar ny politik vad rådet anbelangar så sker nästan allt förhandlande i de olika kommittéer och arbetsgrupper som förbereder ministrarnas arbete. Förhandlingarna i rådet sker något förenklat på tre nivåer. Det högsta lagstiftande förhandlingsforat är ministerrådet. Ministerrådet är formellt en formation men i regel fylls den av olika ministrar beroende på vilka ärenden som ska hanteras.¹³¹ Under ministrarna sker förhandlingar på ambassadörsnivå, där de ständiga representanternas kommitté, COREPER, är den viktigaste kommittén.¹³² Den lägsta nivån, som dock innefattar de flesta kommittéerna och arbetsgrupperna och där majoriteten av alla lagtexter och politik dock i praktiken förhandlas

¹²⁸ En lista på alla förberedande arbetsgrupper och kommittéer finns i *List of Council preparatory bodies*, 11931/04, 25 augusti 2004.

¹²⁹ Parlamentet: *The legislative observatory* http://www.db.europarl.eu.int/oeil/oeil4.FR213e_en (23 december 2004) och kommissionen: *Prelex – standard search* http://europa.eu.int/prelex/rech_simple.cfm?CL=en (23 december 2004).

¹³⁰ *Verksförordningen 1995:1322*, 16§.

¹³¹ *Ministerrådet* <http://www.regeringen.se/sb/d/2280> (4 januari 2005).

¹³² *COREPER* <http://www.regeringen.se/sb/d/2284> (4 januari 2005).

fram, är den s.k. tjänstemannanivån.¹³³ Där återfinns alla specialiserade grupper som exempelvis PROCIV. På mötena representeras Regeringen i regel av en tjänsteman från RK, som antingen kan resa dit från Stockholm enkom för mötet eller vara stationerad på Sveriges EU-representation. I vissa grupper är det utsända myndighetspersoner som förhandlar, vilka emellertid i så fall alltid representerar regeringen och inte sin myndighet. Representanten kan bisittas av en annan tjänsteman eller en expert inom något särskilt område, exempelvis från en myndighet. Möjligheterna till detta begränsas av hur många platser det rent fysiskt finns i förhandlingsrummet. Det finns inga särskilda regler för när ett sådant expertstöd ska användas, bara att myndigheter ska hjälpa regeringen om den så begär.¹³⁴

4.1.3 Genomförandefas

Genomförandefasen är i de flesta fall den längsta och mest mångskiftande av faserna där flera olika aktiviteter med olika funktioner ingår. Det handlar dels om (i den första pelaren) att precisera den lagstiftning som har förhandlats fram i beslutsfasen genom att ta fram mer konkreta regler och arbetsprogram, dels om att aktivt utföra eller inhämta resultatet av politiken genom att exempelvis delta i forskning, anordna utbildningar respektive använda forskning och lagstiftning. I den första pelaren har kommissionen ett särskilt ansvar för att politiken genomförs, särskilt när politiken resulterat i olika former av lagstiftning. I samtliga pelare spelar också medlemsstaterna en viktig roll.

Genomförandekommittéer¹³⁵

I första pelaren, när lagstiftning är antagen, ger lagstiftaren dvs. rådet och parlamentet, kommissionen makt över hur denna ska genomföras, i enlighet med dess roll som unionens exekutiva institution. Det innebär bland annat att kommissionen ska tolka och precisera lagarna i arbetsprogram och regler. Den makten är dock begränsad genom de så kallade genomförandekommittéerna.¹³⁶ I flertalet rättsinstrument skrivs skapandet av en kommitté, eller utnyttjandet av en existerande kommitté, in. I kommittéerna sitter representanter för medlemsstaterna, kommissionen är ordförande. Kommittéerna kan ha olika grad av inflytande beroende på vilket rättsinstrument det är fråga om, i regel har de större inflytande ju mer pengar som ska fördelas eller ju känsligare området är. Inflytandet gör sig gällande genom att kommittéernas godkännande behövs för att olika sorters beslut, som genomförandet kräver, ska vinna laga kraft. Det kan vara antagandet av ett arbetsprogram eller utbetalningen av medel till ett projekt. Ifall kommittén inte godkänner kommissionens förslag hänvisas frågan till relevant rådsarbetsgrupp inom rådet. Från svensk sida är det i regel sektorsansvariga myndigheter som deltar i kommittéerna. I vissa kommittéer deltar även representanter från RK.

¹³³ *Arbetsgrupper och kommittéer* <http://www.regeringen.se/sb/d/2286> (4 januari 2005).

¹³⁴ *Verksförordningen 1995:1322*, 16§.

¹³⁵ Reglerna för kommittéernas arbete finns i *Rådets beslut nr 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter*.

¹³⁶ Ibland även kallade kommittélogikkommittéer.

Utvärderingar av program

En betydande del av EU:s verksamhet, särskilt den som handlar om fördelning av pengar, är föremål för regelbundna utvärderingar av utomstående utvärderare. Kommissionen kontrakterar ett företag eller en organisation genom en utlysning ("call for tender").¹³⁷ Utvärderaren genomför i sin tur ofta intervjuer med deltagare i projekt finansierade av EU, nationella myndigheter och EU-tjänstemän samt samlar statistik. Undersökningar kan också genomföras via enkäter. Oftast tas kontakten med nationella myndigheter genom den kommitté som är relevant för genomförandet av programmet.

Strukturer för informationsutbyte

Ett viktigt resultat av EU:s politik är informationsutbyte medlemsstaterna emellan. Ett antal strukturer har exempelvis byggts upp för att tillförsäkra att samtliga medlemsstater har tillgång till samma information inför och under en kris. Det finns ett antal system för informationsutbyte där ett medlemsland via EU kan informera de andra om det händer något som kan få transnationella effekter. Ett exempel på detta är ECURIE som aktiveras i händelse av radiologiska händelser eller MIC som hanterar information med relevans för räddningstjänst. Inom vissa sektorer informerar även medlemsstaterna kommissionen och varandra i förväg om vilka resurser som finns tillgängliga för krishantering. Gemensamt för alla dessa strukturer är att de för sin funktion är mer eller mindre beroende av att tillföras information från medlemsstaterna. I regel samordnas de i ett centralt EU-organ och varje struktur har en särskilt kontaktpunkt i respektive medlemsstat som ansvarar för informationsflödet. Dessa nationella motparter kan dock i sin tur samla in information brett på hemmaplan.

Projekt finansierade av EU

Ett annat viktigt resultat av EU:s politik är de projekt av olika slag som genomförs av utomstående i syfte att tjäna hela EU:s intressen. Sådana projekt förekommer bl.a. inom räddningstjänstområdet, hälsopolitiken, forskningspolitiken m.m. I samarbete med medlemsstaterna (se ovan om genomförandekommittéer) tar kommissionen fram arbetsprogram som översätts i utlysningar ("call for proposals"). Där ombeds intresserade föreslå projekt för finansiering av kommissionen. Projekten kan genomföras av enskilda aktörer. Ofta är det dock ett uttalat krav att projekten ska genomföras av konsortier med deltagare från flera medlemsstater. Vilka som utför projekten beror till stor del på vilket politikområde som berörs. Det kan vara endast offentliga aktörer, offentliga aktörer i samarbete med privata eller endast privata aktörer.

Myndigheter

En tydlig tendens är att fler och fler myndigheter inrättas som är knutna direkt till EU och som har en viktig roll i genomförandet av EU:s politik. De ska ofta tjäna som kompetenscentra, men kan även ha operativa uppgifter. Varje myndighet styrs av en generaldirektör. Till myndigheterna finns en styrelse knuten där medlemsstaterna har

---

¹³⁷ "Call for tenders" finns samlade i *Tenders Electronic Daily (TeD)*
<http://ted.publications.eu.int/official/> (4 januari 2005).

varsin representant. Styrelsen kan ha olika stort inflytande över verksamheten. Till detta kommer ibland även olika råd där representanter för ”stakeholders” kan påverka myndighetens verksamhet.

4.2 Räddningstjänst

4.2.1 Initiativfas

Eftersom räddningstjänst, såsom det behandlas här, är ett samarbete inom den första pelaren har kommissionen en viktig roll som initiativtagare till politiken. Innan ett förslag från kommissionen läggs pågår dock diskussioner vilket påverkar förslaget.

Öppna ad hoc möten

Öppna ad hoc möten har genomförts vid olika tillfällen inom ramen för EU:s räddningstjänstsamarbete. Ett ”European Civil Protection Forum” genomfördes exempelvis 28-29 november 2002 där utmaningar inom räddningstjänstområdet och vilken politik som behövs på europeisk nivå diskuterades.¹³⁸ Inbjudan skedde via DG Miljös hemsida där ett kalendarium finns.¹³⁹ I forumet deltog bl.a. en representant för Oskarshamns kommun som redovisade hur de hade organiserat sin beredskap inför kärnkraftsolyckor.

Ett särskilt ”stakeholders meeting” genomfördes den 28 februari 2003, mer specifikt inriktat mot riskhantering. Där deltog representanter för medlemsstaterna, NGO:s, industri, regioner och internationella organisationer (se även nedan). Inbjudan distribuerades via genomförandekommittén för räddningstjänst. Från svensk sida deltog representanter från SRV och Statsrådsberedningen.¹⁴⁰

Öppna samråd på Internet¹⁴¹

DG Miljö har hittills genomfört två konsultationsprocesser inom räddningstjänstområdet, i 2003, inför en planerad kommunikation baserat på ett arbetspapper om ”att öka allmänhetens medvetenhet och förbättra säkerheten för att möta naturliga risker och risker som orsakas av människan”.¹⁴² Dock färdigställdes aldrig någon kommunikation på området. SRV och Stockholms Brandförsvarsförbund lämnade in

---

¹³⁸ *European Civil Protection Forum* <http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/forum3.htm> (3 januari 2005).

¹³⁹ *Whats new?* <http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/whatsnew.htm> (3 januari 2005).

¹⁴⁰ *Consultation meeting with interested parties on a working document on civil protection – list of registered people*, http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/consultation_en.htm (3 januari 2005). På hemsidan finns även dagordningen för mötet.

¹⁴¹ DG Miljös öppna konsultationsprocesser redovisas på *Consultations – environment* http://europa.eu.int/comm/environment/consultations_en.htm (3 januari 2005).

¹⁴² *Consultation of interested parties (05 February - 07 April 2003) on a Working Document issued by Environment DG "Civil Protection : improvement of public awareness and safety in the face of natural and man-made hazards"* http://europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/consultation_en.htm (3 januari 2005).

skriftliga bidrag.¹⁴³ I början av 2005 genomfördes också en konsultationsprocess inför framtagandet av ett nytt rättsinstrument på räddningstjänstområdet.¹⁴⁴

Fora för medlemsstaterna utanför rådet

I december 2002 genomfördes ett särskilt informellt möte för medlemsstaterna och anslutningsländerna. Vid mötet diskuterades då en framtida integrerad syn på förebyggande och hantering av naturliga och tekniska katastrofer baserat på ett arbetspapper från kommissionen. Inbjudan till mötet distribuerades via genomförandekommittén för räddningstjänst. Från svensk sida deltog en representant från SRV. Inför mötet bjöds medlemsstaterna även att kommentera kommissionens förslag skriftligt.¹⁴⁵ Kommissionen har också använt genomförandekommittén för räddningstjänst för att informera medlemsstaterna om kommande kommunikationer.¹⁴⁶

Två gånger om året genomförs särskilda möten för generaldirektörerna (GD-möten) inom räddningstjänstområdet. För Sveriges räkning är det SRV:s generaldirektör som deltar. Sveriges representant i PROCIV bisitter ofta vid dessa möten. Vid dessa möten diskuteras bredare policyfrågor och den allmänna inriktningen för räddningstjänstområdet. Viss oklarhet råder om dess roll gentemot PROCIV eftersom samma frågor ofta tagits upp i båda kommittéerna. Kallelse till GD-mötena distribueras i samma krets som genomförandekommittén via e-post av kommissionen som även agerar ordförande. Rapportering sker på samma sätt som för genomförandekommittémöten.¹⁴⁷

4.2.2 Beslutsfas

Efter att kommissionen anser sig ha ett färdigt förslag, översänds detta till rådet för beslut. Då samarbetet baseras på paragraf 308 i fördraget tas beslut endast i rådet med enhällighet.

Möten i rådet

Inom rådet är det PROCIV som är den relevanta rådsarbetsgruppen för räddningstjänst. Det är i denna grupp, där även en representant för kommissionen deltar, som det egentliga förhandlandet sker mellan medlemsstaterna samt mellan medlemsstaterna och kommissionen om kommissionens förslag. Sverige representeras av ett försvarsråd som tjänstgör på enheten för utrikes- och säkerhetspolitik vid Sveriges EU-repre-

---

¹⁴³ *An Integrated EU Strategy on Prevention, Preparedness and Response to Natural, Man-made and Other Risks – consultation of interested parties - Contributions received up to April 2003.*

¹⁴⁴ *Consultation On the Future Instrument Addressing Prevention of, Preparedness for and Response to Disasters* http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/consult_new_instrument.htm (28 april 2005).

¹⁴⁵ *First meeting on the preparation of a Communication on an integrated European Union strategy on prevention, preparedness and response to natural, man-made and other risks - Brussels, 11 December 2002* http://europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cp_integrated_en.htm (3 januari 2005).

¹⁴⁶ *Rapport från kommittémötet den 16-17 oktober 2003*, 29 februari 2004, Räddningsverkets rapport från mötet med genomförandekommittén för räddningstjänst som genomfördes den 16-17 oktober 2003.

¹⁴⁷ *Mandate of the Working Party on Civil Protection*, 15752/04, 7 December 2004.

sensation.¹⁴⁸ Inför varje möte distribueras dagordningar via e-post till varje lands representation. De finns även tillgängliga i rådets dokumentdatabas på Internet. De handlingar som ska behandlas anges i dagordningen och finns i många fall tillgängliga i samma dokumentdatabas som dagordningarna. I annat fall distribueras de direkt via e-post till delegationerna och finns även tillgängliga i den interna dokumentdatabasen för rådsdokument ”Council Extranet” som RK och representationen har tillgång till.

Innan resultatet av PROCIV:s förhandlingar kan antas av ministrarna ska det godkännas av EU-ambassadörerna i COREPER. Eftersom medlemsstaterna i regel kommer överens i PROCIV är det sällan som COREPER förhandlar räddningstjänstfrågor. I ministerrådet är det Rådet för rättsliga och inrikesfrågor samt räddningstjänst (RIF-rådet) som normalt tar beslut. I denna ministerrådsformation företräds medlemsstaterna av sina inrikes- eller justitieministrar. Det finns dock inget legalt hinder för att någon annan ministerformation, exempelvis jordbruksministrarna, kan ta beslut om räddningstjänstfrågor.

Beredning i medlemsstaternas huvudstäder

Den svenska instruktionen till de möten där räddningstjänstfrågor förhandlas skrivs på Försvarsdepartementets civila enhet (FÖ/CIV) och bereds regelmässigt med Enheten för europeisk säkerhet på Utrikesdepartementet (UD/EP) och Justitiedepartementet. Ibland tillfrågas SRV, och på senaste tiden även KBM, om synpunkter. Myndighetenas medverkan i instruktionsskrivandet finns dock inte reglerat i någon särskild instruktion eller avtal.

4.2.3 Genomförandefas

Genomförandekommittéer

Handlingsprogrammet för räddningstjänst och gemenskapsmekanismen har samma genomförandekommitté. Den har ett antal funktioner.¹⁴⁹ Dels är det kommissionens främsta forum för att informera medlemsstaterna om hur genomförandet går, vilka åtgärder som planeras o.s.v. Här framför även medlemsstaterna sina åsikter på dessa områden. Även erfarenheter från genomförandet hittills diskuteras.¹⁵⁰ Dels ska vissa beslut tas i kommittén. Det gäller framförallt inriktningar och prioriteringar inom ramen för lagstiftningen, som exempelvis de ”common rules”, regler som preciserar lagstiftningen, som antagits för gemenskapsmekanismen.¹⁵¹ I dessa fall tar kommittén

¹⁴⁸ Rådsarbetsgrupperna beskrivs på *Rättsliga och inrikes frågor* <http://www.regeringen.se/sb/d/2821#15874> (3 januari 2005).

¹⁴⁹ Den legala grunden för kommittén och dess mandat finns i *Rådets beslut nr1999/847/EG av den 9 december 1999 om att inrätta ett program för gemenskapsåtgärder till förmån för räddningstjänsten* och i *Rådets beslut nr2001/792/EG, Euratom av den 23 oktober 2001 om inrättande av en gemenskapsindustri för att underlätta ett förstärkt samarbete vid biståndsinsatser inom räddningstjänsten*.

¹⁵⁰ Räddningsverkets rapportering från möten med genomförandekommittén under 2003.

¹⁵¹ Reglerna återfinns i *Kommissionens beslut 2004/277/EG, Euratom av den 29 december 2003 om tillämpningsföreskrifter för rådets beslut 2001/792/EG, Euratom om inrättande av en gemenskapsmekanism för att underlätta ett förstärkt samarbete vid biståndsinsatser inom räddningstjänsten*.

beslut med kvalificerad majoritet. Slutligen använder sig kommissionen av kommittén som kanal för inbjudningar och förfrågningar för olika expertgrupper och konferenser som planeras. I kommittén representeras Sverige av SRV, ibland bisitter PROCIV-representanten.¹⁵² Inbjudan och dagordning till mötena skickas via e-post till delegaterna från kommissionen enligt en fast sändlista, tillsammans med eventuellt underlag. Vanligtvis skrivs ingen instruktion inför mötena. Efter varje möte skrivs en rapport av SRV som distribueras via e-post till berörda myndigheter och FÖ/CIV.¹⁵³

Projekt finansierade av EU

Arbetet inom handlingsprogrammet bedrivs i projektform, där ett projekt ofta består av workshops eller seminarier vilka utmynnar i en rapport eller riktlinjer. I det första handlingsprogrammet (98-99) bestämdes projekten i kommittén utan anbuds-förfarande.¹⁵⁴ Under det andra handlingsprogrammet genomförs anbudsförfaranden varje år vilka publiceras på DG Miljös hemsida.¹⁵⁵ Formuleringen av anbuderna görs av kommissionen, i enlighet med den inriktning som bestämts. Kommittén får information om anbudsförfrågan innan publicering. De olika förslagen granskas av kommissionens tjänstemän för att avgöra vilka som bäst uppfyller de ställda kraven. Trots att kommissionen har gått över till ett system med öppet anbudsförfarande är det i princip samma projekt som fortsatt fått medel som tidigare. Alla projekt har en koordinator (en organisation i en medlemsstat) som samarbetar med ett antal andra deltagande organisationer från olika medlemsstater. Resultaten av projektet publiceras, bl.a. på kommissionens hemsida. Koordinatören sammankallar mötena och håller i pennan för produkten. Koordinatören stöts av en "core group" som består av en representant för varje deltagande organisation. Från svensk sida har SRV deltagit i flera projekt, och varit koordinator för ett "major project".¹⁵⁶

Inom gemenskapsmekanismen ska det genomföras övningar, både fullskaleövningar och "command post" (eller "table top"). I regelverket för gemenskapsmekanismen anges vilka målen med övningarna ska vara och vilka som ska övas. Detta vidareutvecklas i inriktningsdiskussioner i kommittén och de årliga utlysningar som DG Miljö gör.¹⁵⁷ Där inbjuds intresserade att föreslå övningar inom vissa fastställda scenarier. Varje övning ska förberedas av en "core group" som består av representanter för de deltagande länderna. De anbud som kommer in bereds och godkänns av

¹⁵² Räddningsverkets rapportering från möten med genomförandekommittén under 2003.

¹⁵³ Intervju med tjänstemän vid Sekretariatet för EU och internationella frågor på Räddningsverket

¹⁵⁴ *Mid -Term Evaluation of the Implementation of the Action Programme in the Field of Civil Protection 2000 – 2004*, DMP Ltd. - Consultants for Development Monitoring and Planning, December 2002. Finns tillgänglig på

http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cp07e_en.htm (3 januari 2005).

¹⁵⁵ *Funding opportunities* http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm (3 januari 2005).

¹⁵⁶ *Subsidies allocated In the context of the Community Action Programme 2000/2004 in the field of Civil Protection* http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cp07c_en.htm (3 januari 2005) och intervju med tjänstemän vid Sekretariatet för EU och internationella frågor på Räddningsverket.

¹⁵⁷ *Funding opportunities* http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm (3 januari 2005).

kommissionen. Efter varje övning ska en workshop genomföras för utvärdering.¹⁵⁸ Sverige har hittills inte stått värd för någon övning.

I regelverket för gemenskapsmekanismen anges vilka målen med utbildningarna ska vara och vilka som ska delta. Detta vidareutvecklas i en detaljerad kursplan. Utbildningarna genomförs av myndigheter i medlemsstaterna som lämnat in anbud på en utlysning som DG Miljö gör. Kommissionen avgör vilka som ska få genomföra en utbildning och finansierar denna till 75% (från och med nästa upphandlingsomgång kommer kommissionen att finansiera kurserna till 100%)¹⁵⁹ SRV har tillsammans med sin danska motsvarighet genomfört ett antal utbildningar.

Strukturer för informationsutbyte

MIC är en del av kommissionen och består av ett antal tjänstemän och deras kontor. MIC har etablerat kontakter med en utpekad kontaktpunkt i varje land och skickar information via telefax och e-post. I Sveriges fall är det SRV som är nationell kontaktpunkt. MIC:ens fax skickas till SOS alarm i Karlstad som alerterar vakthavande tjänsteman på SRV. Räddningsverket distribuerar sedan informationen vidare till övriga svenska myndigheter, liksom eventuella förfrågningar om hjälp. I händelse av en förfrågan om hjälp samlar SRV in myndigheternas förslag på bidrag och, efter godkännande av regeringen, svarar MICen.

Från 2005 ska denna trafik gå över ett särskilt informationssystem, CECIS.¹⁶⁰ CECIS är ett projekt som för sitt genomförande beror på en annan del av kommissionen, DG Informationsteknologi. Det genomförs som ett projekt under IDA-programmet.¹⁶¹ Projektledaren för CECIS-projektet finns dock hos DG Miljö. För projektet har en användargrupp etablerats bestående av representanter för medlemsstaterna. Räddningstjänstorganisationerna i samtliga medlemsstater har tillfrågats om ett sådant system behövs och vilka krav som bör ställas. I Sverige var det SRV som tillfrågades,¹⁶² och som har representerat Sverige i användargruppen. Genomförandekommittén för räddningstjänst har ett övergripande ansvar för att godkänna de olika faserna av projektet.

---

¹⁵⁸ 2004 Call for proposals in the field of the Community mechanism to facilitate reinforced co-operation in civil protection assistance interventions - Major emergency simulation exercises - (i.e. natural, technological, environmental disasters, including CBRN / terrorist threats) Publicerad på *Funding opportunities* http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm (3 januari 2005).

¹⁵⁹ 2004 Call for proposals in the field of the Community mechanism to facilitate reinforced cooperation in civil protection assistance interventions - Training courses for civil protection assistance intervention staff- Publicerad på *Funding opportunities* http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm (3 januari 2005).

¹⁶⁰ Intervju med tjänsteman vid Operativa enheten på Räddningsverket.

¹⁶¹ PROCIV-NET: Civil Protection and Environmental Emergencies European Network(s) <http://europa.eu.int/ida/en/document/2114/568> (21 december 2004).

¹⁶² Consolidated preparatory report - Specific Agreement n°3: PROCIV-NET based on Framework Contract N°502446 – LOT3, n.v. Unisys Belgium s.a., 26 juli 2000, Finns tillgänglig på <http://europa.eu.int/ida/en/document/2114/568> (3 januari 2005).

För att uppdatera katalogerna med räddningstjänstresurser skickas med jämna mellanrum ett "questionnaire on capabilities" till medlemsstaterna från MIC. Denna förfrågan skickas i form av ett rådsdokument som dels skickas per e-post till medlemsstaterna dels finns "council extranet". I Sverige är det SRV som ställer samman svaren på denna förfrågan, vilket sedan skickas per e-post till RK där det sambereds. Sedan skickas det per e-post till MIC som sammanställer katalogerna. Efter att MIC har aktiverats för en insats skriver kommissionen en erfarenhetsrapport som distribueras till medlemmarna i kommittén. Via kommittén inbjuds också till ett möte där erfarenheterna diskuteras bland medlemsstaterna.¹⁶³

4.3 Forskning¹⁶⁴

4.3.1 Initiativfas

Den forskningspolitiska diskussionen pågår ständigt inom EU. Dels pågår en diskussion inom varje sektor om vilken forskning som behövs för att stödja den specifika sektorns arbete, dels finns det en mer övergripande diskussion om forskningspolitiken. Eftersom forskningen är ett samarbete inom första pelaren har kommissionen exklusiv initiativrätt. Därför är det också naturligt att de aktiviteter som ingår i initiativfasen är knutna till kommissionen. Forskningspolitik är dessutom ett område som traditionellt lutar sig tungt mot olika former av expertråd vilket borgar för att breda konsultationer behöver genomföras.

Öppna ad hoc möten

Ett stort antal konferenser genomförs vanligtvis för att diskutera olika aspekter av unionens forskningspolitik. I regel kombineras det med information från kommissionen om hur anslag kan sökas etc. Konferenserna annonseras på DG Forsknings hemsida¹⁶⁵ eller på cordis.lu där det finns en nyhetsservice.¹⁶⁶ Varje konferens har en hemsida där detaljer om vilka som kan delta och hur registrering kan ske återfinns. Konferenser kan ordnas som en uppföljning efter en kommunikation och dess konsultationsprocess. Ett exempel på en sådan konferens är den om universitetens roll i forskningen som hölls i april 2003.¹⁶⁷ Den 9-10 december 2004 genomförde DG

---

¹⁶³ Intervju med tjänstemän vid Sekretariatet för EU och internationella frågor på Räddningsverket

¹⁶⁴ Till skillnad från exempelvis räddningstjänstsamarbetet, där man först antar den övergripande lagstiftningen för att sedan diskutera detaljerna som en del av genomförandet, diskuteras regler på olika nivåer parallellt i tid inom forskningspolitiken. För tydlighets skull behandlas aktiviteterna där kommissionen får bidrag till sitt lagförslag under "initiativfas", lagstiftningen vad gäller ramprogrammen och de specifika programmen under "beslutsfasen" medan arbetsprogrammen och annat genomförande behandlas under "genomförandesfasen".

¹⁶⁵ *Conferences and upcoming events*

http://www.europa.eu.int/comm/research/info/conference_en.html (23 december 2003).

¹⁶⁶ www.cordis.lu är en hemsida och akronymen för "Community Research and Development Information Service". Den informerar om EU:s forsknings- och innovationspolitik. Där finns information både om den politiska utvecklingen, utlysningar och beviljade projekt.

¹⁶⁷ *The Europe of Knowledge 2020 – a vision for university based research and innovation*
http://europa.eu.int/comm/research/conferences/2004/univ/index_en.html (23 december 2004).

Forskning en workshop med internationella forskningsinstitutioner om nästa ramprogram.¹⁶⁸

Öppna samråd på Internet¹⁶⁹

Kommissionen presenterar regelbundet kommunikationer som görs till föremål för publika konsultationer på Internet. Inför det sjätte ramprogrammet (2002-2006) presenterades exempelvis kommunikationen "Genomförandet av "ett europeiskt område för forskningsverksamhet": Riktlinjer för unionens åtgärder inom forskning (2002-2006)"¹⁷⁰ vilken blev föremål för en offentlig konsultationsprocess. Inför det sjunde ramprogrammet (2007-2013) pågår redan konsultationsprocesser baserade på kommunikationen "Vetenskap och teknik, centrala faktorer för Europas framtida utveckling - Politiska riktlinjer för forskningsstöd i Europeiska unionen".¹⁷¹

Möten i rådet

Kommunikationerna från kommissionen blir ofta föremål för rådsslutsatser som anger rådets synpunkter på de frågor som har tagits upp. Inom rådet diskuteras forskningsfrågor i arbetsgruppen för forskning, "Research working party". Gruppen träffas relativt ofta, upp till två gånger i veckan, och består av utsända från varje lands regeringskansli som är permanent baserade i Bryssel. Dagordningen för mötena kommuniceras i regel via e-post till representationen, och publiceras på rådets publika dokumentdatabas. I Sveriges fall är det Utbildningsdepartementet som har samordningsansvar för gruppen, men många instruktioner skrivs även på Näringsdepartementet, bl.a. vad gäller säkerhetsforskning. Instruktionerna bereds inom RK, myndigheter konsulteras i något enstaka fall. Rapporteringen sker i en relativt bred krets, både till RK och vissa myndigheter.¹⁷²

Ett annat forum för medlemsstaterna inom forskningsområdet är "The scientific and technological committee" (CREST). CREST är ingen lagstiftande kommitté. I regel diskuterar medlemsstaterna och kommissionen övergripande forskningsfrågor som inte är föremål för lagstiftning. Ett exempel på frågor som diskuteras är handlingsplanen med syfte att 3% av EU:s BNP ska gå till forskning och utveckling. Inför det sjätte ramprogrammet producerade CREST en rapport om det vetenskapliga innehållet i en

---

¹⁶⁸ *Cordis news – forthcoming events* http://dbs.cordis.lu/fep-cgi/srchidadb?ACTION=D&SESSION=138062004-11-25&DOC=2&TBL=EN_NEWS&RCN=EN_RCN_ID:22959&CALLER=EN_NEWS_EVENT (23 december 2004).

¹⁶⁹ DG Forsknings konsultationer genomförs på *Consultations* www.europa.eu.int/comm/research/consultations/list_en.html (23 december 2004).

¹⁷⁰ *Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén - Genomförandet av "ett europeiskt område för forskningsverksamhet": Riktlinjer för unionens åtgärder inom forskning (2002-2006)*(KOM/2000/0612) Bryssel 4 oktober 2000.

¹⁷¹ *Meddelande från kommissionen - Vetenskap och teknik, centrala faktorer för Europas framtida utveckling - Politiska riktlinjer för forskningsstöd i Europeiska unionen* (KOM/2004/0353) Bryssel 16 juni 2004.

¹⁷² Intervju med forskningsrådet på EU-representationen och Sveriges representant i rådsarbetsgruppen för forskningsfrågor och *Konkurrensfrågor (Inre marknaden, industri och forskning)* beskrivning av rådsarbetsgrupperna på regeringens hemsida <http://www.regeringen.se/sb/d/2823#17280> (23 december 2004)

del av ett av de specifika programmen. Både dagordningar och rapporter finns tillgängliga på rådets publika dokumentdatabas. Svenska representanter i CREST är högre tjänstemän från Utbildningsdepartementet och Näringsdepartementet.¹⁷³

Expertgrupper

Det finns ett av kommissionen instiftat oberoende forskningsråd som regelbundet publicerar rapporter i olika EU-relaterade forskningsfrågor, ”European Research Advisory Board” EURAB. Medlemmarna utses på förslag från ”European Science Foundation (ESF), ”Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe” (UNICE) samt kommissionen. EURAB har även bildat ett antal arbetsgrupper för olika prioriterade områden för att utarbeta rapporterna.¹⁷⁴ Ibland anordnas workshops mellan medlemmar i rådet och tjänstemän från kommissionen för att få snabbare input till kommissionen. Sådana särskilda workshops har bl.a. hållits om säkerhetsforskning.¹⁷⁵

I förberedandet av det nya säkerhetsforskningsprogrammet inrättades en särskild högnivågrupp för att föreslå principer och prioriteringar. Gruppen, som bl.a. inkluderade Carl Bildt, presenterade sin rapport under våren 2004.

Till varje tematiskt område finns knutet en ”External Advisory Group” (EAG),¹⁷⁶ sammanlagt finns tolv stycken. De består av experter från medlemsstaternas förvaltningar och näringsliv. De stöds av varsitt sekretariat som tillhandahålls av respektive sektoriellt DG i kommissionen. Individerna deltar som privatpersoner och kan föreslås antingen av sektoriella generaldirektorat, av medlemsstaterna eller genom utlysningar på cordis.lu. I många fall inrättas undergrupper som diskuterar särskilda frågor. Inför kommissionens förslag om sjätte ramprogrammet tog EAG för IT-frågor fram en rapport om hur dess område borde integreras i ramprogrammet. EAG:s är framförallt aktiva vid framtagandet av arbetsprogrammen.

4.3.2 Beslutsfas

Med hjälp av det underlag som tas fram under initiativfasen presenterar kommissionen ett lagförslag vilket distribueras till de lagstiftande församlingarna, rådet och parlamentet. Egentligen består forskningslagstiftningen av ett paket med sju lagförslag, två ramprogram och fem specifika program, som behandlas samtidigt.

Möten i rådet

Det är i rådsarbetsgruppen för forskningsfrågor som det egentliga förhandlandet om lagtexter sker inom rådet (se ovan i avsnitt 4.3.1 för fler detaljer om arbetsgruppen). I den mån arbetsgruppen för forskningsfrågor inte kan komma överens flyttas frågan

---

¹⁷³ Intervju med forskningsrådet på EU-representantionen och Sveriges representant i rådsarbetsgruppen för forskningsfrågor samt rapportering från CREST, *Draft summary conclusions* (Rådsdokument 1202/04, 1201/04, 1203/03 etc).

¹⁷⁴ *Kommissionens beslut 2001/531/EG, Euratom från den 27 juni 2001 om inrättandet av Europeiska rådgivande forskningskommittén.*

¹⁷⁵ *European Research Advisory Board (EURAB)*”

http://europa.eu.int/comm/research/eurab/index_en.html (23 december 2004).

¹⁷⁶ *Advisory groups under FP6* <http://www.cordis.lu/fp6/eags.htm> (23 december 2004).

upp till de ständiga representanternas kommitté, COREPER. Utbildningsrådet är den ministerrådsformation som involveras.

Beredning i medlemsstaternas huvudstäder

De svenska instruktionerna inför möten där forskningsfrågor förhandlas hålls samman av Utbildningsdepartementet, men många instruktioner skrivs även av Näringsdepartementet (se ovan i avsnitt 4.3.1 för fler detaljer om instruktionskrivandet).

4.3.3 Genomförandesfas

Genomförandefasen för den indirekta forskningen, den forskning som finansieras av EU men som genomförs av externa forskare, består framförallt av två viktiga uppgifter, framtagande av arbetsprogram samt fördelning av forskningsmedel. Arbetsprogrammet är det dokument som i detalj preciserar vilken forskning som ska genomföras och hur medel ska fördelas. Baserat på arbetsprogrammet genomför kommissionen sedan utlysningar där förslag på forskningsprojekt att finansiera söks. Förslagen utvärderas av kommissionen enligt en särskild procedur. För den direkta forskningen, som utförs av JRC, tas också ett arbetsprogram fram som styr verksamheten vilken bedrivs i projektform. JRC kan även delta som partner i vanliga forskningsprojekt som finansieras av EU.

Öppna samråd på internet

En nyhet i det sjätte ramprogrammet var de s.k. ”expression of interests” (EOI) som genomfördes mellan mars och juni 2002. De var ett slags öppna utlysningar enligt de tematiska prioriteringar som fanns i kommissionens förslag till ramprogram. Utlysningen publicerades i den officiella tidningen och på cordis.lu (se ovan). Intresserade kunde skicka in förslag till forskningsprojekt utan annan styrning än de breda tematiska principerna och de av kommissionen fastställda tekniska kriterierna för valbarhet. På detta sätt kunde kommissionen få insikt om vilka exakta områden som det fanns intresse att forska inom. Resultaten publicerades i en rapport och påverkade utformandet av arbetsprogrammen.¹⁷⁷ EOI var bara till för att förse kommissionen med information och ingen individuell utvärdering eller medelstildelning gjordes.

Öppna ad hoc möten

Olika möten som diskuterar innehållet i forskningen utifrån varje sektors behov genomförs regelbundet. De arrangeras ofta av sektoriella aktörer, ibland i samarbete med DG Forskning. DG Informationssamhället arrangerar årligen en konferens om forskning på sitt område som syftar till att informera forskare, bygga nätverk och få information om hur forskare ser på forskningspolitiken.¹⁷⁸ Information om dessa konferenser finns på respektive DG:s hemsida eller på cordis.lu, särskilt på de tematiska sidorna inom sjätte ramprogrammet.¹⁷⁹ Viktigare konferenser kan också diskuteras på

¹⁷⁷ *EoI analysis* <http://www.cordis.lu/fp6/eoi-analysis.htm> (23 december 2004).

¹⁷⁸ *IST 2004 event – Participate in your future*

http://europa.eu.int/information_society/istevent/2004/index_en.htm (23 december 2004).

¹⁷⁹ Finns som länkar på *Sixth framework programme* <http://fp6.cordis.lu/fp6/home.cfm> (23 december 2004).

EAG-möten.¹⁸⁰ Inom ramen för det förberedande programmet för säkerhetsforskning anordnas en konferens inför varje tvåårigt arbetsprogram.¹⁸¹ Information och kontaktuppgifter finns på DG Forsknings särskilda hemsida för säkerhetsforskning.

I Sverige arrangerar EU/FoU-rådet särskilda informationsdagar om forskningspolitiken. De annonseras på EU/FoU-rådets hemsida.

Expertgrupper

EAG:s har sin viktigaste uppgift i att hjälpa till att skriva arbetsprogrammen. Deras rapporter är bland de viktigare komponenterna när kommissionen skriver arbetsprogrammen.¹⁸² EAG för IT (ISTAG) producerade särskilda rapporter under våren 2002 inför arbetsprogrammet.¹⁸³

Oberoende experter spelar också en viktig roll när det gäller att utvärdera svaren på kommissionens utlysningar. Kommissionen håller sig med en pool av ”utvärderare” från hela Europa. Intresserade kan ansöka direkt till kommissionen via en särskild hemsida.¹⁸⁴ Utvärderarna arbetar temporärt som oberoende tjänstemän för kommissionen. Vid urvalet fördelas de olika projektförslagen som kommit in på olika utvärderare som betygssätter projektförslaget efter ett antal kriterier. Sedan möts utvärderarna i plenum för att avgöra vilka projekt som ska få medel.¹⁸⁵

Genomförandekommittéer

I likhet med övriga rättsinstrument finns genomförandekommittéer i forskningspolitiken. Det finns formellt tre kommittéer, en kommitté per specifikt program förutom för JRC. Kommittéernas medlemmar beror dock på vilket forskningstema som ska diskuteras vilket innebär att det i praktiken finns upp till nio kommittéer. Den svenska representanten kommer i regel från en myndighet, ibland tillsammans med en representant för RK.¹⁸⁶ Kommittéerna godkänner slutligt arbetsprogrammen på kommissionens förslag. De ska också godkänna finansieringen av alla större forskningsprojekt, ändringar i budgetprioriteringar inom programmet och reglerna för utvärdering av projektförslag. Slutligen har de särskilda uppgifter vad gäller etiskt känslig

---

¹⁸⁰ Se exempelvis *Notes of the meeting of the Information Society Technologies Advisory Group (ISTAG)* Brussels, 9 September 2004. Alla ISTAG-rapporter finns tillgängliga på: <http://www.cordis.lu/ist/istag.htm#fp6> (23 december 2004).

¹⁸¹ *High turnout at PASR 2005 Work Programme consultation* http://europa.eu.int/comm/research/security/news/article_1681_en.html (3 januari 2005).

¹⁸² *Information Society Technologies - A thematic priority for Research and Development under the Specific Programme "Integrating and strengthening the European Research Area" in the Community sixth Framework Programme - 2003-2004 Workprogramme*. Finns tillgängligt på http://www.cordis.lu/fp6/sp1_wp.htm (3 januari 2005).

¹⁸³ *IST Advisory Group Strategic orientations and priorities for IST in FP6*, juni 2002. Finns tillgänglig på

ftp://ftp.cordis.lu/pub/ist/docs/istag_kk4402456encfull.pdf (3 januari 2005).

¹⁸⁴ *EU Framework Programme Experts* http://www.cordis.lu/experts/fp6_candidature.htm (3 januari 2005).

¹⁸⁵ Savage, Steven J. (2004), *Reflections of an EC-evaluator*, FOI Memo 968.

¹⁸⁶ Intervju med forskningsrådet på EU-representationen och Sveriges representant i rådsarbetsgruppen för forskningsfrågor.

forskning.¹⁸⁷ Dagordningarna för kommitténs möten distribueras per e-post till en fast krets av deltagare. Endast i undantagsfall skrivs instruktioner på RK. Minnesanteckningar skrivs efter vissa möten, framförallt om inte RK varit närvarande.¹⁸⁸

Myndigheter

Som nämnts ovan styrs JRC närmare av ett arbetsprogram. Programmet antas av kommissionen på förslag från generaldirektören för JRC.¹⁸⁹ Inom JRC finns en styrelse bestående av representanter för medlemsstaterna som ska ha möjlighet att lämna åsikter om alla större beslut, som exempelvis arbetsprogrammet. Den är dock av en rådgivande karaktär och kommissionen kan välja att inte ta hänsyn till styrelsens beslut. Rådet måste i så fall informeras.¹⁹⁰ Styrelsen utses genom att respektive lands forskningsmyndigheter nominerar kandidater till kommissionen. Den svenska representanten är för närvarande (våren 2005) professor Kerstin Fredga.¹⁹¹

Forskningen bedrivs i projektform med fleråriga projekt som spänner över flera ramprogram. I regel jobbar JRC nära sina "kunder", som vanligtvis är kommissionens olika generaldirektorat men det kan även vara nationella myndigheter. Flera projekt har egna hemsidor som kan nås via JRC:s hemsida.¹⁹² Där publiceras bl.a. kontaktuppgifter och till viss del deras forskningsresultat. Det pågår även ett aktivt arbete med att utveckla kontakter med forskningsinstitutioner runt om i Europa. JRC är bl.a. på väg att teckna ett samarbetsavtal med SRV angående olycksstatistik och utnyttjande av SRV:s olycksdatabas i Karlskoga, NCO.¹⁹³

4.4 Solidaritetsprogrammet

4.4.1 Initiativfas

Solidaritetsprogrammet är ett exempel på ett sektorsövergripande dokument som inte kan kopplas till ett enskilt politikområde och dess specifika beslutsprocesser. Initiativet till solidaritetsprogrammets föregångare, det s.k. CBRN-programmet, kom direkt

---

¹⁸⁷ Rådets beslut nr 2002/834/EG av den 30 september 2002 om antagande av ett särskilt program för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration: "Att integrera och stärka det europeiska området för forskningsverksamhet" (2002-2006).

¹⁸⁸ Intervju med forskningsrådet på EU-representationen och Sveriges representant i rådsarbetsgruppen för forskningsfrågor.

¹⁸⁹ Rådets beslut nr 2002/836/EG av den 30 september 2002 om antagande av ett särskilt program för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration som skall genomföras genom direkta åtgärder av Gemensamma forskningscentret (2002-2006).

¹⁹⁰ Ibid.

¹⁹¹ Board of governors http://www.jrc.cec.eu.int/default.asp@sidsz=our_organisation.htm (3 januari 2005).

¹⁹² JRC <http://www.jrc.cec.eu.int/welcome.htm> (3 januari 2005).

¹⁹³ NCO-en arena för myndighetssamverkan

http://www.raddningsverket.se/Templates/SRV_FileListing___598.aspx (3 januari 2005) och intervju med tjänstemän vid Sekreteriatet för EU och internationella frågor på Räddningsverket.

från Europeiska rådet, Europas stats- och regeringschefer s sarskilda diskussionsfora. Aven det vidgade programmet har sin grund i Europeiska radets engagemang.¹⁹⁴

Programutkasten skrevs av det land som innehade ordforandeskapet i radet, med stod fran radssekretariatet. Det spreds till medlemsstaterna via e-post till varje lands EU-representation och finns tillgangligt i den interna dokumentdatabasen for radsdokument ("council extranet"). Inspiration till programmet hamtades fran flera olika kallor

Oppna ad hoc moten

Viktiga byggstenar till programmet gavs exempelvis vid de seminarium som genomfordes infor de tillfallen da programmet forhandlades, 2002 och 2004. Infor det forsta programmet holls en workshop i Florival, Belgien den 17-19 december 2001 pa temat "Response of Civil Protection Authorities to major terrorist attacks". Workshopen anordnades gemensamt av kommissionen och det darvarande belgiska ordforandeskapet. Den 7-8 juli 2004 anordnades ett seminarium med titeln "Cooperation between services on the civil preparedness for possible attacks against the civilian population with Chemical, Biological, Radiological or Nuclear (CBRN) agents". Arrangor var det nederlandska ordforandeskapet. I detta seminarium deltog endast forsvarsradet, och Sveriges representant i PROCIV, som tjanstgor pa enheten for utrikes- och sakerhetspolitik vid den svenska EU-representationen. Andra departement hade emellertid ocksa givits mojlighet att delta. Inbjudan till seminariet distribuerades bl.a. via genomforandekommitten for raddningstjanstfragor.¹⁹⁵

Moten i radet

Andra viktiga byggstenar till programmen har varit kommunikationer fran kommissionen med forslag pa nya atgarder. Samtliga kommunikationer spreds per e-post till medlemsstaterna via deras respektive PROCIV-delegat vid EU-representationerna.¹⁹⁶

Medlemsstaterna har gett sin syn pa de konkreta forslagen i dessa kommunikationer i rads slutsatser som forhandlats fram i PROCIV. Själva solidaritetsprogrammet har forhandlats fram (jfr beslutsfasen nedan) i ett mycket hogt tempo. I praktiken har darfor radets syn pa kommissionens kommunikationer om samhällsviktig infrastruktur

---

¹⁹⁴ Det forsta programmet (CBRN-programmet) initierades av Europeiska radet i Ghent den 19 oktober 2001. Se *Declaration by the Heads of State or Government of the European Union and the President of the Commission: Follow-up to the September 11 attacks and the fight against terrorism*, SN 4296/2/01 REV 2, Bryssel 19 oktober 2001. Det andra programmet (Solidaritetsprogrammet) initierades av Europeiska radet i Bryssel den 25-26 mars 2004. Se *Declaration on Combating Terrorism*, Bryssel 25 mars 2004.

¹⁹⁵ Intervju med forsvarsradet pa EU-representationen och Sveriges representant i radsarbetsgruppen for raddningstjanst.

¹⁹⁶ Infor det forsta programmet presenterade kommissionen kommunikationen *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Civil Protection – State of preventive alert against possible emergencies* (COM/2001/707final), Bryssel 28 november 2001. Nar det andra programmet skulle utarbetas hade kommissionen presenterat *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Critical Infrastructure Protection in the fight against terrorism* (COM/2004/702 final), Bryssel 20 oktober 2004 och *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Preparedness and consequence management in the fight against terrorism* (COM/2004/701 final), Bryssel 20 oktober 2004.

och konsekvenshantering, som kommer till uttryck i rådslutsatserna, arbetats fram parallellt med förhandlingarna av programmet.¹⁹⁷

4.4.2 Beslutsfas

Möten i rådet

I rådsstrukturen¹⁹⁸ är det PROCIV som förvaltar solidaritetsprogrammet, detta trots att programmet egentligen är bredare än rådsarbetsgruppens formella mandat. Arbetsgruppen har traditionellt sysslat med räddningstjänstfrågor. PROCIV var emellertid den rådsarbetsgrupp som, i avsaknaden av en lämplig sektorsöverskridande rådsarbetsgrupp, passade bäst för uppgiften.

PROCIV har ansvarat för de specifika delar som rör räddningstjänstfrågor och skydd av samhällsviktig infrastruktur och övergripande avsnitt som inte kan hänföras till en specifik sektor. Därutöver har ett flertal övriga sektoriella rådsarbetsgrupper involverats i förhandlingsarbetet; bl.a. rådsarbetsgrupperna för folkhälsa, transport, farmaceutiska och medicintekniska produkter, energi, atomfrågor och den s.k. artikel-36 kommittén. Textelement som har förhandlats fram i dessa grupper har sammanställts av PROCIV till ett samlat program.¹⁹⁹

Efter PROCIV:s behandling av programmet lyfts dokumentet, enligt gängse procedurer inom EU, till COREPER som lägger sista handen vid eventuella utestående frågor innan det tas vidare till RIF-rådet, den ministerrådsformation som har huvudansvar för bl.a. terrorism- och räddningstjänstfrågor, inom EU. Sverige representeras av Justitieministern.

Beredning i medlemsstaternas huvudstäder

Fö/CIV ansvarar för beredningen av de instruktioner som anger hur Sverige ska agera i förhandlingar om solidaritetsprogrammet. Departementet bereder instruktionerna med andra berörda departement som exempelvis Justitiedepartementet, Socialdepartementet och Utrikesdepartementet. SRV, samt på senare tid även KBM, har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter.

4.4.3 Genomförandefas

Eftersom solidaritetsprogrammet är ett sektorsöverskridande dokument kan genomförandet av de specifika åtgärder som omfattas av programmet variera beroende på

---

¹⁹⁷ *Adoption of Council conclusions on prevention, preparedness and response to terrorist attacks*, 15232/04, Bryssel 25 november 2004.

¹⁹⁸ Solidaritetsprogrammet är ett gemensamt program mellan rådet och kommissionen (vissa åtgärder i programmet rör kommissionens interna organisatoriska förhållanden). Detta innebär att kommissionen också behandlar programmet internt innan man ställer sig bakom programmet.

¹⁹⁹ *Draft Council and Commission programme to improve cooperation between Member States with regard to threats of terrorist use of chemical, biological, radiological or nuclear means (11279/02) – Contribution by the Civil Protection Working Party*, 12566/02, Bryssel 30 september 2002.

vilket politikområde som den aktuella åtgärden tillhör. När åtgärder som läggs fast i programmet ska genomföras måste antingen nya rättsinstrument utarbetas eller befintliga rättsinstrument modifieras inom ramen för det aktuella politikområde som berörs. Förändringar av gemenskapsmekanismen för samordnade räddningsinsatser som förutskickas i programmet måste exempelvis ske inom ramen för räddningstjänstsamarbetet.

Möten i rådet

Solidaritetsprogrammet som helhet kan ses som en politiskt sammanhållande kraft och ska regelbundet följas upp. Solidaritetsprogrammets föregångare följdes upp på en årlig basis. De åtgärder som hade genomförts under det gångna året sammanfattades i en framstegsrapport som presenterades och diskuterades i PROCIV. Uppföljningen av det nu gällande solidaritetsprogrammet kommer att ske inom ramen för, och samordnas med, den uppföljning som görs av det övergripande terrorismhandlingsprogrammet.

4.5 Terrorismhandlingsprogrammet

4.5.1 Initiativfas

Terrorismhandlingsprogrammet ("EU Plan of Action on combating terrorism") är också ett sektorsövergripande dokument som inte kan kopplas till ett enskilt politikområde, eller ens enskild pelare, och dess specifika beslutsprocesser. Initiativet till handlingsprogrammet togs av Europeiska rådet, något som tydligt markerar den politiska vikt som anti-terrorismarbetet har fått inom EU. Efter terrorattackerna mot USA den 11 september 2001 togs ett första utkast fram. Det andra initierades av Europeiska rådet genom den deklaration som antogs efter terrorattacken mot Madrid den 11 mars 2004. Eftersom arbetet med handlingsprogrammet drevs fram av två akuta händelser föregicks det inte av en lång process av konsultations- och samrådsförfaranden där programmets innehåll utformades.²⁰⁰

Programutkastet, som sammanfattar alla åtgärder som EU kan vidta i arbetet mot terrorismen, skrevs istället av det land som innehade ordförandeskapet i rådet, med stöd av rådssekretariatet och kommissionen. Trots att posten som anti-terrorism-samordnare precis hade inrättats var också de Vries involverad.

4.5.2 Beslutsfas

Möten i rådet

Utkastet till handlingsprogrammet sprids från rådssekretariatet till medlemsstaterna via deras EU-representationer. Det finns även tillgängligt i den interna dokumentdatabasen för rådsdokument ("council extranet"). I rådsstrukturen involveras ett flertal rådsarbetsgrupper och kommittéer i förhandlingarna om handlingsprogrammet. I dessa

---

²⁰⁰ *Conclusions and plan of action of the extraordinary European Council meeting on 21 september 2001*, Bryssel 21 september 2001 och *Declaration on Combating Terrorism*, Bryssel 25 mars 2004.

rådsarbetsgrupper och kommittéer representeras Sverige av den tjänsteman vid Sveriges EU-representation som i normala fall har ansvar för det aktuella ämnesområdet på uppdrag av sitt respektive departement. Särskilt central är den s.k. artikel 36-kommittén i RIF-samarbetet där en mycket stor del av handlingsprogrammets frågor hanteras. I artikel 36-kommittén representeras Sverige av Justitiedepartementets internationella chefsförhandlare.

När det gäller de delar som specifikt berör krisberedskapsfrågor har dessa inte delegerats till PROCIV, vilket hade varit ett naturligt alternativ. De har istället hanterats i strukturer som i vanliga fall hanterar rättsliga och inrikesfrågor. Detta kan emellertid komma att ändras framöver eftersom det beror på hur det land som innehar ordförandeskapet väljer att organisera rådsarbetet.

En mycket central sammanhållande roll spelar även COREPER, det enda förhandlingsorgan inom EU som kan greppa över alla de politikområden som handlingsprogrammet omfattar. När förhandlingarna har avslutats i COREPER och andra rådsarbetsgrupper och kommittéer under COREPER lyfts handlingsprogrammet till RIF-rådet. Även om således RIF har givits ett huvudansvar för terrorismarbetet, ska hänsyn tas till att Rådet för allmänna frågor och externa relationer (GAERC), där Utrikesministern representerar Sverige, har ett visst samordningsansvar i ministerrådet.²⁰¹

Beredning i medlemsstaternas huvudstäder

Den stockholmsbaserade beredningen av de instruktioner som skrivs inför förhandlingar av handlingsprogrammets olika avsnitt följer de gängse rutiner som finns till de olika arbetsgrupper och kommittéer som berörs. Beredningen av de svenska instruktionerna till den särskilt centrala artikel 36-kommittén hålls samman av Justitiedepartementets Enhet för polisfrågor samt allmän ordning och säkerhet (JU/PO).

När handlingsprogrammet lyfts till COREPER deltar alla departement som berörs av handlingsprogrammet i instruktionsskrivningen. JU/PO spelar emellertid en särskilt viktig roll eftersom det är denna enhet som, i egenskap av att ha huvudansvar för den svenska linjen vad avser terrorismfrågor inom EU, ansvarar för en betydande del av handlingsprogrammets sakfrågor och dess övergripande inriktning. Enheten skriver instruktionen till COREPER och bereder den med andra berörda enheter och departement. Den övergripande samordningen av alla frågor som läggs på COREPER:s bord har tidigare hanterats av Utrikesdepartementets EU-enhet. Det har således varit denna enhet som har skickat ned instruktionerna till EU-representationen i Bryssel. Denna samordningsfunktion att nyligen övertagits av Statsrådsberedningen.²⁰²

---

²⁰¹ Att RIF skall ha en ledande roll i terrorismarbetet slås fast i *The Hague Programme: Strengthening Freedom, Security and Justice in the European Union*, annex till Europeiska rådets slutsatser, 14292/04, Bryssel 4-5 november 2004. Det är oklart hur GAERC utövar sin samordningsroll i terrorismarbetet.

²⁰² Se bl.a. *Samordning av den svenska EU-politiken* www.regeringen.se (8 november 2004).

4.5.3 Genomförandefas

Genomförandet av de konkreta åtgärder som omnämns i programmet säkerställas enligt procedurer som gäller för de politikområden som de aktuella åtgärderna rymms inom. Eftersom handlingsprogrammet är ett sektorsöverskridande dokument kan genomförandet variera beroende på vilket politikområde som den aktuella åtgärden tillhör. Genomförandet involverar såväl EU:s institutioner som medlemsstaterna.

Möten i rådet

Terrorismhandlingsprogrammet, som i likhet med solidaritetsprogrammet fyller en politisk sammanhållande funktion, uppdateras två gånger per år. Det föreläggs Europeiska rådet efter att ha processats på det sätt som beskrivs i beslutsfasen ovan. Programmet som sådant och processen i rådet kan således betraktas som ett genomförande i sig.

4.6 IT-politik²⁰³

4.6.1 Initiativfas

Öppna ad hoc möten

Ett stort antal konferenser och andra öppna ad hoc möten genomförs varje år där IT-säkerhetsfrågor dryftas. Möten utannonseras på kommissionens hemsida²⁰⁴ och på den särskilda hemsida som upprättats för eEurope.²⁰⁵ De är i de flesta fall organiserade av från EU-systemet fristående aktörer och har ett kommersiellt mål. Det nederländska ordförandeskapet genomförde i samarbete med kommissionen en konferens i oktober 2004 som specifikt behandlade policyaspekter på Europa-nivå vad gäller IT-säkerhet, både gjorda erfarenheter och vad som behöver göras framöver.²⁰⁶ Storbritannien planerar att anordna en liknande konferens under sitt ordförandeskap hösten 2005 på temat ”Critical Information Infrastructure Protection” (CIIP).

Öppna samråd på Internet

DG informationssamhället i kommissionen som är ansvarigt generaldirektorat för IT-frågor använder sig flitigt av möjligheten att rådfråga externa aktörer genom öppna konsultationer på Internet.²⁰⁷ Fram till den 16 januari 2005 genomfördes exempelvis en konsultation om EU:s IT politik efter 2005 (eEuropes sista år) där de beroende-

²⁰³ Processbeskrivningen av IT-politiken fokuserar på informationssäkerhetsaspekter.

²⁰⁴ *Europes information society thematic portal – Newsroom : Calendar*

http://europa.eu.int/information_society/newsroom/cf/newsbytheme.cfm?displayType=calendar (5 januari 2005).

²⁰⁵ *eEurope2005 – Events* <http://www.europe2005.org/events.html> (5 januari 2005).

²⁰⁶ *e-Security* <http://www.esecurity-eu2004.nl/> (5 januari 2005).

²⁰⁷ *Information society consultations*

http://europa.eu.int/information_society/activities/consultations/index_en.htm (5 januari 2005).

förhållanden som byggs upp genom IT-systemen var ett viktigt tema.²⁰⁸ Andra konsultationer har bl.a. rört IT-forskning och förändringar i lagstiftning.

Expertgrupper

I samband med att Mondinisprogrammet (eEuropas finansiella stödprogram) antogs inrättades även en ”eEurope Advisory Group”.²⁰⁹ Gruppen är uppdelad i två sektioner. Den första består av representanter för medlemsstaterna, två från varje land, som diskuterar EU:s IT-politik tillsammans med kommissionen. Representationen är på hög nivå från medlemsstaternas regeringskanslier. Sverige representeras av Näringsdepartementet. Den andra sektionen består av fristående experter som ska ge kommissionen råd på tekniska aspekter av eEuropas genomförande. Båda sektionerna kan bilda särskilda arbetsgrupper för olika teman.²¹⁰

Myndigheter

Den särskilda nät- och informationssäkerhetsmyndigheten ENISA har bl.a. fått till uppgift att, på förfrågan av kommissionen, hjälpa till med teknisk expertis vid uppdatering och utveckling av lagstiftningen inom området (se även avsnitt 4.6.3).²¹¹

4.6.2 Beslutsfas

Möten i rådet

I rådet är det arbetsgruppen för telekommunikationer och informationssamhället som är ansvarigt för IT-frågor på tjänstemannanivå. Gruppen möts upp till en gång i veckan. Sverige representeras av ett telekommunikationsråd som arbetar på EU-representationen i Bryssel och ansvarigt departement i Sverige är främst Näringsdepartementet.²¹² Dagordningarna till mötet distribueras till EU-representationerna samt publiceras på rådets publika dokumentdatabas.

När arbetsgruppen har förhandlat ett dokument lyfts det, i likhet med övriga politikområden, till COREPER och därefter till Rådet för transport, telekommunikationer och energi (TTE-rådet), som är den ministerrådsformation som hanterar IT-frågor.

---

²⁰⁸ *Information society – 2010 challenges*

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/2010_challenges/index_en.htm (5 januari 2005).

²⁰⁹ *Europaparlamentets och rådets beslut nr 2256/2003/EG av den 17 november 2003 om antagande av ett flerårigt program (2003-2005) för övervakning av handlingsplanen eEurope 2005, spridning av goda rutiner och förbättrad nät- och informationssäkerhet (Modinis)*. I beslutet kallas gruppen för ”eEurope Steering group”.

²¹⁰ *eEurope Steering Group*

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2002/action_plan/steering_group/index_en.htm#Call for applications (5 januari 2005) och intervju med tjänsteman från Näringsdepartementet.

²¹¹ *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 460/2004 av den 10 mars 2004 om inrättandet av den europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet*.

²¹² *Transport/Telekommunikation/Energi - Arbetsgruppen för telekommunikationer och informationssamhället* <http://www.regeringen.se/sb/d/2824#17858> (5 januari 2005).

Beredning i medlemsstaternas huvudstäder

Instruktionerna inför de möten där IT-frågor behandlas bereds från Näringsdepartementet. Samråd sker med ett flertal departement. När det gäller IT-frågor deltar bl.a. Post- och telestyrelsen (PTS) med expertråd i beredningsarbetet.²¹³

4.6.3 Genomförandefas

Myndigheter

Vid sidan av den expertfunktion som ENISA fyller i initiativfasen när nya lagförslag tas fram har myndigheten en del uppgifter som kan hänföras till genomförandet av EU:s informationssäkerhetspolitik. ENISA ska bl.a. befrämja samverkan och erfarenhetsutbyte medlemsstaterna emellan och bidra till att öka medvetenheten i olika användargrupper om risker förknippade med informationshantering.²¹⁴

ENISA är organiserad som de flesta av gemenskapsmyndigheterna. Det finns en anställd generaldirektör, som ansvarar inför en styrelse där samtliga medlemsstater har en representant. Den svenska representanten är en tjänsteman från Näringsdepartementet.²¹⁵ Till myndigheten ska även knytas en ständig intressentgrupp vilken ska bestå av sakkunniga som representerar relevanta intressenter. Gruppen ska ge råd på allt som rör myndighetens verksamhet. Medlemmarna i intressentgruppen utses genom ett anbudsförfarande som genomförs på myndighetens hemsida.²¹⁶

Genomförandekommittéer

Till Modinisprogrammet finns en genomförandekommitté. Kommittén ska godkänna arbetsprogrammet, delta i utvärderingen av programmet samt godkänna alla projekt där kommissionens bidrag är lika med eller överstiger 250.000 euro. Sverige representeras av en representant från Näringsdepartementet som också skriver rapporter från mötena.

Projekt finansierade av EU

Genom Modinisprogrammet finansieras olika projekt som antingen ska hjälpa till att realisera målen med eEurope eller övervaka framstegen i eEurope, bl.a. vad gäller informationssäkerhet. Projekten består av olika studier och workshops som beställs av kommissionen via sk ”Calls for Tender”²¹⁷ vilka publiceras på ”Tenders electronic

---

²¹³ Intervju med tjänsteman på Näringsdepartementet.

²¹⁴ *Commission welcomes agreement of Council and Parliament to set up the European Network and Information Security Agency*, Pressmeddelande (IP/03/1577), EU 2003.

²¹⁵ *ENISA – management board* http://www.enisa.eu.int/management_board/index_en.htm (5 januari 2005).

²¹⁶ *Permanent stakeholders group* http://www.enisa.eu.int/stakeholders/index_en.htm (5 januari 2005).

²¹⁷ *Information society – Modinis*

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/modinis/index_en.htm (5 januari 2005). Där finns bl.a. Modinis-programmet.

Daily” (TeD).²¹⁸ Ett sådant anbudsförfarande genomfördes i mars 2004. Projekten kan utföras av en aktör.

4.7 Underrättelsearbete

4.7.1 Initiativfas

I GUSP och RIF, där EU:s underrättelsearbete bedrivs, har kommissionen en mycket begränsad roll. Initiativ tas istället av rådet, vanligtvis spelar det land som innehar ordförandeskapet en central roll. I GUSP har även SG/HR initiativrätt. EU:s löpande underrättelsearbete²¹⁹ kan emellertid inte likställas med övriga politikområden på så vis att arbetet formas och genomförs i en bestämd beslutsprocess. Det finns således inte någon tydlig initiativfas.

SITCEN har en löpande analysuppgift att följa och analysera väpnade konflikter och andra politiska oroshärdar i EU:s omvärld. Ibland inriktas emellertid underrättelsearbetet mot specifika regioner och länder. Initiativet till att låta SITCEN specialstudera en region eller ett land kommer ofta från Kommittén för Utrikes- och säkerhetspolitik (KUSP), som spelar en central beslutsfattande roll i GUSP och ESFP. KUSP kan begära en omvärldsanalys inför en policydiskussion i kommittén, där EU:s agerande gentemot en viss stat eller region ska läggas fast. KUSP inriktar även SITCEN:s arbete genom att varje halvår fastställa en bevakningslista (”watchlist”) över länder och regioner som det är särskilt intressant att bevaka ur ett konfliktförebyggande perspektiv. Ett utkast till lista brukar tas fram av SITCEN, EU:s militära stab, kommissionen och ”Policy Unit”, som i likhet med SITCEN tillhör EU:s rådssekretariat och som arbetar nära SG/HR. Initiativet till att låta SITCEN specialstudera en region eller ett land, eller göra någon annan form av specifik analys, kan också komma från SG/HR, eller i enstaka fall från Europeiska rådet. Efter 11 september tog exempelvis Europeiska rådet initiativ till att låta SITCEN producera en särskild rapport om hotet från massförstörelsevapen.²²⁰

Europol har också en löpande analysuppgift att följa och analysera allvarliga brottstrender i Europa. Varje år antas därutöver en rapport som inriktar nästa års arbete. Rapporten processas först i Europols ”management board” där alla medlemsstater har en röst och noteras därefter av RIF-rådet. Andra EU-anknutna grupper, exempelvis

²¹⁸ *Tenders electronic daily* <http://ted.publications.eu.int/official/> (5 januari 2005).

²¹⁹ EU:s underrättelsepolitik, d.v.s. synen på hur EU skall arbeta med och använda sig av underrättelser, är naturligtvis mer jämförbar med övriga politikområden.

²²⁰ Europeiska rådets initiativ att låta SITCEN specialstudera hotet från massförstörelsevapen nämns bl.a. i *EU Inventory – Protection of civilian populations against CBRN terrorist attacks*, 12159/1/02, EU 2003. EU:s ”Watchlist” och SITCEN:s förhållande till olika aktörer kommenteras i Muller-Wille, B. (2004), *For our eyes only? Shaping an intelligence community within the EU*, Occasional Papers no 50.

polischefernas särskilda forum ”European Police Chiefs Operational Task Force”, har också visst informellt inflytande över Europols arbete.²²¹

4.7.2 Beslutsfas

I GUSP och RIF har rådet ensam beslutsrätt. Parlamentet informeras dock kontinuerligt om det arbete som bedrivs. Eftersom EU:s löpande underrättelsearbete inte kan likställas med övriga politikområden finns det heller inte någon tydlig beslutsfas.

SITCEN:s underrättelseanalyser används endast som beslutsunderlag i andra processer inom EU, som genererar politiska beslut i rådet. Underrättelseanalyserna i sig blir därför aldrig föremål för beslut. Detta gäller även Europols analyser som dessutom inte, med några få undantag, har EU-institutionerna som avnämare utan medlemsstaterna själva.²²²

4.7.3 Genomförandefas

I GUSP och RIF skiljer sig genomförandet av politiken från de politikområden som ingår i den första pelaren. Kommissionen har en mycket begränsad roll och de övergripande politiska beslut som antas preciseras inte i genomförandekommittéer i kommissionens regi. Numera har EU en viss egen operativ förmåga att bedriva en utrikes- och säkerhetspolitik, bl.a. i form av de särskilda representanter som företräder unionen i olika konflikthärdar runt om i världen och den krishanteringsförmåga som håller på att utvecklas inom ramen för ESFP. Annars är det främst upp till medlemsstaterna själva att genomföra den politiska inriktning som de tillsammans kommit överens om.

Strukturer för informationsutbyte

Genomförandet av EU:s underrättelsearbete²²³ går i stor utsträckning ut på att information utbyts mellan medlemsstaterna och EU:s institutioner, SITCEN och Europol. Medlemsstaterna tillhandahåller underrättelser och SITCEN och Europol tillhandahåller analyser.

SITCEN har ingen egen inhämtningskapacitet utan är beroende av andra informationskällor för att kunna genomföra sina analyser. Viktig information fås bl.a. genom de rapporter som tas fram vid kommissionens olika delegationer (jfr medlemsstaternas ambassader) runt om i världen. Medlemsstaterna tillhandahåller också information, såväl militär underrättelserapportering som mer politisk diplomatrapporering. Detta

---

²²¹ *Management and control*, <http://www.europol.eu.int/index.asp?page=mgmtcontrollanguage> (21 december 2004) och intervju med tjänsteman på Säpo.

²²² Europol har bl.a. sammanställt en rapport om terrorism för en rådsarbetsgrupp i RIF-strukturen som arbetar med terrorismfrågor. Se *Europol Annual Report 2003* <http://www.europol.eu.int/index.asp?page=publar2003> (21 december 2004).

²²³ Underrättelsearbetet kan självfallet också fungera som ett underlag för annan politik som genomförs.

sker framförallt som svar på specifika förfrågningar från SITCEN, vilka förmedlas genom de nationella experter som har sekonderats till SITCEN.²²⁴

SITCEN:s rapporter delges Enheten för utrikes- och säkerhetspolitik vid Sveriges EU-representation som sköter den fortsatta distributionen till Sverige. En standardsändlista har tagits fram i samråd med Samordningssekretariatet för säkerhetspolitiska underrättelsefrågor på Försvarsdepartementet (FÖ/SUND). Vissa variationer kan sedan tillkomma beroende på analysernas innehåll. Analyserna delges bl.a. enheter på Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet och Justitiedepartementet. Dessutom går de till underrättelseaktörer inom myndighetsfären som Militära underrättelsetjänsten (MUST), Försvarets radioanstalt (FRA) samt Säkerhetspolisen (SÄPO).²²⁶

Inte heller Europol har någon egen inhämtningskapacitet, utan är beroende av kriminalunderrättelser från medlemsstaterna för att kunna genomföra sina analyser. Alla medlemsstater har identifierat en nationell kontaktpunkt som förmedlar information och underrättelser via de nationella experter som har sekonderats till Europol. De nationella experterna kan komma från medlemsstaternas polis- och tullorganisationer eller motsvarande myndigheter. Underrättelser från medlemsstaterna ges antingen på eget initiativ eller som svar på förfrågningar från Europol. I Sverige är kriminalunderrättelsetjänstens (KUT) nationella sambandskontor vid Rikskriminalpolisen nationell kontaktpunkt.²²⁷ Europols rapporter skickas till det nationella sambandskontoret som i sin tur delger övriga berörda aktörer inom rättsvårdande myndigheter som tullen och polisen, samt på Justitiedepartementet. Ibland rekommenderar den projektgrupp som har tagit fram rapporten vilka nationella aktörer som bör få ta del av materialet.²²⁸

---

²²⁴ Muller-Wille, B. (2004), *For our eyes only? Shaping an intelligence community within the EU*, Occasional Papers no 50.

²²⁶ Intervju med tjänsteman på Enheten för europeisk säkerhetspolitik vid Utrikesdepartementet.

²²⁷ *Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention Based on Article K.3 of the Treaty on the European Union, on the Establishment of a European Police office (Europol convention)* och *Nationella sambandskontoret*, <http://www.polisen.se/inter/nodeid=4288&pageversion=1.html> (4 januari 2005).

²²⁸ Intervju med tjänsteman på SÄPO.

5 ANALYS AV KBM:S DELTAGANDE I EU-PROCESSER

I detta kapitel analyseras i vilken mån KBM kan och bör delta i de processer som beskrivs i föregående kapitel, hur KBM:s deltagande i EU-arbetet skulle kunna utvecklas. Det första delkapitlet nedan handlar om deltagande i syfte att påverka formuleringen av politiken. Det andra handlar om deltagande i syfte att genomföra politiken och det tredje handlar om deltagande i syfte att inhämta resultatet av politiken. Varje delkapitel är indelat efter de politikområden där KBM bedöms kunna ha en roll. Analysen utgår från de grundkriterier som angavs i inledningen, att ett deltagande från KBM:s sida ska skapa ett mervärde, antingen för myndigheten själv i dess nationella verksamhet, för regeringen eller för EU, och att det inte finns andra nationella aktörer som är mer relevanta i sammanhanget.

5.1 Deltagande i formuleringen av politiken²²⁹

5.1.1 Räddningstjänst

Räddningstjänst är ett samarbete som alltjämt i första hand berör räddningstjänstresurser, med en operativ prägel. Detta gör SRV:s ledande roll naturlig i de sammanhang där en huvudsaklig myndighetsrepresentant deltar i formuleringen av EU:s räddningstjänstpolitik. Samtidigt är det viktigt att KBM involveras i arbetet när delområden som KBM har ett nationellt ansvar för behandlas. Inom dessa delområden besitter KBM den främsta nationella expertisen varvid myndighetens deltagande skulle innebära ett mervärde för utformandet av politiken. Kriskommunikation är ett exempel på ett sådant delområde där det skulle kunna vara berikande för EU att ta del av KBM:s expertkunskaper och för regeringen att få stöd i att påverka utformningen av politiken.

I öppna samråd på Internet, där det finns utrymme för i princip hur många deltagande aktörer som helst, torde det inte finnas några hinder för KBM att aktivt delta. Vid öppna ad hoc möten där deltagarantalet begränsas måste KBM:s deltagande självfallet vägas mot behovet att delta med representanter från SRV. Mötenas exakta innehåll bör i sådana situationer vara styrande.

I PROCIV företräds Sverige av ett försvarsråd vid EU-representationen som agerar på instruktion från FÖ/CIV. Inför förhandlingar om frågor som direkt rör KBM:s nationella verksamhet kan det finnas anledning att låta myndigheten lämna expertsynpunkter till stöd för instruktionsskrivandet. Myndigheten torde också regelmässigt kunna få sig tillsänt dagordningar, underlag och rapporter från PROCIV:s möten. I

---

²²⁹ Deltagandet i formuleringen av politiken täcker hela initiativ- och beslutsfasen samt den del av genomförandefasen som handlar om att tolka lagstiftning.

vissa fall, då ett delområde av direkt relevans för KBM behandlas, skulle det också kunna övervägas att en representant från KBM bisitter Sveriges delegat i PROCIV.

I genomförandekommitténs möten, samt de informella konsultationer för medlemsstaterna som organiseras genom kommittén, förefaller nuvarande ordning där Sverige företräds av SRV som den lämpligaste. Merparten av de frågor som behandlas rör SRV:s nationella ansvarsområde. Dock bör det finnas möjlighet för KBM att delta som bisittare, i den mån RK eller representationen inte deltar, när frågor som särskilt angår myndigheten diskuteras. Vidare torde KBM kunna lämna synpunkter inför kommittémöten i den mån specifika frågor som berör myndigheten ska diskuteras. Rapporter och dagordningar bör därför också delges KBM.

5.1.2 Forskning

Forskning är ett samarbete som berör ett flertal svenska aktörer. KBM:s roll i formuleringen av politiken är endast relevant när forskningen fokuserar på säkerhets- och beredskapsfrågor. I dagens läge finns det emellertid få naturliga strukturer för KBM att delta i. I vissa öppna ad hoc möten som specifikt har säkerhet och forskning som tema kan KBM dock bidra med sin expertis. Där ingår eventuellt de workshops som organiseras av EURAB. I det senare fallet skulle det i så fall röra sig om tjänstemän på KBM som kunde delta i personlig kapacitet.

Det skulle också kunna vara rimligt att KBM får lämna synpunkter på instruktioner i den mån de övergripande forskningskommittéerna och arbetsgrupperna i rådet specifikt behandlar säkerhetsforskning. Särskilt i den mån även andra myndigheter tillfrågas.

När säkerhetsforskningen kommer igång på allvar, i det sjunde ramprogrammet, kommer med största säkerhet ett antal nya strukturer att byggas upp kring detta tema. Det är både expertgrupper i linje med dagens EAG:s och eventuellt en särskild genomförandekommitté för just säkerhetsforskningen. KBM:s deltagande i dessa strukturer bör övervägas i ljuset av myndighetens mandat och säkerhetsforskningens inriktning. FOI är en annan potentiell aktör i detta sammanhang.

5.1.3 Solidaritetsprogrammet

Solidaritetsprogrammet, som är sektorsövergripande till sin karaktär och en starkt bidragande orsak till att ett mer samlat europeiskt krisberedskapssystem håller på att växa fram, berör hela det svenska krishanteringssystemet. Det finns emellertid ingen annan svensk myndighet som på ett lika naturligt sätt som KBM kan stödja RK med analyser av hur det samlade europeiska krisberedskapssystemet skulle kunna utvecklas för att på bästa sätt tillgodose europeiska och svenska intressen när EU:s politik inom området formuleras.

De förhandlingar som berör solidaritetsprogrammet och dess föregångare CBRN-programmet har föregåtts av olika öppna ad hoc möten. I den mån det fortsatta arbetet med solidaritetsprogrammet genererar fler tillfällen där medlemsstaterna ges möjlighet att på ett tidigt stadium diskutera hur unionen skulle kunna arbeta med krisbered-

skapsfrågor, och myndigheter inbjuds att delta, bör således KBM beredas plats i den svenska delegationen. KBM:s närvaro vid sådana öppna möten bör givetvis vägas mot behovet av att inkludera andra myndigheter i delegationen, i de fall dessa myndigheters specifika sektorsfrågor också ges stort utrymme på agendan. SRV och Socialstyrelsen är exempel på sådana myndigheter.

Enligt ovanstående argument bör KBM också, vilket redan har skett, delta i beredningen av svenska instruktioner inför de förhandlingstillfällen i PROCIV då solidaritetsprogrammet, rådsslutsatser eller andra dokument med anknytning till programmet förhandlas. Det skulle också kunna övervägas att vid behov låta en representant från KBM bistå Försvarsdepartementet som expertstöd på PROCIV:s möten när övergripande diskussioner om solidaritetsprogrammet genomförs.

5.2 Deltagande i genomförandet av politiken

5.2.1 Räddningstjänst

Huvudaktören i utförandet av EU:s räddningstjänstpolitik från svensk sida är SRV. SRV är exempelvis nationell kontaktpunkt gentemot MIC i EU:s gemenskapsmekanism och genomför också flertalet av de projekt som Sverige driver inom ramen för EU:s handlingsprogram för räddningstjänst.

KBM skulle emellertid kunna ha en roll när det gäller att utföra viss EU-verksamhet inom kriskommunikationsområdet, som till stor del liknar KBM:s egen. Inriktningen på KBM:s kriskommunikationsarbete är konceptutveckling och stöd, inte att ta över ansvaret från de nationella myndigheter som ska kommunicera med allmänheten i händelse av en kris. Inom handlingsprogrammet för räddningstjänst fokuseras det mycket på att ta fram studieplaner för och genomföra utbildningar i kriskommunikation för företrädare i medlemsstaterna. KBM torde ha en given roll att både ta fram bakomliggande koncept och studieplaner, samt att anordna utbildningar. KBM har redan ansökt om att få anordna en utbildning på området, men har inte beviljats finansiering av kommissionen.

De övningar som delfinansieras av EU genomförs inom ramen för gemenskapsmekanismen för räddningstjänst vilket innebär att de är relativt operativt inriktade och fokuserade på räddningstjänst, SRV:s kärnverksamhet. Nationella övningar i KBM:s regi tenderar att fokusera på samverkan mellan olika sektorer. Det finns dock all anledning att överväga om inte en EU-finansierad övning vad avser räddningstjänst skulle kunna ingå som en del i en större samverkansövning. Detta måste dock ske i samarbete med SRV som är den nationella kontaktpunkten för gemenskapsmekanismen. Att involvera EU:s strukturer, framförallt MIC, på ”table-top nivå” i en samövning skulle kunna vara en annan möjlighet.

EU:s arbete med risk och sårbarhetsanalyser inom räddningstjänstsamarbetet utgår från räddningstjänstens specifika behov. Mycket av arbetet har koncentrerats på att utbyta information om hur medlemsstaternas räddningstjänster använder sig av risk- och sårbarhetsanalyser i sitt arbete. Därmed är det snarare SRV som är den naturliga

svenska aktören vad gäller risk och sårbarhetsarbetet inom ramen för räddningstjänstarbetet än KBM.

EU har finansierat viss verksamhet som fokuserar på frivilligverksamhet inom området svåra påfrestningar. I övriga medlemsstater åsyftas ofta organisationer av typ Röda Korset, snarare än organisationer motsvarande de svenska frivilligorganisationerna inom totalförsvaret. Det finns dock inget som hindrar KBM från att delta i projekt som syftar till att utreda vilken roll som dessa organisationer skulle kunna spela. Sådana projekt skulle kunna hjälpa frivilligorganisationerna att förbli relevanta även inom den fridstida krishanteringen samt att utveckla deras internationella kontakter. Arbetet kan även på sikt få effekt på policyskapade åtgärder på EU-nivå vad gäller frivilligorganisationernas verksamhet.

5.2.2 Forskning

I Sverige, liksom i övriga medlemsstater, är universitet, forskningsinstitut och företag viktiga utförare av EU:s forskningspolitik. Inom flera forskningsprojekt, särskilt de som har som mål att ta fram produkter, tekniker och metoder för bruk av medlemsstaternas myndigheter, behöver också dessa myndigheter vara med som kravställare i de konsortier som genomför forskningen. KBM har erfarenhet av sådana kravställningar både vad gäller upphandling av system för kommunikation och i samband med planeringsprocessen. KBM:s deltagande i sådana forskningsprojekt skulle, för EU:s del, kunna bidra till att resultaten svarar mot reella behov och, för Sveriges del, att de tar hänsyn till svenska behov.

EU finansierar forskning inom ett antal områden som även kan komma svensk krisberedskap till del. Dessutom pågår redan nu forskning inom den förberedande åtgärden för säkerhetsforskning. EU finansierar dock i princip aldrig hela kostnaden för ett projekt, varvid dessa är beroende av att finna ytterligare finansiering för att kunna genomföras. Här finns en möjlighet för KBM att delfinansiera projekt som redan har fått medel godkända av EU. Ju tidigare KBM kommer in i en sådan process, desto större möjligheter finns att påverka projektets inriktning. Medfinansiering av EU-finansierade projekt innebär dels möjligheter att stärka svensk forskning på området, dels en större utdelning för varje satsad krona.

Den mest använda formen för koordinering av nationell forskning är de s.k. ERA-Nets som introducerades med det sjätte ramprogrammet. ERA-Nets anses av kommissionen vara en framgång som med största sannolikhet kommer att drivas vidare inom ramen för det sjunde ramprogrammet. För närvarande finns inget ERA-Net inom KBM:s verksamhetsområde, men med tanke på den nya fokuseringen på säkerhetsforskning finns sannolikt utrymme för att bilda ett. Det finns inga begränsningar i EU:s lagstiftning för vilka forskningsområden som kan organiseras i ERA-Nets. Deltagande i ett ERA-Net skulle kunna vara ett annat sätt att få ut mer forskning för pengarna.

Kommissionen använder sig i stor utsträckning av utomstående experter när projektförslag ska utvärderas. Inom KBM bör det finnas personer som uppfyller de krav som ställs på utvärderare. Dessa skulle då kunna stödja kommissionen i egenskap

av sin personliga kapacitet. KBM-personal som utvärderare skulle kunna stödja kommissionen i genomförandet av forskningspolitiken, men även som en bonuseffekt ge KBM insikt i hur EU:s forskningspolitik genomförs. Detta skulle vara värdefullt i den mån KBM vill uppmuntra och stödja svenska forskare inom krisberedskapsområdet att söka medel från EU.

5.2.3 Solidaritetsprogrammet

De åtgärder som läggs fast i solidaritetsprogrammet genomförs inom ramen för de politikområden som närmast berörs av åtgärden. Utförandet av flertalet åtgärder kommer således att involvera andra myndigheter än KBM, myndigheter som i normala fall involveras i de aktuella politikområdena. När de enskilda åtgärderna i sig är av sektorsövergripande karaktär skulle dock en mer aktiv roll för KBM i utförandet av politiken kunna övervägas.

Ett sådant exempel är det sektorsövergripande informationssystemet ARGUS. Systemet är tänkt att länka samman flera befintliga sektoriellt inriktade informationssystem som exempelvis MIC i EU:s räddningstjänstsamarbete, RAS-BICHAT i EU:s smittskyddssamarbete och RASFF i EU:s livsmedelssamarbete. När ARGUS inrättas, och om systemet då ställer krav på en enhetlig nationell kontaktpunkt, kommer Sverige att behöva ta ställning till vilken myndighet som ska sköta de praktiska kontakterna med EU-nivån och rapportera in olika typer av kriser som kan få transnationella effekter. KBM hade kunnat vara en alternativ nationella kontaktpunkt tack vare myndighetens sektorsövergripande karaktär, om inte KBM hade haft en så pass begränsad operativ roll som myndigheten för närvarande har. För att inte bygga upp ett kostnadskrävande jourssystem i ytterligare en myndighet är det därför sannolikt bättre att istället stärka en redan operativ myndighets operativa roll. SRV framstår då som ett rimligt alternativ eftersom myndigheten redan idag har ett etablerat sektorsövergripande kontaktnät med andra myndigheter för att kunna agera operativt på den internationella arenan.²³⁰

Det europeiska programmet för skydd av samhällsviktig infrastruktur är ett annat exempel på en sektorsövergripande åtgärd. Det exakta innehållet i detta program har inte fastställts ännu, men det har bl.a. talats om att medlemsstaterna ska identifiera och sammanställa listor över samhällsviktig infrastruktur. I ett sådant sektorsövergripande analysarbete är det sannolikt lämpligt att KBM spelar en sammanhållande roll nationellt. Det har också talats om att så snart som möjligt under 2005 skapa ett nätverk av nationella specialister inom området skydd av samhällsviktig infrastruktur för att bistå kommissionen i framtagandet av programmet. Sådana experter från svensk sida skulle kunna komma från KBM, eller möjligtvis från FOI om behovet avser generell kunskap om infrastrukturfrågor. Om experterna ska stå för kunskap inom en specifik sektor finns det självfallet ett flertal andra lämpliga myndigheter som exempelvis Post- och telestyrelsen och Energimyndigheten.

²³⁰ Detta resonemang bygger på en analys i Jarlsvik, H. (2004) *Ett europeiskt krisberedskapssystem och dess nationella implikationer*, FOI Memo 1081.

5.3 Inhämtning av resultatet av politiken

5.3.1 Forskning

En stor mängd forskning utförs i Europa av relevans för Sveriges krisberedskapsarbete. EU följer även upp och publicerar information om den forskning som genomförs. Det finns anledning för KBM att aktivt ta del av och eventuellt sprida på hemmaplan den forskning som bedrivs inom EU. För att kunna göra detta kan det vara relevant att bevaka den särskilda forskningshemsidan, cordis.lu. Där finns även information om vilka aktörer som finns inom forskningsområdet, vilket innebär en större ”marknad” för KBM och möjligheter att skapa kontakter med andra forskningsfinansiärer (jfr ovan om ERA-Nets).

Av särskild relevans för KBM:s arbete med risk- och sårbarhetsanalyser är den verksamhet som JRC bedriver. Projektet COMPASS syftar exempelvis till att ta fram metoder för integrerade riskanalyser och riskhantering som skulle kunna vara av intresse för KBM. JRC genomför även risk- och sårbarhetsanalyser som specifikt berör IT-området, vilket skulle kunna vara relevant för KBM i egenskap av att ha ett sammanhållande ansvar för informationssäkerhetsfrågor i Sverige.

5.3.2 Underrättelsearbete

Strategiska underrättelseprodukter i form av analyser av väpnade konflikter och andra politiska oroshärdar respektive terrorism genomförs vid bl.a. SITCEN och Europol. KBM skulle i sitt eget omvärldsanalyserarbete kunna dra nytta av dessa produkter, framförallt de som avser strategiska terrorismtrender. SITCEN:s analyser inhämtas enklast genom att myndigheten sätts upp på den sändlista som används av Enheten för utrikes- och säkerhetspolitik vid EU-representationen när SITCEN:s rapporter sprids till Stockholm. För att eventuellt få ta del av Europols rapporter bör kontakter med det nationella sambandskontor vid Rikskriminalpolisen tas. Andra myndigheter är självfallet också mottagare av SITCEN:s och Europols rapporter, men när det gäller att ta del av information torde det inte uppstå någon konkurrenssituation myndigheterna emellan. Möjligtvis skulle det dock kunna gå att argumentera för en begränsad spridning av underrättelseprodukterna av säkerhetsskäl.

5.3.3 Solidaritetsprogrammet och terrorismhandlingsprogrammet

Det samlade europeiska krisberedskapssystem som håller på att växa fram påverkar det svenska krishanteringssystemet i flera avseenden. Principer, organisatoriska förhållanden, finansieringsformer, insatsresurser och andra aspekter av det svenska krishanteringssystemet kan behöva anpassas till den europeiska utvecklingen.

Eftersom det europeiska systemet formas genom bl.a. solidaritetsprogrammet, och de delar av terrorismhandlingsprogrammet som berör krisberedskapsfrågor, är det angeläget att de viktigaste utvecklingstendenserna i dessa program följs och analyseras från svensk sida. Mot bakgrund av det sektorsövergripande ansvar som KBM har, och

uppgiften att bistå RK med analyser av hur det samlade svenska systemet skulle kunna utvecklas, torde KBM ha särskild anledning att inhämta kunskap om denna EU-politik.

5.3.4 IT-politik

En av nät och informationssäkerhetsbyrån ENISA:s uppgifter är att befrämja samverkan och informationsutbyte medlemsstaterna emellan inom informationssäkerhetsområdet. I framtiden, när myndighetens verksamhet kommer igång på allvar, skulle detta bl.a. kunna innebära att ENISA sprider information om hur EU:s medlemsstater hanterar informationssäkerhetsfrågor nationellt. Eftersom KBM har till uppgift att hålla samman arbetet med informationssäkerhetsfrågor i Sverige skulle KBM, tillsammans med PTS och andra myndigheter som har specifika uppgifter inom informationssäkerhetsområdet, kunna dra nytta av sådan information. Det kan rimligtvis också komma att ställa krav på övergripande sammanställningar av hur Sverige hanterar informationssäkerhetsfrågor nationellt. Även i ett sådant arbete skulle KBM kunna spela en roll.

ENISA ska också bidra till att öka medvetenheten i olika användargrupper om risker förknippade med informationshantering. Detta skulle kunna innebära att myndigheten så småningom kommer med olika typer av råd och riktlinjer som KBM i så fall skulle kunna använda till stöd för det egna arbetet med att ge råd och rekommendationer inom informationssäkerhetsområdet.

5.3.5 Övriga politikområden

Bortsett från de möjligheter till finansiering av egna aktiviteter som nämns ovan, kan det finnas anledning för KBM att vara medveten om de möjligheter som erbjuds myndigheter i samverkansområdena. Det torde i första hand vara varje myndighets ansvar att själv följa de finansieringsmöjligheter som finns inom respektive sektorsområde. Icke desto mindre kan KBM vara en mer relevant partner, och bli stärkt av, att själv ha en överblick över de finansieringsmöjligheter som finns inom olika områden. Det finns dessutom förslag inom EU som skulle kunna innebära att det exempelvis inom strukturfonderna kommer att finnas större utrymme för att finansiera sårbarhetsreducerande åtgärder. Det kan då komma att bli intressant för KBM att söka medfinansiering för någon av de åtgärder som vidtas, i samarbete med aktuell sektorsmyndighet eller kommun. KBM skulle även kunna föreslå för samverkansansvariga myndigheter att söka EU-finansiering vid sidan av att äska medel från det civila försvarsanslaget som administreras av KBM.

Lagstiftning inom de olika sektorernas områden är intressant ur två aspekter. Dels i den mån det finns lagstiftning som ålägger medlemsstaterna att genomföra vissa krisberedskapsåtgärder. Dels i den mån det finns lagstiftning som förbjuder medlemsstaterna att vidta sådana åtgärder. Precis som ovan finns det ingen anledning för KBM att ta över respektive sektorsmyndighets ansvar att följa och rätta sig efter lagstiftningen inom sitt eget område. Det är emellertid viktigt för KBM att känna till den viktigaste lagstiftningen för att, precis som ovan, vara en relevant partner. Planeringsinriktningen måste också ta hänsyn till de krav och begränsningar som finns

från EU för att kunna utgöra ett användbart instrument för de sektorsansvariga myndigheterna.

EU skiljer inte på åtgärder som syftar till att skapa en basförmåga att stå emot vardagsolyckor och åtgärder som syftar till att skapa en förstärkt fredstida förmåga att stå emot mer allvarliga kriser. Därför går det inte att göra en sådan distinktion när det gäller KBM:s eventuella bevakning av lagstiftning och finansieringsmöjligheter.

REFERENSER

EU-dokument

Generellt om EU

Europeiska gemenskapernas allmänna budget Budgetåret 2004 – Sammanfattning i siffror, April 2004, Publikation från kommissionen.

Fördrag om upprättandet av en konstitution för Europa, CIG 87/2/04, Bryssel 29 oktober 2004.

List of Council preparatory bodies, 11931/04, 25 augusti 2004.

Meddelande från Kommissionen om principer och riktlinjer för insamling och användning av sakkunnigutlåtanden inom Kommissionen - "Bättre kunskapsbas för bättre politiska beslut" (KOM/2002/0713) Bryssel 11 december 2002.

Rådets beslut nr 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter.

Räddningstjänst

An Integrated EU Strategy on Prevention, Preparedness and Response to Natural, Man-made and Other Risks – consultation of interested parties - Contributions received up to April 2003.

Consolidated preparatory report - Specific Agreement n°3: PROCIV-NET based on Framework Contract N°502446 – LOT3, n.v. Unisys Belgium s.a., 26 juli 2000.

Documentation on Civil Protection in the European Convention (2nd revision), General Secretariat of the Council DG1, Bryssel 9 maj 2003.

Förslag till rådets beslut om inrättande av en samordningsmekanism inom gemenskapen för räddningstjänstinsatser vid olyckshändelser (KOM/593/2000), Bryssel 27 september 2000.

Förslag till rådets beslut om inrättandet av ett program för gemenskapsåtgärder för främjande av civilskyddet (KOM/1995/155), Bryssel 4 maj 1995.

Kommissionens beslut 2004/277/EG, Euratom av den 29 december 2003 om tillämpningsföreskrifter för rådets beslut 2001/792/EG, Euratom om inrättande av en gemenskapsmekanism för att underlätta ett förstärkt samarbete vid biståndsinsatser inom räddningstjänsten.

Mandate of the Working Party on Civil Protection, 15752/04, 7 december 2004.

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén - Utbyggnad av räddningstjänstens kapacitet i Europeiska unionen (KOM/2004/200), Bryssel 25 mars 2004.

Mid -Term Evaluation of the Implementation of the Action Programme in the Field of Civil Protection 2000 – 2004, DMP Ltd. - Consultants for Development Monitoring and Planning December 2002.

Proposal for a Council regulation establishing a Rapid Response and Preparedness Instrument for major emergencies, 8436/05, 26 april 2005.

Rådets beslut nr 1998/22/EG av den 19 december 1997 om att inrätta ett program för gemenskapsåtgärder till förmån för räddningstjänsten.

Rådets beslut nr 1999/847/EG av den 9 december 1999 om att inrätta ett program för gemenskapsåtgärder till förmån för räddningstjänsten.

Rådets beslut nr 2001/792/EG, Euratom av den 23 oktober 2001 om inrättande av en gemenskapsmekanism för att underlätta ett förstärkt samarbete vid biståndsinsatser inom räddningstjänsten.

2004 Call for proposals in the field of the Community mechanism to facilitate reinforced co-operation in civil protection assistance interventions - Major emergency simulation exercises - (i.e. natural, technological, environmental disasters, including CBRN / terrorist threats).

2004 Call for proposals in the field of the Community mechanism to facilitate reinforced cooperation in civil protection assistance interventions - Training courses for civil protection assistance intervention staff.

Forskning

Commission decision 2002/2789 of 9 december 2002 concerning the adoption of a work programme in the framework of the specific programme for research, technological development and demonstration on: "Integrating and strengthening the European Research Area".

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Social and Economic Committee and the Committee of the Regions - European defence - industrial and market issues - Towards an EU Defence Equipment Policy (COM/2003/113) 11 mars 2003.

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Towards a European Research Area (COM/2000/6) Bryssel 18 January 2000.

Coordination of National Research Activities, Arbetspapper från kommissionen, 2004.

Draft summary conclusions, Rapportering från CREST (Rådsdokument 1202/04, 1201/04, 1203/03 etc).

Europaparlamentets och rådets beslut nr 1513/2002/EG av den 27 juni 2002 om sjätte ramprogrammet för Europeiska gemenskapens verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration med syfte att främja inrättandet av det europeiska området för forskningsverksamhet samt innovation (2002-2006).

Information Society Technologies - A thematic priority for Research and Development under the Specific Programme "Integrating and strengthening the European Research Area" in the Community sixth Framework Programme - 2003-2004 Work programme.

IST Advisory Group Strategic orientations and priorities for IST in FP6, juni 2002.

Kommissionens beslut 2001/531/EG, Euratom från den 27 juni 2001 om inrättandet av Europeiska rådgivande forskningskommittén.

Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén - Genomförandet av "ett europeiskt område för forskningsverksamhet": Riktlinjer för unionens åtgärder inom forskning (2002-2006)(KOM/2000/0612) Bryssel 4 oktober 2000.

Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och Sociala Kommittén och Regionkommittén - Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet (KOM/2000/6) Bryssel 18 januari 2000.

Meddelande från kommissionen - Vetenskap och teknik, centrala faktorer för Europas framtida utveckling - Politiska riktlinjer för forskningsstöd i Europeiska unionen (KOM/2004/0353) Bryssel 16 juni 2004.

Notes of the meeting of the Information Society Technologies Advisory Group (ISTAG) Bryssel, 9 September 2004.

Research and the European Union, POST Report summary, Parliamentary office of science and technology, oktober 1996.

Rådets beslut nr 2002/834/EG av den 30 september 2002 om antagande av ett särskilt program för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration: "Att integrera och stärka det europeiska området för forskningsverksamhet" (2002-2006).

Rådets beslut nr 2002/836/EG av den 30 september 2002 om antagande av ett särskilt program för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration som ska genomföras genom direkta åtgärder av Gemensamma forskningscentret (2002-2006).

Terrorismfrågor

Adoption of Council conclusions on prevention, preparedness and response to terrorist attacks, 15232/04, Bryssel 25 november 2004.

Adoption of the programme to improve cooperation in the European Union for preventing and limiting the consequences of chemical, biological, radiological or nuclear terrorist threats, 14627/02, Bryssel 21 november 2002.

Brussel European Council 16/17 December 2004 Presidency Conclusions, 16238/04, Bryssel 17 december 2004.

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Civil Protection – State of preventive alert against possible emergencies (COM/2001/707final), Bryssel 28 november 2001.

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Critical Infrastructure Protection in the fight against terrorism (COM/2004/702 final), Bryssel 20 oktober 2004.

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Preparedness and consequence management in the fight against terrorism (COM/2004/701 final), Bryssel 20 oktober 2004.

Conclusions and plan of action of the extraordinary European Council meeting on 21 september 2001, Bryssel 21 september 2001.

Declaration by the Heads of State or Government of the European Union and the President of the Commission: Follow-up to the September 11 attacks and the fight against terrorism, SN 4296/2/01 REV 2, Bryssel 19 oktober 2001.

Declaration on Combating Terrorism, Bryssel 25 mars 2004.

Draft Council and Commission programme to improve cooperation between Member States with regard to threats of terrorist use of chemical, biological, radiological or nuclear means (11279/02) – Contribution by the Civil Protection Working Party, 12566/02, Bryssel 30 september 2002.

Draft Final Report of the Working Group X "Freedom, Security and Justice", Bryssel 19 november 2002.

EU Inventory – Protection of civilian populations against CBRN terrorist attacks, 12159/1/02, EU 2003.

EU Plan of Action on Combating Terrorism, 14330/1/04 REV 1, Bryssel 29 november 2004.

EU Plan of Action on Combating Terrorism – Update, 16090/04, Bryssel 14 december 2004.

EU solidarity programme on the consequences of terrorist threats and attacks (revised/widened CBRN-programme), 15480/04, Bryssel 1 december 2004.

Report to the European Council on the implementation of the Declaration on combating terrorism, 10009/3/04, Bryssel 11 juni 2004.

Summary Transcript of Joint Press Briefing: Javier Solana, EU High Representative for the CFSP, Gijs de Vries, Counter-terrorism co-ordinator, Bryssel, 30 mars 2004.

The Hague Programme: Strengthening Freedom, Security and Justice in the European Union, annex till Europeiska rådets slutsatser, 14292/04, Bryssel 4-5 november 2004.

IT-frågor

Commission welcomes agreement of Council and Parliament to set up the European Network and Information Security Agency, Pressmeddelande (IP/03/1577), EU 2003.

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: eEurope 2005: An information society for all (COM/2002/263 final), Bryssel 28 maj 2002.

Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Network and Information Security: Proposals for A European Policy Approach (COM/2001/298/final), Bryssel 6 juni 2001.

Council Resolution of 28 January 2002 on a common approach and specific actions in the area of network and information security (2002/C43/02), Bryssel 28 januari 2002.

Council Resolution of 18 February 2003 on the implementation of the eEurope 2005 Action Plan (2003/C48/02), Bryssel 28 januari 2003.

Ett säkrare informationssamhälle – ökad säkerhet i informationsstrukturen och bekämpning av datorrelaterad brottslighet (KOM/2000/890), Bryssel 26 januari 2001.

Europaparlamentets och rådets beslut nr 2256/2003/EG av den 17 november 2003 om antagande av ett flerårigt program (2003-2005) för övervakning av handlingsplanen eEurope 2005, spridning av goda rutiner och förbättrad nät- och informationssäkerhet (Modinis).

Europaparlamentets och rådets förordning nr 460/2004/EG av den 10 mars 2004 om inrättandet av den europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet.

Underrättelsefrågor

Att leva i ett område med frihet, säkerhet och rättvisa: Rättsliga och inrikes frågor i Europeiska unionen, Europeiska gemenskaperna 2001.

Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention Based on Article K.3 of the Treaty on the European Union, on the Establishment of a European Police office (Europol convention).

Övriga politikområden

Agreement between the European Community and the United States of America on intensifying and broadening the Agreement between the European Community and the United States of America on customs cooperation and mutual assistance in customs matters to include cooperation on Container Security and Related Matters.

Commission decision 2004/192/EC of 25 February 2004 adopting the work plan for 2004 for the implementation of the programme of Community action in the field of public health (2003 to 2008), including the annual work programme for grants.

Communication from the Commission to the Council, European Parliament The European Economic and Social Committee on the role of customs in the integrated management of external borders (COM/2003/452 final), Bryssel 24 juli 2003.

Council Decision 87/600/Euratom of 14 December 1987 on Community arrangements for the early exchange of information in the event of a radiological emergency.

Council Directive 89/618/Euratom of 27 November 1989 on informing the general public about health protection measures to be applied and steps to be taken in the event of a radiological emergency.

Council Directive 96/29/Euratom of 13 May 1996 laying down basic safety standards for the protection of the health of workers and the general public against the dangers arising from ionizing radiation.

Directive 2003/105/EC of the European parliament and of the council of 16 December 2003 amending Council Directive 96/82/EC on the control of major-accident hazards involving dangerous substances.

Europaparlamentets och rådets beslut nr 1692/96/EG av den 23 juli 1996 om gemenskapens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet.

Europaparlamentets och rådets beslut nr 2119/98/EG av den 24 september 1998 om att bilda ett nätverk för epidemiologisk övervakning och kontroll av smittsamma sjukdomar i gemenskapen.

Europaparlamentets och rådets beslut nr 1229/2003/EG av den 26 juni 2003 om en serie riktlinjer för transeuropeiska energinät och om upphävande av beslut nr 1254/96.

Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv).

Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv).

Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster).

Europaparlamentets och rådets förordning nr 1592/2002/EG av den 15 juli 2002 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet.

Europaparlamentets och rådets förordning nr 2320/2002/EG av den 16 december 2002 om införande av gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten.

Europaparlamentets och rådets förordning nr 725/2004/EG av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar.

Europaparlamentets och rådets förordning nr 851/2004/EG av den 21 april 2004 om inrättande av ett europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar.

Kommissionens beslut nr 2000/96/EG av den 22 december 1999 om de smittsamma sjukdomar som successivt ska omfattas av gemenskapsnätverket enligt Europaparlamentets och rådets beslut nr 2119/98/EG.

Kommissionens beslut nr 2000/761/EG av den 16 november 2000 om fastställande av specifikationer för projekt av gemensamt intresse som genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 1254/96/EG preciserats inom sektorn för de transeuropeiska energinäten.

Kommissionens meddelande europeiskt åtgärdsprogram för trafiksäkerhet - Att halvera antalet dödsoffer i trafiken i Europeiska unionen till år 2010: ett gemensamt ansvar (KOM/2003/311), Bryssel 2 juni 2003.

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om samarbete inom Europeiska unionen om beredskap och kapacitet att hantera biologiska och kemiska attacker (hälsoskydd) (KOM/2003/320), Bryssel 2 Juni 2003.

Program on cooperation on preparedness and response to biological and chemical agents attack [Health Security] Bryssel 17 december 2001.

Regulation 178/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety.

Rådets direktiv 64/221/EEG av den 25 februari 1964 om samordningen av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning och som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Rådets direktiv nr 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten.

Strukturpolitik och regioner i Europa Konkurrenskraft, hållbar utveckling och sammanhållning i Europa från Lissabon till Göteborg, Publikation från kommissionen, Bryssel 2003.

Internetmaterial

ABC of road transport Aquis

http://www.europa.eu.int/comm/transport/road/legislation/abc/index_en.htm (20 December 2004).

Advisory groups under FP6 <http://www.cordis.lu/fp6/eags.htm> (23 december 2004).

Arbetsgrupper och kommittéer <http://www.regeringen.se/sb/d/2286> (4 januari 2005).

Bio terrorism

http://www.europa.eu.int/comm/health/ph_threats/Bioterrorisme/bioterrorisme_en.htm (4 januari 2005).

Board of governors http://www.jrc.cec.eu.int/default.asp@sidsz=our_organisation.htm (3 januari 2005).

Conferences and upcoming events

http://www.europa.eu.int/comm/research/info/conference_en.html (23 december 2003).

Consultation meeting with interested parties on a working document on civil protection – list of registered people

http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/consultation_en.htm (3 januari 2005).

Consultation of interested parties (05 February - 07 April 2003) on a Working Document issued by Environment DG "Civil Protection : improvement of public awareness and safety in the face of natural and man-made hazards"

http://europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/consultation_en.htm (3 januari 2005).

Consultation On the Future Instrument Addressing Prevention of, Preparedness for and Response to Disasters

http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/consult_new_instrument.htm (28 april 2005)

Consultations www.europa.eu.int/comm/research/consultations/list_en.html (23 december 2004).

Consultations – environment

http://europa.eu.int/comm/environment/consultations_en.htm (3 januari 2005).

Coordination of Research Activities – ERA-net scheme

<http://www.cordis.lu/coordination/era-net.htm> (22 december 2004).

Cordis news – forthcoming events [http://dbs.cordis.lu/fep-](http://dbs.cordis.lu/fep-cgi/srclidadb?ACTION=D&SESSION=138062004-11-25&DOC=2&TBL=EN_NEWS&RCN=EN_RCN_ID:22959&CALLER=EN_NEWS_EVENT)

[cgi/srclidadb?ACTION=D&SESSION=138062004-11-25&DOC=2&TBL=EN_NEWS&RCN=EN_RCN_ID:22959&CALLER=EN_NEWS_EVENT](http://dbs.cordis.lu/fep-cgi/srclidadb?ACTION=D&SESSION=138062004-11-25&DOC=2&TBL=EN_NEWS&RCN=EN_RCN_ID:22959&CALLER=EN_NEWS_EVENT) (23 december 2004).

COREPER <http://www.regeringen.se/sb/d/2284> (4 januari 2005).

Dangerous goods

http://www.europa.eu.int/comm/transport/road/roadsafety/danggoods/carriage/index_en.htm (3 januari 2005).

Drinking Water Directive http://www.europa.eu.int/comm/environment/water/water-drink/index_en.html (20 december 2004).

eEurope2005 – Events <http://www.europe2005.org/events.html> (5 januari 2005).

eEurope Steering Group

http://europa.eu.int/information_society/europe/2002/action_plan/steering_group/index_en.htm#Call for applications (5 januari 2005).

ENISA – management board

http://www.enisa.eu.int/management_board/index_en.htm (5 januari 2005).

EoI analysis <http://www.cordis.lu/fp6/eoi-analysis.htm> (23 december 2004).

ERAWATCH (Prototyping Phase) Home” <http://erawatch.jrc.es/public/welcome.htm> (22 december 2004).

e-Security <http://www.esecurity-eu2004.nl/> (5 januari 2005).

eTEN arbetsprogram 2004 - Transeuropeiska e-tjänster för alla

http://www.europa.eu.int/information_society/activities/eten/library/index_en.htm#about (20 december 2004).

EU Framework Programme Experts http://www.cordis.lu/experts/fp6_candidature.htm (3 januari 2005).

Eurobaltic programme for civil protection

<http://www.eurobaltic.srv.se/indexempelvishtm> (21 december 2004).

European Civil Protection Forum

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/forum3.htm> (3 januari 2005).

European maritime disaster project

<http://europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cpactiv/cpact10g.htm> (11 januari 2005).

European Research Advisory Board (EURAB)

http://europa.eu.int/comm/research/eurab/index_en.html (23 december 2004).

European workshop: Prestige lessons learnt

http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/marine/prestige_catania/presentation (15 december 2004).

Europe's information society thematic portal – Newsroom : Calendar

http://europa.eu.int/information_society/newsroom/cf/newsbytheme.cfm?displayType=calendar (5 januari 2005).

Europol Annual Report 2003 <http://www.europol.eu.int/index.asp?page=publar2003> (21 december 2004).

First meeting on the preparation of a Communication on an integrated European Union strategy on prevention, preparedness and response to natural, man-made and other risks - Brussels, 11 December 2002

http://europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cp_integrated_en.htm (3 januari 2005).

FP6 - WP2004 - Action n°4335

http://projects.jrc.cec.eu.int/show.gx?Object.object_id=PROJECTS00000000000173F1 (21 december 2004).

Funding opportunities

http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm (3 januari 2005).

Governance http://www.europa.eu.int/comm/governance/index_en.htm (22 december 2004).

Guidelines for future European Union policy to support research

http://europa.eu.int/comm/research/consultations/list_en.html (23 december 2004).

High turnout at PASR 2005 Work Programme consultation

http://europa.eu.int/comm/research/security/news/article_1681_en.html (3 januari 2005).

Information society – 2010 challenges

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/2010_challenges/index_en.htm (5 januari 2005).

Information society consultations

http://europa.eu.int/information_society/activities/consultations/index_en.htm (5 januari 2005).

Information society – Modinis

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/modinis/index_en.htm (5 januari 2005).

IST 2004 event – Participate in your future

http://europa.eu.int/information_society/istevent/2004/index_en.htm (23 december 2004).

JRC <http://www.jrc.cec.eu.int/welcome.htm> (3 januari 2005).

- JRC Project knowledge system* <http://projects.jrc.cec.eu.int/> (11 januari 2005).
- Konkurrensfrågor (Inre marknaden, industri och forskning)*
<http://www.regeringen.se/sb/d/2823#17280> (23 december 2004).
- Management and control*
<http://www.europol.eu.int/index.asp?page=mgmtcontrollanguage> (21 december 2004).
- Maritime Transport*
http://www.europa.eu.int/comm/transport/maritime/legislation/index_en.htm (20 december 2004).
- Ministerrådet* <http://www.regeringen.se/sb/d/2280> (4 januari 2005).
- Nationella sambandskontoret*
<http://www.polisen.se/inter/nodeid=4288&pageversion=1.html> (4 januari 2005).
- NCO-en arena för myndighetssamverkan*
http://www.raddningsverket.se/Templates/SRV_FileListing___598.aspx (3 januari 2005).
- Parliamentary office of Science and technology*
http://www.parliament.uk/parliamentary_offices/post/pubs.cfm (4 januari 2004).
- Permanent stakeholders group* http://www.enisa.eu.int/stakeholders/index_en.htm (5 januari 2005).
- Prelex – standard search* http://europa.eu.int/prelex/rech_simple.cfm?CL=en (23 december 2004).
- Prevention of Natural and Technological Disasters A major project in the context of the Civil Protection Action Programme*
<http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cpactiv/cpmaj01.htm> (21 december 2004).
- PROCIV-NET: Civil Protection and Environmental Emergencies European Network(s)* <http://europa.eu.int/ida/en/document/2114/568> (21 december 2004)
- Regeringens uppdrag till krisberedskapsmyndigheten inför krisberedskapspropositionen 2005,*
http://www.krisberedskapsmyndigheten.se/templates/EntryPage__3695.aspx (1 december 2004).
- Road infrastructure*
http://www.europa.eu.int/comm/transport/road/roadsafety/roadinfra/tunnels/index_en.htm (3 januari 2005).
- Rättsliga och inrikes frågor* <http://www.regeringen.se/sb/d/2821#15874> (3 januari 2005).
- Samordning av den svenska EU-politiken,* www.regeringen.se (8 november 2004).
- Security,*
http://europa.eu.int/informations_society/eeurope/2005/all_about/security/print (10 januari 2004).

Security research http://www.europa.eu.int/comm/research/security/index_en.html (22 december 2004).

Security research – calls for proposals <http://www.cordis.lu/security/calls.htm> (20 december 2004).

Sixth framework programme <http://fp6.cordis.lu/fp6/home.cfm> (23 december 2004).

Subsidies allocated in the context of the Community Action Programme 2000/2004 in the field of Civil Protection
http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/prote/cp07c_en.htm (3 januari 2005).

Tenders Electronic Daily (TeD) <http://ted.publications.eu.int/official/> (4 januari 2005).

The Europe of Knowledge 2020 – a vision for university based research and innovation http://europa.eu.int/comm/research/conferences/2004/univ/index_en.html (23 december 2004).

The JRC and research in cybersecurity <http://cybersecurity.jrc.it/> (7 januari 2005).

The legislative observatory http://wwwdb.europarl.eu.int/oeil/oeil4.FR213e_en (23 december 2004).

Transport of dangerous goods

http://www.europa.eu.int/comm/transport/rail/legislation/dangerous_en.htm (3 januari 2005)

Transport/Telekommunikation/Energi - Arbetsgruppen för telekommunikationer och informationssamhället <http://www.regeringen.se/sb/d/2824#17858> (5 januari 2005).

Understanding regional policy

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm (20 december 2004).

Vi bygger upp och förmedlar kunskap,

<http://www.krisberedskapsmyndigheten.se/templates/EntryPage.aspx?id=1190&mode> (10 december 2004).

Vi förbättrar samhällets informationssäkerhet

<http://www.krisberedskapsmyndigheten.se/templates/EntryPage.aspx?id=1219&mode> (10 december 2004).

What is ADNS ?

http://europa.eu.int/comm/food/animal/diseases/adns/adns_en.htm#leg (3 januari 2005).

Whats new? <http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/whatsnew.htm> (3 januari 2005).

Your voice in Europe <http://europa.eu.int/yourvoice/> (6 januari 2005).

Offentligt tryck

Förordning 2002:518 med instruktion för krisberedskapsmyndigheten.

Proposition 2001/02:158 Samhällets säkerhet och beredskap.

Proposition 2003/04:1 Förslag till statsbudget 2005, Utgiftsområde 6, Politikområde Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.

Proposition 2004/05:1 Förslag till statsbudget 2005, Utgiftsområde 6, Politikområde Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.

Verksförordningen 1995:1322.

Analyser, rapporter och strategier från forskningsinstitut och myndigheter

Eriksson, P. (2004) *Kartläggning av EU:s informationssäkerhetsarbete i första respektive andra pelaren*, FOI Memo 1017.

Forskning för samhällets krisberedskap – inriktning för 2004/2005, Publikation från KBM.

Jarlsvik, H. (2004), *Ett europeiskt krisberedskapssystem och dess nationella implikationer*, FOI Memo 1081.

Jarlsvik, H. och K. Castenfors (2004), *Säkerhet och beredskap i Europeiska unionen*, KBM:s Temaserie 2004:3.

Kunskapsstrategi för samhällets krisberedskap, Strategi framtagen av KBM på Försvarsdepartementets uppdrag, november 2003.

Muller-Wille, B. (2004), *For our eyes only? Shaping an intelligence community within the EU*, Occasional Papers no 50.

Myrdal, S. (2002), "Konturerna av en ny säkerhetspolitisk dagordning för EU" i Myrdal, S. (red.), *EU som civil krishanterare*, Stockholm: Författarna och Utrikespolitiska Institutet.

Rapport från kommittémötet den 16-17 oktober 2003, 29 februari 2004.

Samhällets krisberedskap 2006 – inriktning för myndigheternas planering, Publikation från KBM, Juli 2004.

Savage, Steven J. (2004), *Reflections of an EC-evaluator*, FOI Memo 968.

Strategi för forskning för samhällets krisberedskap, 2003-02-27, Strategi framtagen av KBM på Försvarsdepartementets uppdrag, februari 2003.

Årlig uppföljning – Samhällets krisberedskap 2003, April 2004, Publikation från KBM.

Intervjuer

Intervju med forskningsrådet på EU-representationen och Sveriges representant i rådsarbetsgruppen för forskningsfrågor.

Intervju med försvarsrådet på EU-representationen och Sveriges representant i rådsarbetsgruppen för räddningstjänst.

Intervju med representant för Krishanteringsenheten på KBM.

Intervju med representant för Tekniska enheten på KBM.

Intervju med tjänsteman på Enheten för europeisk säkerhetspolitik vid Utrikesdepartementet.

Intervju med tjänsteman på Näringsdepartementet.

Intervju med tjänstemän vid Räddningsverkets operativa avdelning.

Intervju med tjänstemän vid Räddningsverkets sekretariat för EU och internationella frågor.

Intervju med tjänsteman på Säpo.

FÖRKORTNINGAR

ADNS	Animal Disease Notification System
ARGUS	Sektorsöverskridande informationssystem
BICHAT	Program on cooperation on preparedness and response to biological and chemical agents attack [Health Security]
CECIS	Common Emergency Communications and Information System
CERT	Computer Emergency Response Teams
CIIP	Critical Information Infrastructure Protection
COMPASS	Risk Comparability and Integrated Risk Assessment
COREPER	Ständiga representanternas kommitté
CREST	The scientific and technological committee
CTG	Counter Terrorism Group
DG	Generaldirektorat
EAG	External Advisory Group
ECURIE	European Community Urgent Radiological Information Exchange System
ENISA	European Network and Information Security Agency
EOI	Expression of interests
ERA-net	European Research Area - Net
ERAWATCH	Webbaserad inventering av nationell forskning
ESF	European Science Foundation
ESFP	Den europeiska säkerhets- och försvarspolitik
e-Ten	Trans-European Telecommunications Networks
EURAB	European Research Advisory Board
FOI	Totalförsvarets forskningsinstitut
FRA	Försvarets radioanstalt
FÖ/CIV	Försvarsdepartementets civila enhet
FÖ/SUND	Försvarsdepartementets samordningssekretariat för säkerhetspolitiska underrättelsefrågor
GAERC	Rådet för allmänna frågor och externa relationer
GMES	Global Monitoring for Environment and Security
GUSP	Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken
IDA	Interchange of Data between Administrations

IEA	International Energy Agency
JRC	Joint Research Centre
JU/PO	Justitiedepartementets enhet för polisfrågor och allmän ordning och säkerhet
KBM	Krisberedskapsmyndigheten
KUSP	Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik
KUT	Kriminalunderrättelsetjänsten
MAHB	Major Accidents Hazardous Bureau
MIC	Monitoring and Information System
MUST	Militära underrättelsetjänsten
NEDIES	Natural and Environmental Disaster Information Exchange System
PASR	Preparatory Action for Security Research
PROCIV	Rådsarbetsgruppen för räddningstjänstfrågor
PTS	Post och telestyrelsen
RAS-BICHAT	Rapid Alert System BICHAT
RASFF	Rapid Alert System for Food and Feed
RIF	Rättsliga och inrikesfrågor
RIF-rådet	Rådet för rättsliga och inrikes frågor samt räddningstjänst
RK	Regeringskansliet
SG/HR	Rådets generalseketerare och den höge representanten för GUSP
SITCEN	Situation Centre
SO	Samverkansområde
SRV	Räddningsverket
s-TESTA	Secured Trans-European Services for Telematics between Administration
SÄPO	Säkerhetspolisen
TeD	Tender electronic Daily
TEN-E	Trans-European Networks – Energy
TEN-T	Trans-European Networks – Transport
TTE-rådet	Rådet för transport, telekommunikationer och energi
UD/EP	Enheten för europeisk säkerhetspolitik på UD
UNICE	Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe

